

ARALIK 2024

HÜRRİYET PARTİSİ
PARTİ PROGRAMI

İçindekiler

GİRİŞ.....	5
Hikayemiz.....	5
Amacımız ve Planımız.....	6
Vizyonumuz.....	7
İlkeler ve Değerler.....	8
Hürriyetperverlik.....	8
Ulusçuluk.....	8
Akılcılık.....	9
Gerçekçilik.....	9
Cumhuriyetçilik ve Demokrasi.....	9
Eşitlik.....	10
Halkçılık.....	10
Kurucu Ögelere Bağlılık.....	11
Yolsuzlukla Mücadele.....	11
Şeffaflık ve Hesap Verme.....	11
Çoğulculuk.....	12
Laiklik.....	12
Programın Hedefi.....	13
ADALET POLİTİKALARI.....	14
Giriş.....	14
Yargı Bağımsızlığı ve Temel Hak ve Hürriyetler.....	15
Yolsuzlukla Mücadele.....	20
Cezasızlık.....	25
Yargı Sisteminde Tıkanmışlık.....	28
EKONOMİ POLİTİKALARI.....	32
Giriş.....	32
Kamu Gelirleri.....	34
Kamu Harcamaları.....	36

Enflasyon – Fiyat İstikrarı.....	38
Çalışma Hayatı – İstihdam.....	40
Sektörel Politikalar.....	44
Bilgi Teknolojileri.....	45
Haberleşme.....	46
Enerji.....	47
Tarım ve Hayvancılık.....	48
Sanayi.....	49
Lojistik.....	50
İnşaat.....	50
Turizm.....	51
Madencilik.....	51
Finans.....	51
GÖÇ POLİTİKALARI.....	52
Giriş.....	52
Sınır Güvenliği.....	53
Geçici Koruma ve Geri Gönderme.....	53
Kaçak Göçmenler.....	55
İç Güvenlik.....	58
KADIN POLİTİKALARI.....	60
Giriş.....	60
Kadın İstihdamı.....	60
Kadın Temsili.....	63
Güvenlik ve Adalet.....	64
Eğitimde Fırsat Eşitliği.....	65
DIŞ POLİTİKA.....	68
Giriş.....	68
AB Politikaları.....	69
Suriye ile İlişkiler.....	70
İsrail – Filistin Anlaşmazlığı.....	71
Soft Power ve Lobicilik.....	71

BRICS ve Türkiye.....	71
Türkî Devletler ile İlişkiler.....	73
Ermenistan ile İlişkiler.....	73
EĞİTİM POLİTİKALARI.....	75
Giriş.....	75
Okul Öncesi Eğitim.....	75
İlköğretim.....	77
Ortaöğretim.....	78
Yükseköğretim.....	80
Öğretmenler.....	83
Mesleki Eğitim.....	84
Eğitimde Fırsat Eşitliği.....	85
SAĞLIK POLİTİKALARI.....	88
Giriş.....	88
Koruyucu Hekimliğe Geçiş.....	89
Aile Hekimliğinin Güçlendirilmesi.....	91
Randevu Sistemi Reformu.....	92
Sağlıkta Dijitalizasyon.....	93
Sağlık Çalışanlarının Özerkliği.....	94
Performans Sistemi Reformu.....	95
Acil Hizmetler ve Triyaj Sistemi.....	96
Ruh Sağlığı Destek Sistemi Reformu.....	97
Askeri Hekimlik Hizmeti.....	98
Yabancı Uyruklu Doktorlar.....	98
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK POLİTİKALARI.....	99
Giriş.....	99
Çevre ve Sürdürülebilirlik.....	101
Atık Yönetimi.....	101
Su, Toprak ve Hava Yönetimi.....	102
İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik.....	104
Ulaşım ve Altyapı.....	105

AFET POLİTİKALARI.....	107
Giriş.....	107
Afet Müdahale Sisteminin İyileştirilmesi.....	107
Risk Azaltma Eylemlerinin Odak Payının Artırılması.....	109

GİRİŞ

Hikayemiz

Dünya çok sancılı bir süreçten geçiyor. Ekonomi, teknoloji ve demografide son otuz yılda yaşanan sancılı değişim ve dönüşüm, bilinen tüm kavramları alt üst etmiş, alışlagelen kural setlerini yıkıp geçmiştir.

Türkiye bu değişimin en sancılı ve en sarsıcı şekilde yaşandığı ülkelerin başında gelmektedir. Türkiye'de vatandaşlar bugünü çaresizlikle, geleceği ise umutsuzlukla seyretmektedir. Türk ulusu uzunca bir süredir kendisini bu vaziyetten kurtaracak, sorunlarına çözüm üretecek, yolsuzluğu ve kötüye gidişi engelleyecek, "bahtı kara maderini" kurtaracak; dürüst, vizyon sahibi, çalışkan, genç evlatlarının yolunu gözlemektedir.

Hürriyet Partisi, uzun zamandır Türkiye'nin sorunlarına çözüm üretilmesini, hiç değilse birilerinin bu uğurda gerçekten mücadele etmesini bekleyen lakin bu yönde hiçbir umut ışığı göremeyen sıradan vatandaşların bir araya gelmesiyle kurulmuştur. Siyaset kurumunun yarattığı kutuplaşmadan yorulan ve hatta yılan, yolsuzluğun sıradanlaşmasını kabul etmeyen, mevcut siyasi organizasyonların yapısal problemleri nedeniyle Türkiye'nin sorunlarına çözüm üretemeyeceğini düşünen bir grup Genç Türk; internet üzerinden, bir araya gelmiş, uzun bir çalışma ve planlamanın neticesinde Hürriyet Partisini var etmiştir.

Bizler bu memleketin genç evlatlarıyız. Siyasetin değil halkın içinden, sokaktan; yokluğun ve yoksulluğun, yetişememe ve yetiştirememenin, kimsesizliğin ve sahipsizliğin göbeğinden geliyoruz. Ülkemizin ve ulusumuzun her gün ve an yaşadığı dert ve tasayı, kendi hayatımızda bilfiil tecrübe ediyoruz.

Bizler, çocukluğumuzda gözbebeğimiz olarak tarif ve tembih edilen Cumhuriyet'in, adım adım uçurumun eşiğine getirildiğine şahit olmuş bir kuşağız. Cumhuriyet'in hemen hemen tüm kurumları yozlaşmış ve kale içten fethedilmiş; yolsuzluk, herhangi bir adi suçtan dahi daha normal hâle getirilmiş; yargı tepeden tırnağa siyasallaşmış, eğitim sistemi neredeyse yok edilmiş, gelir ve servet eşitsizliği katlanılamayacak bir noktaya gelmiş, sokakta asayiş

kalmamış; dürüst ve tertemiz vatandaşlar, her fırsatta ahmak yerine konulmuş ve böylece Türkiye'de toplumsal düzen bozulmuştur.

Toplumsal düzenin bozulduğu söylenince, tanıdık “altın günlere dönüş” hikayesi de hemen anlatılmaya başlar. Hâlbuki Türkiye’de düzeni kurmaya yetkin kurum ve kişiler bilinçli bir biçimde sakat ve kötürüm bırakıldığından, düzenin yeni baştan inşa edilmesi zorunludur. Zira dünya ve kurallar değişmiş, yeni düzenin de yeni kurallara göre yaratılması mecburiyeti doğmuştur.

Türk ulusu, kendisine dayatılan bu bozuk toplumsal düzeni hak etmemektedir. Büyük bir potansiyele sahip olan Türkiye, bundan çok daha iyisine layıktır. Unutulmamalıdır ki Türk'e biçilen daracık kisve, bundan bir asır evvel de yırtılıp atılmıştır. İlhamımızı, bizden önce gelenlerin eşsiz ve biricik mücadelesinden alıyor, “hayatında karamsarlık nedir tanımamış” olanların hatırasını yaşıyor ve makus talihi değiştireceğimize, "mutlaka muvaffak olacağımıza" en ufak şüphe duymuyoruz. Türkiye’yi hür, adil, zengin ve güçlü bir geleceğe taşıyacağız.

Siyasetin dışından gelen ve kısıtlı imkanlara sahip bir grup gencin bu boyutta bir değişimi gerçekleştirmesinin zorluğunu; böylesi bir idealin, çok çalışma gerektirdiğini biliyoruz. Lakin Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu vakitlerde Atatürk ve silah arkadaşları, bundan daha çetin mücadelelerden geçmiş ve başarılı olmuştur. Aynı azim ve kararlılığı, bugün de bizzat taşıyoruz. Tarihimiz, kendinden katbekat kuvvetlilere karşı bir avuç insanın sebat edip zafere eriştiği sayısız örnekle doludur. Bu topraklarda hür yaşamak isteyen bir avuç insanın, bir asır sonra bir çetin mücadele daha vermeye mecbur kalması da tarihin bir cilvesidir.

Kaderi yüzümüze güldürecek, alnımıza yazılı makus talihi silip atacağız.

Amacımız ve Planımız

Hürriyet Partisinin temel amacı, Türkiye’nin sorunlarını çözüme kavuşturmaktır. Türkiye'nin sorunları o kadar çok ve çetrefillidir ki her mesele, hemen hiçbir zaman kendi başına değerlendirilemez, başka meseleleri de beraberinde getirir. Dolayısıyla sorunlara getirilecek çözümler de uzun, planlı ve sabırlı bir çalışma gerektirmektedir. Nitekim Hürriyet Partisi;

henüz kurulmadan önce bu amaca yönelik çözüm arayışlarına başlayan, bulduğu her fırsatta çözümleri hayata geçiren bir grup Genç Türk tarafından kurulmuştur.

Hürriyet Partisi; bu çözümleri titizlikle tasarlamaya devam edecek, Türk ulusunu bu çözümlere ikna edecek, ardından vatandaşları harekete geçirecek ve toplumsal dinamizmi tekrar yaratacaktır. Bu yolla kamu gücüne sahip kişi ve kurumlar, söz konusu çözümleri uygulamak üzere daimi bir toplumsal ve siyasi baskı altına alınacaktır. Bu kişi ve kurumların, hakikaten ilgili çözümlere yönelik hareket edip etmediğini denetleyecek, gerektiğinde kamuoyu yaratacak; en nihayetinde temsil yetkisini devralarak, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu reçeteleri bizzat hayata geçireceğiz.

Vizyonumuz

Geçici ve günü kurtaracak çözümler, büyük bir potansiyele sahip olan memleketimizin dertlerine derman olamaz. Türkiye'nin ihtiyacı olan şey günü kurtarmak değil, geleceği inşa etmektir. Hürriyet Partisi olarak bizler, yeni bir çağda yaşadığımızın ve bu yeni çağa ülkemizi hazırlamamız gerektiğinin farkındayız. Türkiye'nin içinde bulunduğumuz ve hızla değişen bu yeni çağa ayak uydurması bir tercihten öte, bir mecburiyettir.

Genç kuşak tarafından kurulmuş bir siyasi parti olarak Hürriyet Partisi; işte bu değişen dünyayı, soğuk savaş döneminde şekillenmiş "eski dünyanın bakış açısıyla" değil; yeni, genç, dinamik bir bakış açısıyla anlamakta ve yorumlamaktadır.

Şehirleşmenin ve küreselleşmenin getirdiği zorlukları eski dünyanın bakışıyla değil, ancak bu yeni ve genç bakış açısıyla aşabiliriz. Yapay zekanın ve dijitalleşmenin getirdiği fırsatları, ancak bu yeni ve genç bakış açısıyla değerlendirebiliriz. Ekonomide, çalışma hayatında ve eğitim alanında yaşanan büyük değişimi, ancak ve ancak bu yeni ve genç bakış açısıyla başarıyla yürütebiliriz. Uluslararası ilişkilerdeki değişimi ve çok kutuplu dünyayı, ancak bu bakış açısıyla anlayabilir ve değerlendirebiliriz.

Hürriyet Partisi, işte bu yeni ve genç bakış açısıyla Türkiye'nin sorunlarına çözümler üretirken, aynı zamanda geleceği inşa edecektir. Bu geleceği inşa etmek ve 2100 yılında bölgemizde lider, dünyada söz sahibi bir ülke olabilmek için hukuk kurallarının herkese eşit olarak uygulandığı, yolsuzluk ve kayırmacılıkla etkin ve amansız biçimde mücadele edilen,

gençlerine dünya standartlarında eğitim verilen, girişimcilerine destek ve istikrarlı bir ekonomik ortam sunulan, kadınların sosyal hayata ve çalışma hayatına güçlü bir şekilde katılım sağladığı, ifade hürriyetinin tesis edildiği, sınır güvenliğinin sağlandığı; şahısların değil, ülkenin çıkarları uyarınca akılcı ve gerçekçi dış politikalar yürütülen, güçler ayrılığına ve çoğulcu demokrasiye sahip bir vatan inşa etmeye mecburuz.

Türk ulusunu yeni çağa hazırlayacak olan, Hürriyet Partisidir.

İlkeler ve Değerler

Hürriyet Partisi, programını ve faaliyetlerini, belirlemiş olduğu ilke ve değerler ışığında yürütür.

Hürriyetperverlik

İnsan hür doğmuştur. Hür doğan insan, elbette hür yaşamalıdır. Bireyler hür olarak aldıkları kararlardan sorumlu ve hür iradeleri vasıtasıyla hak sahibidir.

İnsanlar toplum içerisinde yaşadıklarından, hürriyetlerinin belirli ölçülerde sınırlandırılması zorunluluğu doğmuştur. Bu bağlamda her türlü hürriyetin varlığı esas, sınırlandırılması istisnadır. Hürriyetler ancak zorunlu olduklarında, ölçülü olacak şekilde, toplumun rızasına dayanarak ve kanunla sınırlandırılabilir. Somut dünyada doğrudan bir değişiklik meydana getirmeyen fikir, düşünce açıklaması veya tepki niteliğindeki ifadeler ise hiçbir koşulda sınırlandırılmaz.

Bu bağlamda hürriyetperverlik, Hürriyet Partisinin temel ve vazgeçilmez ilkesidir. Hürriyet Partisinin benimsediği diğer tüm ilke ve değerler, bireyleri ve toplumu hür kılma amacına yönelmiştir.

Ulusçuluk

İki yüzyılı aşkın süredir toplumlar, modern ulus devlet modeli etrafında bir araya gelmişlerdir. Genelde devlet öncülüğünde bir ulusun inşa edilmesiyle yürütülen bu süreç, dünyanın farklı bölgelerinde farklı tarih ve şekillerde gerçekleşmiştir. Bu süreç Türkiye'de 20. yüzyılın başında başlamış ve başarıya ulaşmıştır. Bu bakımdan Türk ulusu, tüm yurttaşları ortak bir kümede eşsiz bir biçimde birleştirmekle çağdaş uluslar arasında eşsiz bir yere sahiptir.

Hürriyet Partisi, bugün toplumlar için yeryüzündeki en işlevsel örgütlenme modelinin ulus devlet modeli olduğunu savunmaktadır. Ulusçuluk olarak tarif ettiğimiz bu ilke; ortak kültürel mirasa, ortak dile ve eşit yurttaşlık temeline dayanmaktadır. Bu temeller, ulusu oluşturan fertlerin, kendi çıkarlarını aşan bir dayanışmaya sahip olması koşuluna bağlıdır.

Akılcılık

Akılcılık, meselelerin duygusal ve sezgisel yollardan ziyade akıl yoluyla ele alınması; mantık, deneyim ve bilimsel yöntemler gözetilerek rasyonel bir temelde çözümlenmesi anlamına gelir. Hürriyet Partisi, kararlarını doğrulanmış veriler ve akılcı analizler ışığında alır. Parti; bilimsel gelişmeleri, teknolojik yenilikleri ve toplumsal dinamikleri dikkate alarak politikalar oluşturur. Akılcılık ilkesi, sadece sorunları tespit etme ve çözme yöntemlerimizi değil, aynı zamanda yönetim anlayışımızı ve geleceğe bakış açımızı da şekillendirmektedir. Bu bağlamda Hürriyet Partisi, muvaffak olmanın ön koşulları olarak; akılcı yöntemle belirlenmiş ilkelere göre hareket etmeyi, akılcı tartışmayı ve ortak akılla karar vermeyi görür.

Gerçekçilik

Gerçekçilik, sorunların boyutunu küçümsemeden ya da büyütmeden, mevcut durumu tüm açıklığıyla kabul etmeyi gerektirir. Gerçekçi yöntem; akılcı yolu bulabilmek için güç ilişkilerini, motivasyonları, olasılıkları ve dengeleri bir arada gözetmek ve işlevsel olanı uygulamak anlamına gelir. Hürriyet Partisi, Türkiye'nin karşı karşıya olduğu zorlukların ancak gerçekçi bir yaklaşımla aşılabileceğini savunmaktadır. Politika üretiminin her aşamasında, ulaşılması mümkün olmayan hedefler yerine; gerçekçi ve uygulanabilir çözümler sunmak esas alınmalıdır. Diğer yandan gerçekçilik, topluma karşı dürüst davranmayı ve gerçekleştirilemeyecek vaatler vermemeyi beraberinde getirmektedir.

Cumhuriyetçilik ve Demokrasi

Doğal koşullarda bireyin bir şeyi yapma veya yapmama iradesi hürdür. Hürriyet ilke olarak benimsendiğinde, hür bireylerin tâbi olacağı yasaların da bu bireylerin hür katılımıyla tespit edilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Öte yandan bir ulusu bir arada tutan öğelerden biri, ulusun fertlerinin, birbirleriyle aynı kural ve kaidelere bağlı ve tâbi olduğuna duyduğu güvendir.

Hürriyet Partisinin cumhuriyetçilik anlayışı, bu iki ilkesel tutumdan doğmaktadır. Buna göre cumhuriyet, yalnızca ulusun yönetime etken olarak katıldığı bir yönetim biçimi değil, bireylerin "özne olma hakkına" sahip olduğu düzendir. Bu tanım aynı zamanda demokrasiye de denk düşmektedir; bu bağlamda fertler yalnız edilgen değil, etken ve katılımcı olarak hak sahibidir. Cumhuriyet düzeninde karar mekanizmaları, akılcı eleştiri ve tartışma süreçlerinden geçerek işler. Nitekim Hürriyet Partisinin benimsediği "tüm ilke ve tutumların, bireyin hür olmasına yönelmesi" yaklaşımı da ancak demokrasinin, yani bireylerin amaç olduğu bir düzenin var olduğu bir ortamda mümkündür.

Dolayısıyla cumhuriyetçilik; toplumsal barışın, adaletin ve katılımın merkeze alındığı bir düzenin tarifidir. Hürriyet Partisi, cumhuriyet rejiminin korunmasının yanı sıra; istisnasız tüm vatandaşların hak ve hürriyetlerini garanti altına alan, fertlerin katılımcılığının esas olduğu bir devlet düzeni inşa etmeyi hedefler.

Eşitlik

Medeni bir memlekette vatandaşlar, hukuk önünde eşittir. Hürriyet Partisi için bu durum, cumhuriyetin ve cumhuriyetçilik anlayışının doğal sonucudur. Zira hayalimizdeki toplumsal düzenin çalışması; vatandaşların cinsiyet, din, dil, etnik köken, ırk ya da sosyal statü fark etmeksizin hukuk önünde eşit bir muameleye maruz kalmasıyla mümkündür. Diğer yandan fırsat eşitliği, kalkınmanın ve toplumsal dinamizmin de ana motorunu oluşturur. Bu sebeple Hürriyet Partisi; bireylerin devlet gözünde, yani hukuk önünde eşit olmasını; hiçbir kişi, grup veya kesimin hukuk kurallarından azade tutulmamasını savunur.

Halkçılık

Halkçılık, bir toplumdaki tüm bireylerin hak ve hürriyetler bakımından eşit olmasını önceleyen, bu bağlamda ayrıcalıklı kesim ve yapıları reddeden yaklaşımdır. Hürriyet Partisi, kamusal fayda ve dayanışmayı gözetir; toplumun savunmasız kesimlerinin refahını artırmayı, bu kesimlerin haklarını korumayı ve geliştirmeyi benimser. Bu doğrultuda Hürriyet Partisi; çalışanların adil bir şekilde ücretlendirilmesini, insan haysiyetine yaraşır çalışma ortam ve koşullarını; toplumun çalışan kesimlerinin, sermaye sahipleri karşısında korunmasını esas kabul etmektedir.

Kurucu Ögelere Bağlılık

Kuruluşu sırasında Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerine yerleştirilen ve devletin üniter yapısı, halk egemenliğinin geçerli olduğu laik demokratik hukuk devleti; devletin adı, başkenti, bayrağı, marşı ve sınırlarından oluşan ana temeller, cumhuriyetin kurucu ögeleridir. Bu ögelerin değişmesi veya yok edilmesi, cumhuriyetin varlığının ortadan kalkmasıyla eşdeğerdir. Öte yandan Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü, cumhuriyetin ve Türk ulusunun kurucu önderleridir. Hürriyet Partisinin nazarında kurucu ögelere bağlılık; bu vazgeçilmez ve değişmez kurallara riayet etmek, bunları mümkün kılan kurucu babalara hürmet ve saygı göstermek anlamına gelmektedir.

Yolsuzlukla Mücadele

Politika, yurttaşların temsilciler vasıtasıyla yönetime katıldıkları modern devlette; kaynakların nasıl yönetileceği, nasıl dağıtılacağı, neyin nasıl organize edileceği sorusuna yanıt arar. Politik görevi üstlenen kişi, kamunun temsilciliğiyle hareket eder. Temsil ölçüsüne bağlı olarak da bu kişinin, şahsi çıkarlarından önce, tüm kamunun çıkarını önceliklendirmesi gerekir.

Bu temsiliyet ilişkisini bozan her türlü fiil ve ilişkiye yolsuzluk adı verilir. Yolsuzluk, bir toplumun en büyük düşmanıdır ve toplumsal dokuyu içten içe çürüten bir zehirdir. Hürriyet Partisi, yolsuzlukla mücadeleyi yalnız hukuki bir sorun olarak değil, kültürel bir dönüşüm meselesi olarak görür. Bu bağlamda Hürriyet Partisi, şeffaflık ve hesap verebilirlik taahhüdüne sıkı sıkıya bağlı kalacak; gelişen teknolojiyi de kullanarak, bağış sisteminden kamu harcamalarına dek tüm süreçlerde açıklığı ve denetlenebilirliği sağlayacak mekanizmalar geliştirecektir.

Hürriyet Partisi; Türkiye'de yolsuzluğun kanıksanmasına, sıradanlaşmasına, alenileşmesine asla sessiz ve tepkisiz kalmayacaktır.

Şeffaflık ve Hesap Verme

Şeffaflık, kurum ve kişilerin aldıkları karar ve işlettikleri süreçlerin açık, anlaşılır ve ulaşılabilir olması anlamına gelir. Hesap verme ise bu karar ve süreçlere dair hususlarda açıklama yapma yükümlülüğüdür.

Hürriyet Partisine göre bir hukuk devletinde kamu kurumları ve görevlilerinin azami şeffaflıkla hareket etmesi ve gerektiğinde hesap vermesi bir zorunluluktur. Bu zorunluluk, yolsuzlukla mücadelenin işlevsel olabilmesi için hayatidir. Öte yandan Hürriyet Partisi; tüm mali ve operasyonel süreçlerini, vatandaşlarla şeffaf bir biçimde paylaşmayı taahhüt etmektedir. Partimiz, Türkiye’de tüm kamu kurumları ve görevlilerinin de şeffaf bir biçimde hareket etmesini amaçlamaktadır.

Çoğulculuk

Çoğulculuk, farklılıkların birlikte var olabildiği bir toplum düzeninin savunusu demektir. Hürriyet Partisinin temel ilkesi olan hürriyetperverlik, bireyin hür olmasını esas kabul eder. Bu bağlamda çoğulculuk da her bireyin ve kesimin; farklı inanç, değer, kimlik ve yaşam biçimleriyle toplumda var olabilmeleri anlamına gelir. Diğer yandan Hürriyet Partisinin ulusçuluk ilkesi, toplumun her kesiminin tek bir ulus kümesi altında değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Çoğulculuk bu bağlamda, ulus anlayışımız ve cumhuriyete yaklaşımımızla da yakından ilişkilidir. Hürriyet Partisi de bu kapsamda ürettiği politikaların, toplumun her kesimine hitap etmesini önceliklendirir.

Laiklik

Cumhuriyetin değişmez bir niteliği olan laiklik, devletin dinî konularda tarafsızlığı ve devlet işlerinden dinî unsurların ayrışmasıdır. Laik bir devlet, meşruiyetini dinden değil beşeri iradeden kaynak alır. Hürriyet Partisinin cumhuriyetçilik anlayışı, ulusun her ferdinin etken bir özne olduğu düzene denk düşer. Bu bakımdan laiklik, cumhuriyetçilik anlayışımızın zorunlu bir şartıdır.

Nitekim Türk ulusunun bir asır önce gösterdiği dayanışma ve irade, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurulmasına vesile olmuştur. Bu doğrultuda cumhuriyetimizin meşruiyeti, ulusun kendisinden kaynaklanmaktadır.

Ulusçuluğu bir ilke edinmiş olan Hürriyet Partisi, laikliği din ve vicdan hürriyetinin ayrılmaz bir göstergesi ve dayanağı olarak görmektedir.

Programın Hedefi

Hürriyet Partisi Programı, partiye ve üyelerine rehberlik eden temel metindir. Hürriyet Partisi; faaliyetlerini, söylemlerini ve politikalarını işbu program çerçevesinde oluşturur ve yürütür. Hürriyet Partisinin tüm organları, kararlarını alırken Hürriyet Partisi Programı'nı dikkate alır.

Bu program, Türkiye'nin sorunlarına dair ortaya koyduğu gerçekçi çözümlerle vatandaşların Hürriyet Partisine olan inanç ve güvenlerini temin edecektir.

ADALET POLİTİKALARI

Giriş

Memleketimizde vatandaşlar ile devlet arasındaki güven ilişkisini bozan ana sebeplerden biri, adalet ve hukuk sisteminin bozulmuş olmasıdır. Türkiye’de “adaletin, devletin en temel fonksiyonu olduğu” gerçeğini inkar eden yoktur; buna karşın tepetaklak gidişe mani olmak isteyen ve bu konuda gerçek bir yol haritası sunan kimseyi bulmak mümkün değildir.

Öte yandan Türkiye’de devlet aygıtı birçok yerinden çatırdamakta olduğundan, hukuk mekanizmasının bozulması da doğal karşılanır ve “Ne doğru ki o düzgün olsun?” demek, marifet sanılır olmuştur. Hâlbuki bu önermeyi tam terse çevirmek gerekir: Hukuk sisteminin kendi içinde doğru işlemediği bir memlekette, çarklar içinde ana dişli işlemiyor demektir. Yani adaletin işlemediği, kuralsızlığın geçer akçe olduğu, kurallara uyanın ahmak yerine konulduğu bir ortamda diğer dişlilerin düzgün çalışması beklenemez.

Öte yandan bu somut sorunların ana kaynakları; esasında daha soyut, genel ve köklü problemlerde aranmalıdır:

1. Uzun bir müdahale ve bozulma sürecinin neticesinde, Türkiye’de yargı bağımsızlığından söz etmeye imkan kalmamıştır.
2. Türkiye’de bir eylemin “neticesine katlanmak” olgusu, neredeyse yok olmuştur. Bu “cezasızlık” hâli; ödenmeyen vergilere düzenli olarak getirilen aflardan, onlarca suç kaydıyla sokakta serbest gezen faillere kadar en belirgin durumlardan biridir.
3. Yolsuzluk, devlet kadrolarından sivil vatandaşlara kadar Türkiye’de her köşeye sirayet etmiş ve kanıksanmıştır. Bu bağlamda ufak tefek istisnalar dışında yolsuzluğun her türlü; söz gelimi rüşvet, zimmet, torpil ve genel anlamda kayırmacılık; tümüyle “işin normal” hâline gelmiştir.
4. Türkiye’de yargı sistemi, kurgusal arızalardan ötürü düzenli olarak tıkanmakta ve çalışmayı durdurmaktadır. Tıkanmalara yönelik müdahaleler daima o olaya özgü

yapılmış, sistemin tümüne etki eden sorunlar ise mütemadiyen göz ardı edilmiştir. Örneğin ülkemizde yaşanan yüksek enflasyon sebebiyle kiracılar ve ev sahipleri arasındaki uyuşmazlıklarının sayısı rekor seviyelere ulaşmış, devletin çözüm olarak ortaya koyduğu politikalar bu yangına körükle gitmiş ve bunun sonucu olarak sulh hukuk yargılamaları felç olmuştur. Bu konuda olaya özgü müdahale dahi yapılmamış; sorunlar sürece yayılarak çözülmeye çalışılmıştır.

Hürriyet Partisinin perspektifinde vatandaşın karşılaştığı somut sorunlar, bu ana arızalar ile doğrudan ilişkilidir. Dolayısıyla bu hususlar bütüncül olarak ele alınmalıdır.

Bu bağlamda Hürriyet Partisi, adalet sistemindeki sorunlara şu açılardan yaklaşmaktadır:

Yargı Bağımsızlığı ve Temel Hak ve Hürriyetler

Bağımsız yargı, etkin bir kamu yönetiminin ve toplumsal barışın temel ögesidir. Yargıçları bağımsız olmayan bir ülkede, adalet mekanizmasının etkin bir şekilde çalışması mümkün değildir. Türkiye’de her zaman tartışma konusu olan yargı bağımsızlığı Ak Parti iktidarında geri dönüşü olmayan bir şekilde ortadan kalkmıştır. Birçok alanda yaşanan sorunların temelinde yargı bağımsızlığının ortadan kalkmış olması bulunmaktadır.

Hürriyet Partisinin ana ilkesi hürriyetperverliktir. Bu bağlamda diğer tüm ilke, değer ve kanaatlerimiz; bireyin hür olmasına, hürriyetin esas olmasına yönelmiştir. Dolayısıyla Hürriyet Partisi için temel hak ve hürriyetlerin korunması, diğer politik sahalardan daha öncelikle değerlendirilmesi gereken bir konudur.

Hürriyet Partisi, Türkiye’de temel hak ve hürriyetlere dair kazanımların bir gelişim değil, gerileme hâli içinde olduğu kanaatindedir. Bu durum şüphesiz yargının bağımsızlığıyla ve diğer yargı sorunlarıyla doğrudan ilişkilidir. Bu hususa dair yaklaşımımız şu şekildedir;

1. Türkiye’de ikili bir hukuk sistemi uygulanmaktadır. Bir başka deyişle Türkiye’de; kamunun büyük çoğunluğunu oluşturan, hukuk kurallarına genelde uyan, topluma tehdit niteliğinde olmayan sıradan vatandaşlara karşı uygulanan hukuk başkadır. Ulusun zararına hareket eden, kanunlara uymak istemeyen, kamu güvenliğini daima tehdit eden sorunlu kesime karşı uygulanan hukuk ise bambaşkadır.

2. Yargı makamlarının gözünde hürriyetin varlığı değil, sınırlanması esastır. Ancak yürütmenin yargıya doğrudan ve devamlı müdahalesiyle de ilişkili olarak; sınırlanması gerekenlerin sınırlanmadığı, hür bırakılması gerekenlerin kısıtlandığı bir döngü ortaya çıkmıştır. Söz gelimi tutuklama, istisnai ve sıkı şartlara bağlanmış bir koruma tedbiridir. Buna rağmen tutuklama, tümüyle cezalandırma amacına yönelik kullanılmaktadır. Öyle ki tutuklama, şartlarını taşıyanlardan; örneğin kaçma riski bulunan ve kuvvetli suç şüphesi taşıyan bir şüpheliden çok; yürütme erkini rahatsız eden, mesela bir yürüyüşe katılan veya sosyal medyada eleştirel paylaşım yapan vatandaşa uygulanmaktadır. Tutuklama bu şekilde, toplumun algısında da bir cezalandırma amacına dönüşmüştür. Diğer yandan bu genel yaklaşım, hürriyetlerin sınırını devamlı daraltmaktadır.
3. Türkiye’de yürütme erki çok kuvvetlendiğinden, yasama eliyle yapılması gereken birçok düzenleme; denetimi daha zayıf, keyfiliğe daha müsait idarî işlemler eliyle yapılmaktadır. Bu kapsamda Türkiye, hukuk devleti olmaktan çıkarılıp adeta bir genelge ve kararname devleti hâline getirilmiştir. Söz gelimi COVID-19 pandemisi döneminde başta sokağa çıkma yasağı olmak üzere temel hak ve hürriyetlere doğrudan müdahale niteliğinde birçok yasak; kanunla değil, genelgeler eliyle getirilmiştir. Bu gibi örneklerin artmasıyla kuvvetler ayrılığı ilkesi, fiilen ortadan kalkmıştır.

Temel hak ve hürriyetlerin devlet eliyle güvence altına alınmasının yegane yolu, hiç şüphesiz yargının tam bağımsızlığının sağlanmasıdır. Devlet fonksiyonlarının tek elde toplandığı sistemlere karşı tasarlanmış kuvvetler ayrılığı ilkesi gereği yargı erki, yasama ve yürütme erklerine karşı bireylerin hak ve hürriyetlerini koruma görevini üstlenmiştir. Yargı bağımsızlığının önemi; yargının vatandaşları kamu gücüne karşı koruyacak, keyfî uygulamaları engelleyecek ve hukukun üstünlüğünü sağlayacak olan temel mekanizma olmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye’de bu mekanizmanın tecelli ettiği, anayasal denetimi yürüten ve kararlarıyla diğer devlet organlarını bağlayan en üst kurum Anayasa Mahkemesidir. Öte yandan Anayasa Mahkemesi başta olmak üzere mahkemelerin ve esasen tüm hakim ve savcılarının bağımsızlığının sağlanması Hakimler ve Savcılar Kurulunun (HSK) yapısı ile doğrudan ilişkilidir. Diğer bir deyişle yargı mensuplarının bağımsızlığının teminatı,

bizzat HSK'nın kendisidir. Hâlbuki HSK'nın mevcut yapısı ve üyelerinin seçim usulünün yürütme erki ile bağlantısı düşünüldüğünde, bağımsızlıktan söz etmeye de imkan bulunmamaktadır.

Türkiye'de demokrasi ile temel hak ve hürriyetlerde yaşanan gerileme, Anayasa Mahkemesini de etkilemiştir. Öyle ki anayasa yargısı, düzenli olarak çeşitli yöntemlerle sınırlandırılmaya çalışılmıştır. Bunlardan en bariz olanı; Anayasa Mahkemesi kararlarının kesinliği ve bağlayıcılığı Anayasamızda açıkça hükmedilmiş olmasına rağmen, bu kararların diğer yargı mercilerince uygulanmamasıdır. Anayasa ihlallerinin bizzat yargı erki unsurları arasında dahi yaygınlaşmış olması, Anayasamızın fiilen askıya alındığı gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Fiili olarak ikili bir hukuk sistemi uygulanmakta olan ülkemizde Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararların uygulanmaması, devlet teşkilatı ile temel hak ve hürriyetleri birlikte tehdit etmektedir. Hürriyet Partisi, bu durumun tam karşısında konumlanmaktadır. Bu bağlamda Mahkemece verilen ve Anayasamızca kesinliği ve bağlayıcılığı açıkça düzenlenmiş olan kararların, tereddüde mahal kalmaksızın uygulanması şarttır.

Anayasa Mahkemesinin daha bağımsız ve tarafsız olabilmesinin en önemli koşullarından biri, üye seçiminin tarafsız olmasıdır. Bu kapsamda öncelikle, Anayasa Mahkemesine üye seçimi usulünün yürütme erkinden bağımsız bir hâle getirilmesi gerekmektedir. Mevcut sistemde Anayasa Mahkemesinin on beş üyesinin on ikisi Cumhurbaşkanı, yani yürütme tarafından seçilmektedir. Cumhurbaşkanı, bunlardan dördünü doğrudan, ikisini Danıştay, üçünü Yargıtay, üçünü ise YÖK'ün gösterdiği adaylar içerisinde dolaylı olarak seçmektedir. Ancak YÖK'ün tüm üyeleri Cumhurbaşkanınca atanmaktadır. Danıştay üyelerinin dörtte biri Cumhurbaşkanınca, geri kalan üyeleri ise HSK tarafından seçilmektedir. Yargıtay üyelerinin ise tamamı HSK tarafından seçilmektedir. HSK'nın da on üç üyesinden altısının Cumhurbaşkanınca seçildiği düşünüldüğünde, Anayasa Mahkemesi üyelerinin büyük çoğunluğunun seçiminin Cumhurbaşkanına bağlı olduğu bir sisteme sahip olduğumuz sonucu çıkmaktadır.

Bu hâliyle mevcut hükûmet sistemimiz içerisinde Cumhurbaşkanınca Anayasa Mahkemesine yapılan atamaların, siyasi çıkar gözetilerek gerçekleştirilmesi önünde hiçbir engel bulunmamaktadır. Hürriyet Partisi, Anayasa Mahkemesi üye seçiminin olabildiğince tarafsız hâle getirilmesi için doğrudan atamaların meclis denetiminden geçirilmesi minvalinde denge-fren ve nitelikli çoğunluk ile seçme gibi demokratik uzlaşmayı artıracak mekanizmalara dayalı bir sistemin gerekliliğine inanmaktadır.

Bu açıklamalar doğrultusunda Hürriyet Partisinin temel hak ve hürriyetler ile yargı bağımsızlığına dair öncelikli politika önerileri şunlardır:

- Temel hak ve hürriyetler için “sınırlandırmanın sınırı” niteliğinde bir güvence sağlanacak; hakların özü, ölçülülük, demokratik toplum ve laik cumhuriyetin gereklilikleri olgularına objektif kriterler getirilecektir. Bu bağlamda temel hak ve hürriyetlere yönelik genel sınırlama sebepleri, hukuki belirlilik ilkesine uygun şekilde yeniden düzenlenecektir.
- Temel hak ve hürriyetlere ilişkin hukuka aykırı sınırlandırmalar suç kapsamına alınacak, bu türden sınırlamalara istinaden verilen emir ve talimatlar “konusu suç teşkil eden emir” niteliğinde olacaktır.
- Yasama erkinin yetki alanını gasp etmek suretiyle hukuka aykırı işlem yapan idarelere yaptırım uygulanacak, ilgililer hakkında soruşturma başlatılacaktır.
- Koruma tedbirleri ile hak ihlalleri bağlamında, alenen hukuka aykırı karar veren hâkim ve savcılar hakkında; mevcut denetim mekanizmaları elden geçirilecek, işler hâle getirilecek ve keyfî kararların somut bir yaptırıma bağlanması sağlanacaktır.
- Koruma tedbirlerine ilişkin tamamen çalışmaz hâle gelmiş kanun ve denetim yollarına dair yeni yöntemler gözetilecek, hâkimlerin dosya incelemekten karar verme yöntemleri tümüyle ortadan kaldırılacak, bu alanda yeni denetim mekanizmaları yaratılacaktır.
- Tutukluluğun devamına ilişkin kararlar; duruşma açılmasa da şüpheli, sanık veya müdafinin sözlü veya yazılı beyanı alınarak verilecek ve dosya üzerinden karara bağlanma usulü, istisna sayılacaktır.

- Yargı kurumları yeniden şekillendirilecek; HSK, Sayıştay ve Anayasa Mahkemesi ile diğer yüksek mahkeme üyelerinin, atama ve seçilme usulleri işlevsel bir kuvvetler ayrılığını sağlayacak şekilde değiştirilecektir. Hâkimlerin, mahkemelerin ve yargının tam bağımsızlığı sağlanacaktır.
- Hâkim savcı alım ve tayinlerinde objektif ve somut kriterler getirilecek, bu kriterlere dayalı liyakat esas alınacaktır. Yargının yürütme karşısında bağımsızlığını sağlamak amacıyla, hâkim ve savcı alımlarında yargı mensuplarının ve baroların etkinliği artırılacaktır.
- Mülakatlarda sorulacak sorular objektif kriterlere uygun olarak belirlenecektir. Ayrıca mülakatlar kayıt altına alınarak denetime açık hale getirilecektir.
- Hâkim ve savcılık alım sınavları ve mülakatları, Adalet Bakanlığı tarafından değil HSK tarafından yapılacaktır.
- Hâkim ve savcı kadrolarına alımlar, yakın tarihli alımlardan başlanarak geriye yönelik olarak incelenecek; alımlarında yolsuzluk tespit edilen hâkim ve savcılar, meslekten ihraç edilecektir. Öte yandan hâkim ve savcılarının tüm özlük işlemleri ve değerlendirmeleri, Adalet Bakanlığı'ndan alınarak HSK'ya verilecektir.
- Hâkim ve savcılar için yer, makam, meslek, yetki ve dosya güvencesi sağlanacak; objektiflikten uzak veya muğlak gerekçeler ile görev yerlerinin değiştirilmesi ve görevden alınmaları engellenecektir.
- AYM üye seçimlerindeki üst kademe yöneticiler için de süre sınırı getirilecek, böylece kişilerin AYM üyesi yapılması için ilgili yöneticiliklere kısa süreliğine getirilmesi yolu engellenecektir.
- HSK'nın görev ve yetkileri genişletilecek, Adalet Bakanı ve yardımcısı HSK üyeliğinden çıkarılacaktır. Bu yolla yürütmenin HSK üzerindeki müdahalesine son verilecektir.
- Hâkim ve savcılarının disiplin teftişleri bakanlık yetkisinden alınıp HSK içinde kurulacak yeni disiplin kurullarına verilecektir. İlgili kurul, üyeleri arasında savcılık ve hâkimlik dışında diğer hukuk mesleklerinden de üyeler barındıracak şekilde düzenlenecek, disiplin soruşturmalarında iddia ve karar makamlarının aynı olmaması sağlanacaktır.

- Herhangi bir organ, makam, merci veya kişinin; yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemeleri ve hâkimleri açık, örtülü veya gizli olarak etkilemesine kati suretle izin verilmeyecektir. Üst düzey kamu görevlileri bakımından “yargı görevi yapanı etkileme suçu” nitelikli hâl olarak düzenlenecek, soruşturma ve kovuşturma usulleri kolaylaştırılacaktır.
- Danıştay ve Yargıtay üye sayılarına ilişkin düzenlemelere Anayasa’da yer verilerek yüksek mahkemelerin üye sayılarının sıkça değiştirilmesi engellenecektir.
- Yüksek mahkemelere kanun tasarıları hakkında yasama için bağlayıcı olmayan öneri belirtme yetkisi verilecek, bu sayede Anayasa’ya aykırı kanunların ihdas edilme oranı düşürülecektir.
- Soyut norm denetimine başvurma yetkisine sahip olanların kapsamı genişletilecek, bu yolla kanun yapımı üzerindeki denetim mekanizması genişletilecektir.

Yolsuzlukla Mücadele

Türkiye’nin en öncelikli ve temel sorunu yolsuzluktur. Yolsuzluk, kamu gücünün şahsi çıkar için kullanılmasıdır.; Yolsuzluk memleketimizin her geçen gün fakirleşmesine ve hukuk kurallarının uygulanmamasına yol açan, müdahale edilmedikçe genişleyen zehirli bir sarmaldır. Diğer sorunlara nazaran yolsuzluk, daha uzun süredir devlet aygıtı içine yerleşmiş olduğundan, toplum tarafından da kanıksanmıştır. Bu sebeple diğer problemlerle mücadeleye nazaran yolsuzlukla mücadele, daha zorlu bir çalışma alanıdır. Ancak Hürriyet Partisi, Türkiye’de yolsuzluğun tüm görünümlerine kesintisiz bir savaş açacağını taahhüt etmektedir.

Yolsuzluğun en tehlikeli hâllerinden biri, yargı erki içerisindedir. Zira yolsuzluğu tespit edip cezalandırması gereken kurum ve kişilerin de bu sarmala dahil olması, yolsuzluğun denetimini adeta ortadan kaldırmaktadır. Dolayısıyla yolsuzluk yönünde alınacak herhangi bir tedbirin hakikaten işlevsel olabilmesi, yargıdaki yolsuzluğu ortadan kaldırmaktan geçmektedir. Hürriyet Partisi iktidarında yargının tam bağımsızlığını sağlayacak ve yargıda yolsuzluğu engelleyecek başlıca politikalar şunlardır:

- Yetki ve dosya dağılımında mesleki bilgi ve tecrübe esas kılınacak, yeni hâkim ve savcılara yüksek bilgi ve tecrübe gerektiren dosyalar verilmeyecektir.

- Hâkimler ve savcılar hakkında yolsuzluk suçları yönünde soruşturma başlatılabilmesi için gerekli olan izinler, HSK yerine yeni kurulacak Yolsuzlukla Mücadele Hâkimlikleri tarafından verilecektir. Bu hâkimlikler tarafından verilen kararlara ilişkin kanun yolu açık olacaktır.
- Adalet Müfettişleri ve Teftiş Kurulu, Adalet Bakanlığından bağımsız olacak şekilde yeniden yapılandırılacak; yargı mensuplarının denetimi, yürütme kontrolünden kurtarılacaktır.
- Yargıdaki yolsuzluğun tespiti bakımından bağımsız denetçiler görevlendirilecek, bu denetçiler Teftiş Kuruluna rapor verecektir. Teftiş Kurulu tarafından yolsuzluk suçlarından en az birini işlediği tespit edilen hâkim ve savcılar için Yolsuzlukla Mücadele Hâkimliklerinin soruşturma izni aranmayacaktır.
- Hâkimler ve savcılarının her türden suç için soruşturulmasına yönelik olarak verilen ret kararlarının gerekçeli olması zorunluluğu getirilecek, ret gerekçeleri objektif şartlara bağlanacaktır.
- Yargılama neticesinde yolsuzluk kapsamındaki bir suçtan hüküm giyen hâkim ve savcılar tekerrür aranmaksızın meslekten men edilecektir.

Hürriyet Partisine göre; kamudan kaynaklanan yetki ve gücün kullanılmasıyla elde edilen her türlü şahsi çıkar, yolsuzluk kapsamındadır. Diğer bir deyişle elde edilen şahsi çıkarlar kamu kaynaklarının kullanılmasının haksız bir sonucudur. Kamunun bütününe ve aynı zamanda geleceğine yönelik nitelikli bir hırsızlık hâli oluşturan bu “yolsuzluk suçlarının”; diğer suçlardan ayrı bir kategoride değerlendirilmesi, yolsuzluk niteliğindeki fiillerinin gerçekten denetlenebilir olabilmesi için şarttır.

- Suç olarak düzenlenmeyen kayırmacılık, oy ticareti, rantçılık gibi yolsuzluk görünümleri kanun kapsamına alınarak suç kategorileri oluşturulacak, yolsuzluk kapsamındaki tüm suçlarda zaman aşımı kaldırılacaktır. Bu suretle yolsuzluk “düşük riskli, yüksek getirili” bir aktivite olmaktan çıkartılacaktır.
- Yolsuzluk kapsamındaki suçlar bakımından ceza ve ceza yargılaması kanunlarında düzenlemeler yapılacak, yolsuzluk suçlarına özgü olarak kimi ceza yargılaması mekanizmaları daha hızlı ve etkin işletilecektir.

- Üst düzey kamu görevlilerinin soruşturulmasını fiilen imkansız kılan mevzuat değiştirilecek, denetim yolu açılacaktır.
- Yolsuzluk kapsamındaki suçlar bakımından özel kanunlarda düzenlenen soruşturma izni kaldırılacak, tüm kamu görevlileri yolsuzluk suçları bakımından izne tabi olmaksızın yargılanacaktır.
- Yargı kurumları yeniden şekillendirilecek, HSK ve yüksek mahkeme üyelerinin atama ve seçilme usulleri değiştirilecektir. Bu yolla üst düzey kamu görevlilerinin yargılanması bağımsız yargı organları tarafından gerçekleştirilecek, yüksek mahkeme kararlarının bağımsızlığı sağlanacaktır.
- Yolsuzluk kapsamındaki suçlar bakımından Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar için öngörülen soruşturma teklif sayısı ve soruşturma açılma karar sayısı nisapları düşürülecek, bu kamu görevlileri hakkında denetim yolu açılacaktır.
- Milletvekillerinin yasama dokunulmazlığı yolsuzluk suçları bakımından farklı usullere tabi tutulacaktır. Bu suretle milletvekillerinin yolsuzluk faaliyetlerinin yargıya taşınması kolaylaştırılacaktır.
- Meclis bünyesinde milletvekillerinin ticari faaliyetlerini inceleyecek hususi bağımsız denetim mekanizmaları geliştirilecek, kamu gücünü ticari faaliyetlerine fayda sağlamak için aracı eden milletvekilleri böylece tespit edilecektir. Bu yolla yolsuzluğu tespit edilen vekiller hakkında soruşturma başlatılması için meclis kararı aranmayacaktır.
- Yolsuzluk suçlarının tespiti ve denetimi için bir Yolsuzluk İhbar Hattı kurulacak; vatandaşların, maruz kaldığı ya da şahit olduğu yolsuzluk suçlarını anonim olarak ihbar edebilmeleri sağlanacaktır. İhbarcıların kişisel verileri sıkı sıkıya gizli tutulacak, devlet tarafından güvence altına alınacaktır.
- Yolsuzlukla mücadelede uluslararası işbirliği yönünde adımlar atılacak, yolsuzlukla mücadeleye ilişkin uluslararası sözleşmeler uygulamaya alınacaktır.
- Yerel yönetimlerde yolsuzluğun önlenmesi için başta belediye şirketleri olmak üzere yerel yönetim süreçlerinde etkin kurumların denetimi sağlanacak, kamuya açık raporlama yapmaları temin edilecektir.

Kamu görevlilerinin gelir ve giderlerinin denetimi de yolsuzlukların tespiti ve önlenmesi maksadında hiç şüphesiz büyük bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda kamu görevlilerinin yolsuzluklarını tespit edebilmek için mal varlıklarına ilişkin denetimin kapsamı artırılmalı ve sorguya açık hale getirilmesi zorunludur. Gelirlerin vergi yoluyla vatandaşlardan elde edilmesine karşılık; bu gelirlerin akıbetinin vatandaşa sunulmaması yönünde bir tercih, yolsuzluğun gelişimi için doğrudan doğruya zemin oluşturmaktadır.

Bunun önüne geçilmesi için gerekli tüm adımlar atılacak, devlet organlarının gelir ve giderleri ile özellikle kamu görevlilerinin mal varlıkları sıkça ve düzenli olarak denetlenecek, kamuda şeffaflık ve hesap verme mekanizmaları hayata geçirilecektir.

- Tüm kamu görevlileri, yakın akrabalarını da içerecek şekilde bağımsız denetçiler aracılığıyla yılda dört kez kamuya açık mal bildiriminde bulunacaktır.
- Kamu görevlilerinin servetlerinin kaynağı düzenli aralıklarla sorulacak, meşru kaynağı gösterilmeyen servetler yolsuzluk geliri kabul edilecek, kamu gücünün kötüye kullanılması ile elde edildiği ortaya çıkan her türlü haksız kazanca müsadere yoluyla el konulacaktır.
- Kamu kurum ve kuruluşlarının yıllık gelir ve giderleri halka açık ve detaylı bir şekilde paylaşılacak, paylaşılan verilerin vatandaşlar tarafından anlaşılabilir ve ulaşılabilir olması sağlanacaktır.
- Hesaplarda oluşan uyumsuzluklar ya da hesabı verilemeyen gelir ve giderler, ilgili kurum bünyesindeki tüm sorumlu görevliler için yolsuzluk soruşturmasının başlatılmasına neden olacaktır.
- Varlık barışları ile kayıt altına alınan para, mal ve sair gelirler geriye yönelik olarak incelemeye tabi tutulacak; kaynakları sorularak vergilendirme yapılacak, meşru kaynağı gösterilmeyenler kayıt dışına çıkarılarak gerekli yaptırımlar uygulanacaktır.
- Kamu gücünün kötüye kullanılması suretiyle kamuya verilen zarar, kamu görevlilerinin şahsi mal varlığından tazmin ettirilecektir.
- MASAK bağımsız bir hâle getirilecektir. Yolsuzluk ile elde edilen gelirler için MASAK altında ayrı bir birim kurulacak, hakkında MASAK tarafından yolsuzluk

denetimi yapılan kamu görevlisinin geçmişe yönelik her türlü kamusal faaliyeti MASAK denetimine açık hale getirilecektir.

- Kamu gelirlerinin ve harcamalarının şeffaf olarak kamuyla paylaşılması ve verilerin doğru tutulması için bağımsız denetçiler görevlendirilecektir.

Yolsuzluğun en bariz olduğu alanlardan biri hiç şüphesiz kamu kurumları tarafından kamunun ihtiyaç duyduğu mal, hizmet ve yapım işlerinin sağlanması amacıyla verilen kamu ihaleleridir. Kamu ihalelerindeki rant odaklı yaklaşım, kamu hizmetlerinin yolsuzluk aracı olarak kullanılmasına yol açmaktadır. Bu durum kaçınılmaz olarak ihaleye konu mal, hizmet ve yapım işlerinin verimsizliği ile sonuçlanmaktadır. Kamu kaynaklarının belli şirketler arasında paylaşılması; rekabet alanını tümüyle ortadan kaldırmakta, ülkeyi belli kesimlere pay etmektedir. Kamu ihale süreçlerinin kamuoyunun bilgisine sunulmaması, hesap verilebilirliği ortadan kaldırmakla yolsuzluğa adeta bir perde çekmektedir. Hürriyet Partisi, kamu ihaleleri aracılığıyla vatandaşları yoksullaştıran ve kamu hizmetlerini verimsizleştiren bu yolsuzluk düzenine derhal son verecektir.

- Kamu ihalelerine ilişkin mevzuatlar, ihalelerde rant ve yolsuzluk oluşumunu engelleyecek şekilde düzenlenecektir.
- Kamu ihalelerinin tüm süreçleri kamuya açık gerçekleştirilecek, rant oluşturma potansiyeli olan kararların kamuoyuna açık şekilde alınması sağlanacaktır.
- Belli şirketler arasında paylaşılan kamu ihaleleri incelemeye tabi tutulacak, inceleme neticesinde yasal zorunluluklar yerine getirilmeden verilen ihaleler tespit edilecek; verilen süre içerisinde yasal zorunlulukları yerine getirilmeyen ihaleler, şirketlerin elinden alınacaktır.
- İhalelerde sağlıklı bir rekabet alanı oluşturulması için gerekli çalışmalar yapılacaktır; ihaleye konu işlem, ekonomik büyüklüğü ve diğer gereklilikleri bakımından alt ve üst sınırları olan belirli sınıflara tabi tutulacak, ihaleye istekli taraflar bu sınırlara göre ihaleye katılabileceklerdir.
- Başlangıçtaki bedelinin sonradan artırıldığı tespit edilen ihaleler sıkı denetime tabi tutulacak, bu ihaleleri alan şirketlerin ticari defterleri incelenerek, haklı gerekçelere dayanmayan bedel artırımları geri alınacaktır.

- Şirketlere kamu bankalarından verilen ucuz ve/veya faizsiz kredilerin geri ödemeleri alınacak, vergi affı uygulamalarından vazgeçilecektir. Bu suretle vatandaş yoksullaştıran siyaset-ticaret-bürokrasi ilişkileriyle büyüyen yolsuzluk düzenine son verilecektir.

Cezasızlık

Hürriyet Partisi, genel olarak Türkiye’de gerçekleştirilen hukuka aykırı fiiller ile bu hukuka aykırı fiillere öngörülen yaptırımlar arasında bariz bir orantısızlık bulunduğu kanaatindedir. Türkiye’de bazı hukuka aykırı fiiller hiç cezalandırılmaz; bazıları, failine göre cezalandırılır; bazı cezalandırmaların ağırlığı ise yine fail, ortam, halk nezdinde tepki alıp almaması gibi unsurlara göre kararlaştırılır. Bu durumun bir hukuk devletinde kabul edilebilir bir yanı yoktur.

Öte yandan ceza hukuku anlamında cezasızlık, çok daha belirgin ve can yakıcıdır. Zira insan toplumsaldır ve güvenlik, insan için en öncelikli kaygılardan biridir. Bununla birlikte Hürriyet Partisinin yaklaşımına göre Türkiye’de cezasızlığı besleyen ana damarlardan biri, cezaların infaz usulü ve uygulanabilirliğidir. Bu bakımdan suçun önlenebilirliği ile cezanın uygulanabilirliği, birbiriyle doğrudan ilişkilidir: Cezalandırılmayan her davranış, bir yenisinin ön koşulunu oluşturacaktır.

Bu kapsamda Hürriyet Partisinin cezasızlığa karşı yaklaşımı şu şekildedir:

- Pratik hayatta olumlu ve etkili sonuçlar vermediği aşikar olan “suçlunun topluma tekrar kazandırılmasını” önceleyen infaz düzenlemelerinin yerine; suçluları tecrit etmek suretiyle toplumu güvence altına alan uygulamalar önceliklendirilecektir. Suçluların tecrit süresince yeni suçlar öğrenerek topluma salıverilmesi engellenecek; suç işlemeyi adeta meslek haline getirenler, suç işlemeyecekleri yönünde tutum ve davranışlar sergilemedikçe doğrudan topluma karışamayacaktır.
- Mağdurları şikayet etmekten alıkoyan, ikincil mağduriyetlerine sebebiyet verecek her türlü uygulamadan vazgeçilecek; mağdurun değil, suçlunun korktuğu bir yargı sistemine geçiş yapılacaktır.

- Kişilerin can güvenliğine yönelik suçlar bakımından koruyucu ve önleyici tedbirler genişletilecek, bu tedbirleri kasten veya ihmali olarak almadığı veya almakta geciktiği için ikincil mağduriyete sebebiyet veren kamu görevlileri hakkında hukuki ve sorumluluk öngörülecek, disiplin süreçleri işletilecektir.
- Cumhurbaşkanı'na verilen af yetkisi kaldırılacaktır. Bu yolla nüfuzlu kimselerin işledikleri suçların neticesine katlanmaktan kurtulması engellenecek, toplumun adalete olan inancı artırılacaktır.
- İnfaz Kanunu; çok daha net, sade, uygulanabilir ve kamu vicdanını yaralamayacak bir biçimde yenilenecektir. Yeni infaz rejimi, mevcut olanın aksine ceza hukukunun cezalandırma işlevini önceleyecek; mahkemelerin verdiği hükümleri önemli ölçüde azaltan yapıdan arındırılacak, geçici ve istisnai hükümler ile örtülü af uygulamalarına kesinkes son verilecektir.
- İnsanları suça iten sebepler, suçlu psikolojisi, suçun nasıl önlenebileceği, cezasızlık ve sorumsuzluk gibi konularda veri eksikliği giderilecek ve ilgili veriler şeffaflıkla kamuoyuyla paylaşılacaktır. Sonuçlara yönelik düzenlemeler yapılabilmesi amacıyla kriminoloji ve penoloji gibi bilimlerin gelişmesi için üniversiteler ve gönüllü kurum ve kuruluşlarla yapılacak işbirlikleri ile bunlara bütçeden pay ayrılması gibi yollarla çeşitli teşvikler sağlanacaktır.
- İnfaz rejiminin, suçlunun ıslahına ilişkin hükümleri yeniden ele alınacak ve kanunun ruhu, baştan yaratılacak; suç işlemenin karşılığının, kanunlarda yazdığı süre ve şartlarda cezaevinde bulunmak olacağı esas kabul edilecektir.
- Başta denetimli serbestlik ve koşullu salıverilme olmak üzere suçluların ıslahına yönelik tasarlanmış olan yöntemler; daha sade ve yalın bir biçimde, cezasızlığa yol açan yapılarından arındırılarak yeniden düzenlenecektir.
- İnfaz mevzuatında yer alan, geçici madde usulüyle veya torba yasalarla getirilmiş olan, hukuk âleminde hiçbir yeri olmayan düzenlemeler tümüyle kaldırılacaktır.
- Haftasonu ve gece infazı gibi ceza hukukunun caydırıcılık ve ıslah amaçlarıyla örtüşmeyen özel infaz usullerinden vazgeçilecek, konutta infaz için ise şartlar ağırlaştırılacaktır.

- Cezaevinde kalınan sürenin hükümlünün ıslahına yeterli olacağı ön kabulü ile düzenlenmiş ve cezanın belli bir oranı çekildikten sonra hükümlünün direkt olarak koşullu salıverilebileceğini düzenleyen infaz hükümlerinden derhal vazgeçilecektir. Hükümlünün iyi halinin değerlendirilmesi ile ancak istisnai hallerde koşullu salıverilmenin mümkün olabileceği yönünde düzenlemelere gidilecektir. Bu noktada cezaevi izleme kurullarının denetime açık raporlar ile hükümlülerin değerlendirilmesinde daha etkin rol alması sağlanacaktır.
- Mevcut cezaevlerinin yetersizliği göz önünde bulundurularak cezaevi şartlarının iyileştirilmesi gerektiği şüphesizdir. Cezaevi şartları, hükümlünün iyi hali ile doğru orantılı bir şekilde aşamalı olarak iyileştirilecektir.
- Hükümlünün infaz kurumunda bulunduğu sürede sergilediği tutum ve davranışlarını birincil elden değerlendiren, güç kullanma yetkisi ile asayişini temin eden ve hükümlünün kişisel dönüşümünde rol alabilecek potansiyelde olan infaz hizmetleri personeline çok boyutlu ve dinamik bir çerçevede mesleki eğitim programları verilecektir.
- Aslen bir koruma tedbiri olmasına rağmen cezalandırma amacı olarak kullanılan tutuklama kurumuna yönelik hukuka aykırı uygulamalara son verilecektir. Tutuklama kurumuna, kanunda düzenlendiği biçimde “zorunlu hâllerde” uygulanan bir koruma tedbiri vasfı kazandırılacaktır. Öte yandan doğrudan kamu güvenliğini tehdit eden suç olaylarında, yalnız tepkiye dayalı olarak verilen tutuklama kararları da usulüne uygun hâle getirilecektir.
- Saniğin suç kaydının varlığı ile kayıtlı suçlarının niteliği, koruma tedbirine hükmedilirken göz önünde bulundurulacaktır.
- Hükümlü, tahliye sonrası kati koruma ve denetim koşullarına tabi tutulacak, denetim mekanizmasının öngördüğü şartlar gerçekleşmeden kontrolsüz bir şekilde doğrudan toplumla bütünleşmesine cevaz verilmeyecektir.
- Mükerrirlere özgü infaz rejimi koşullarında ağırlaştırmaya gidilecek, mükerrirlerin denetimli serbestlik gibi infaz usüllerinden yararlanmasının önüne geçilecektir.
- Faillere “ikinci bir şans” verilmesi amacına yönelik düzenlenmiş hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kurumu, hâlihazırda tümüyle cezasızlığa

hizmet edecek şekilde kullanılmaktadır. Masumiyet karinesini doğrudan ihlal eden HAGB kurumu, ya amacına uygun hâle getirilecek şekilde yeniden düzenlenecek ya da tümünden kaldırılacaktır.

Yargı Sisteminde Tıkanmışlık

Yargı sisteminin ağır aksak ilerlemesi ve sık sık tümünden tıkanması, esasen daha uzun vadede çözümlenecek bazı problemlerden kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda Türk hukuk sisteminin, hukuk bürokrasisinin ve özellikle hukuk eğitiminin derinlemesine gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Buna karşın Türkiye’de, birçok konuda olduğu gibi yargı sistemini aksatan hususlar da daima üstünkörü ele alınmaktadır. Söz gelimi hukuk fakültesi sayısı arttıkça eğitim kalitesi düşmekte, her geçen gün daha az donanımlı yeni hukukçular sisteme dahil olmaktadır. Bu soruna karşı yapılan müdahale ise bir “Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı” tasarlanarak sorunun zamana yayılmasından ibaret olmuştur. Yahut da icra daireleri ve bazı mahkemeler, dosya yoğunluğundan işlemez hâle gelmiştir. Devletin bu sorunla mücadele biçimi, daha büyük adliyeler inşa etmenin ve yeni mahkeme kurmanın ötesine geçememiştir.

Hürriyet Partisinin yaklaşımı ise bu sorunlara daha yapısal çözümler düşünülmesi gerektiği; bununla birlikte çok daha basit ve yeni dünyada çoktan düşünülmüş olması gereken bazı çözümlerin derhal uygulamaya konabileceği; böylece sorunların, hiç değilse daha da büyümesinin önünün alınabileceği yönündedir.

- Hukuk fakültesi sayısı ve kontenjanları azaltılacaktır. Hukuk eğitimi, günümüz koşullarına göre yeniden düzenlenecektir. Fakültelerde uygulamaya yönelik eğitimler verilecektir.
- Hukuk fakültelerinin öğretim görevlisi ve yönetim kadroları için belirli nitelik şartları getirilecek, şartları taşımayan fakülteler belirlenecek sürede yeterliliği sağlayamadığı takdirde kapatılacaktır.
- Yargıda ihtisaslaşma sağlanacak ve hakim ve savcılarının görev değişiklikleri, ihtisas alanlarına uygun bir şekilde yapılacaktır.

- Yargının tam bağımsızlığına ket vuran düzenlemeler tümüyle değiştirilecek, kuvvetler ayrılığı ilkesine sıkı sıkıya bağlı kalınacaktır.
- Yüksek mahkeme kararlarının hukuki gerekçeden yoksun bir biçimde reddedilmesi yönündeki fahiş uygulama hatalarına son verilecektir.
- Mahkemelerde ön incelemelerin duruşmasız yapılması ve duruşmalı yapıldığı hâllerde de e-duruşma usulüyle görülmesi, mevzuat değişiklikleriyle esas olacaktır. Bu halde bir dava dosyasında tahkikat aşamasına geçilebilmesi için yalnızca dilekçeler aşamasının sona ermesi beklenecektir.
- Tahkikatın duruşmalar dışında da ilerlemesi esas usul olarak hukuk sistemimizin bir parçası olacaktır. Bu kapsamda hukuk mahkemelerinde duruşmalar, adil yargılanma hakkı ihlal edilmeyecek şekilde, istisnai hale getirilecektir. Bir uyuşmazlığın çözülmesinde isticvap, tanık dinletilmesi ve hükmün açıklanması gibi hukuken zorunlu haller ile hâkimin ihtiyaç duyduğu hallerde ve ayrıca tarafların özel olarak talep etmesi halinde duruşma yapılacaktır.
- Fiziki tebligat istisnai hal olarak düzenlenecek ve tebligatlar elektronik ortamda UETS vasıtasıyla yapılacaktır. Vatandaşların bu tebligatları sağlıklı bir şekilde alabilmesi için UETS, e-Devlet uygulaması aracılığıyla kullanılabilir hâle getirilecektir. Fiziki tebligat sadece kişiye elektronik tebligat yapılmasının mümkün olmadığı hallerde yapılacaktır. Kişiye çeşitli nedenlerle fiziki tebligat yapamayan posta memuru, tebligatı ilgili PTT şubesine teslim ederek, kişiye UETS vasıtasıyla tebligatı olduğunu bildirecektir.
- UETS, bürokrasinin tüm organları ile koordineli şekilde çalışacak ve böylece kişiye vasi tayin edilmesi, kişinin zorunlu askerlik görevini ifa ediyor olması gibi tebligatın doğrudan yapılmasını engelleyen hallerde, kişiye elektronik ortamda tebligat yapılmasının önüne geçilecek ve olası hak kayıpları engellenecektir.
- UYAP sisteminde yapay zekâ kullanılmaya başlanarak, kalem personeli nezdinde mesai ve iş yükü oluşturan duruşma zaptının hazırlanması, ara kararlar ve gerekçeli kararın hazırlanması, kesinleşme şerhlerinin düzenlenmesi gibi işler otomasyona bağlanacaktır.
- UYAP sisteminde sık sık yaşanan sistem arızaları, sunucu konfigürasyonlarının doğru yapılması ve daha güçlü sunucuların kullanılması ile çözülebilir niteliktedir. Bu

kapsamda UYAP sisteminin kesintisiz ve sorunsuz çalışması için gerekli bilişim altyapısı oluşturulacak, bu amaçla gerekli bütçe ve insan kaynağı temin edilecektir.

- UYAP ve UETS, CELSE uygulaması ile tamamen entegre edilecektir. CELSE uygulaması geliştirilecek ve hem kalem personeli hem de avukatlar tarafından daha etkin bir şekilde kullanımı sağlanacaktır.
- UYAP sisteminin kalem personeli tarafından kullanılan arayüzü, dosya safahatının takibini kolaylaştırılacak şekilde geliştirilecektir. Böylece personel hatası veya ihmali nedeniyle dava dosyalarının sürüncemede kalması önlenecektir.
- UYAP nezdinde avukatların soruşturma ve dava dosyalarına giren herhangi bir evrakı görüntülemelerinin önündeki engeller kaldırılacaktır.
- E-duruşma sisteminin, tüm ülke genelinde ve ceza mahkemeleri de dahil bütün mahkemeler nezdinde kademeli olarak kullanılabilir hale getirilmesi sağlanacaktır. Hukuk mahkemelerinde ön incelemenin duruşmalı olarak yapıldığı hallerde de duruşmanın elektronik ortamda yapılabilmesi esas kabul edilecektir.
- Hâkim ve savcılarının mesai saatlerinde adliye içerisinde olup olmadığı denetlenerek kayıt altına alınacaktır. Mesai ve duruşma saatlerine riayet etmeyen hâkim ve savcılara disiplin yaptırımları uygulanacaktır. Adliyelerdeki zaman kaybının önüne geçmek amacıyla beşer dakika ara ile duruşma saati verilme usulü kaldırılacaktır.
- Yüksek mahkemelerin çalışma sistemi yeniden düzenlenecektir. Yüksek mahkeme hâkimlerinin ve tetkik hakimlerinin sayısı arttırılacaktır. Yüksek mahkeme hâkimlerinin mesai saatlerine riayet edip etmediği denetlenerek kayıt altına alınacaktır. Mesai saatlerine riayet etmeyen hakimlere disiplin yaptırımları uygulanacaktır.
- Yüksek mahkemeler nezdinde getirilecek hedef süre uygulaması ile bu hedef süreye riayet etmeyen daire üyeleri nezdinde disiplin yaptırımları uygulanacaktır.
- İstinaf mahkemelerinin, incelemiş oldukları dosyaları; tanık dinlenmesi, keşif yapılması gibi yerinde yapılması gereken usul işlemleri dışında ilk derece mahkemesine göndermeleri kesin olarak engellenecektir.
- Tevzi sistemi yeniden düzenlenecektir. Daha çok ve hızlı çalışan hâkim ve savcılarının kademeli olarak daha az dosya yükü ile karşılaşmasını sağlayacak bir tevzi sistemi kurgulanacaktır.

- Yargılama sırasında alınan ara kararlar ve davayı sona erdiren kararlar mutlaka gerekçeli olacaktır, bu hususa riayet etmeyen hâkimlere caydırıcı disiplin yaptırımları uygulanacaktır.
- Yargının eşit paydaşlarından olan avukatlara yönelik olarak yargılama esnasında yapılan hukuka aykırı işlemlere karşı, hâkim ve savcılar ile kalem personelinin, yargılama esnasında gerçekleştirdikleri hukuka aykırı eylem ve işlemlere karşı disiplin yaptırımları tereddütsüz uygulanacaktır.
- Yargılamalarda delil toplama yetkisi mahkeme tekelinden alınacak ve avukatlara da yetki verilecektir. Mahkeme tarafından yetkilendirilmiş avukata, delil ibrazından kaçınanlara hukuki ve cezai yaptırımlar uygulanacaktır.
- Mahkemelerin iş yükünü azaltmak amacıyla bazı görevler diğer kurumlara verilecektir. Delil tespiti, icra edilebilirlik şerhi gibi gerçek anlamda yargılama faaliyeti yapılmayan ve hâkimin etkin olmadığı süreçler; bakanlıklar, noterler, nüfus ve tapu müdürlüğü gibi kurumlar aracılığı ile yürütülecek ve vatandaşın yargı makamlarındaki vakit kaybının önüne geçilecektir.
- İcra ve İflas Kanunu'nda borçluların kötüye kullanımına sebebiyet veren ve zaman kaybına yol açan hükümler güncellenecek ve tahsilât usulü kolaylaştırılacaktır. UYAP üzerinde yapılacak düzenlemeler ile takibin kesinleştirilmesi gibi sürelerle bağlı işler otomasyona bağlanacaktır.
- Adli soruşturmaların daha hızlı ve etkili yürütülebilmesi adına, uzmanlaşmış adli kolluk birimlerinin yetiştirilmesi sağlanacaktır. Bu birimlerin etkinliği artırılarak, delil toplama ve soruşturma süreçlerinde kalite ve hız standardı getirilecektir. Böylece delillerin hukuka uygun toplanarak, soruşturma sürecinin hukuk devleti ilkesine uygun yürütülmesi sağlanacaktır.
- UYAP sistemi içerisinde hâkim, savcı ve kalem çalışanlarının erişimi olduğu ancak avukatların erişiminin olmadığı hizmet kalmayacaktır. Avukatların da mahkeme kararları dahil olmak üzere, UYAP sistemindeki tüm hizmetlerden yararlanabileceği düzenlemeler yapılacaktır.

EKONOMİ POLİTİKALARI

Giriş

Türkiye, temel dinamiklerindeki arızalardan ötürü, uzun vadeli refaha kavuşamamaktadır. Daha teknik bir ifadeyle, Türkiye ekonomisine dair uzun dönemli hemen hemen tüm çalışmalarda göze çarpan sorun, “toplam faktör verimliliği” denen parametrenin arzu edilen seviyelerde olmamasıdır. Bu verimsizlik, yani “aynı miktar girdi ile daha az çıktı üretiyor olma” hâli; Türkiye’deki işletmelerin dünyadaki rakiplerinin gerisinde kalmasına, cari açığın artmasına; dolayısıyla vatandaşların çok çalışmasına rağmen az kazanmasına, kazandığının değersiz kalmasına ve ekonomik refahlarını artıramamalarına neden olmaktadır.

Biraz daha derinlemesine bakıldığında, Türkiye’de verimi artıracak “teşviklerin” yetersizliği fark edilmektedir. Burada teşvik ile yalın parasal destek ve sübvansiyon değil, insanları ve işletmeleri verime yönlendirecek etkenlerin sınırlı olması kast edilmektedir. Hâlbuki devletin iktisadi yaklaşımı, "zahmetsiz kazanç" yollarını önceliklendirmek olamaz. Aksi hâlde Türkiye’de birçok sanayicinin inşaat yatırımlarına kaynak ayırması gibi absürt durumlar oluşması kaçınılmazdır. Zira ekonomik aktörler, uzun vadeli ve gerçekçi yatırımlarda bulunmak yerine, kısa vadeli getiriye tercih edecektir. Hâliyle Türkiye’de rantın ve fırsatçılığın geleceği mahvetmesinin önüne geçmek, söz gelimi işletmelerin Ar-Ge ve inovasyonu önceliklendirmesini sağlamak; devletin genel yaklaşımının, burada tarif edilen anlamda teşvik edici olmasından geçer.

Peki uzun vadede ekonomiyi bitireceği bilinmesine rağmen, iktidarlar ülkeyi niçin bu kısır döngüden çıkarmayı tercih etmezler? Hatta bu soru yalnız iktidarlar için değil, yerine gelecek müstakbel ve potansiyel iktidarlar, yani muhalifler için de sorulabilir. Bu sorunun cevabı; ülkede çok uzun yıllardır siyasetçilerin kendilerine yakın sermaye gruplarına rant dağıtması, vakti geldiğinde de onlardan siyasi masraflarına destek vermelerini talep etmesi, siyasetin finansmanını bu şekilde sağlaması ve bu vakıanın, siyasetin ve ekonominin normal haline getirilmesidir. Halkın alenen zararına olmasına rağmen, en popülist siyasetçiler için dahi bu alışkanlık, adeta bir hastalık hâlinde tüm ülkeyi sarmıştır.

Hürriyet Partisi, en başta çalışan kesimlerin olmak üzere tüm vatandaşların fayda sağlayacağı sürdürülebilir bir büyüme ve kalkınmayı ekonomi politikasının temeline alır. Bu bağlamda Hürriyet Partisi;

1. İşleyen, kurallı bir serbest piyasa ekonomisinden yanadır.
2. Devletin ekonomideki rolünü düzenleyici ve denetleyici bir seviyede görür, kural olarak devletin bir piyasa aktörü olmaması gerektiğini savunur.
3. Rekabetin kurallı bir serbest piyasa ekonomisinin temeli olduğunu, tekellerin ve rekabeti bozucu faaliyetlerin engellenmesinin hayati olduğunu teyit eder.
4. Çalışanların ekonomik büyümeden alacakları payın yükseltilmesi için çalışır.
5. Teknolojik gelişimin ve yenilikçi ekonomik faaliyetlerin, kalkınmanın en temel unsuru olduğunu savunur.

Hürriyet Partisi toplum için azami faydayı üretecek ekonomi politikalarını toplumun gündemine sokacaktır. Bu politikaların, Hürriyet Partisi henüz muhalefetteyken hayata geçmesi için iletişim ve kamuoyu yaratma çalışmaları yürütülecek, vatandaşın dert ve ızdırapları gündeme getirilecek; nihayet Hürriyet Partisinin iktidar olmasının ardından, bu politikalar bizzat tarafımızca hayata geçirilecektir.

Bu süreçte Hürriyet Partisinin ana stratejik hedefleri şunlar olacaktır:

- Gelir ve servet eşitsizliklerinin azaltılması.
- Ekonomi oyun sahasının tüm oyuncular için adil rekabet şartlarına kavuşturulması.
- İnsanların refahını artıracak üretim alanlarının ve biçimlerinin teşvik edilmesi.
- Gelecek nesillere yaşanabilir bir hayat bırakmak için sürdürülebilir bir ekolojik politika setinin oluşturulması.

Bu doğrultuda Hürriyet Partisinin çözüm önerileri şu başlıklarda incelenebilir:

Kamu Gelirleri

Kamu gelirleri büyük oranda vatandaştan toplanan vergilerden oluşmaktadır. Türkiye’de vergi toplama sürecindeki temel sorun ise vergilerin hakkaniyetli biçimde kişilerin gelir ve servetleri oranında toplanamıyor olmasıdır. Türkiye’de, OECD ortalamalarına göre daha yüksek dolaylı vergi, daha düşük doğrudan vergi toplanmaktadır. Hürriyet Partisi bunu değiştirecektir.

Hürriyet Partisinin vergi gelirlerine dair temel önceliği, kamu gelirinin ana kaynağını, vatandaşın “zenginliği nispetinde” alınacak doğrudan vergilerin oluşturması; hemen her temel ihtiyaçtan alınan dolaylı vergilerin, kademeli olarak azaltılmasıdır.

Bu yönde Hürriyet Partisi iktidarında yapılacaklar şunlardır:

- KDV ve ÖTV gibi dolaylı vergilerde, vergilendirme oranları ürün grubuna göre belirlenecektir. Vatandaşın sırtındaki vergi yükünü azaltmak için gıda, iletişim, hijyen malzemeleri gibi temel ihtiyaç kalemlerindeki vergi oranları düşürülecektir.
- Ücretli çalışanların aleyhine olacak şekilde uzun süredir düşük tutulan gelir vergisi dilimleri tekrar düzenlenecektir.
- Asgari ücret üzerinden gelir vergisi alınmayacaktır.
- Vergi affı uygulamalarına son verilecektir.
- Servet vergileri artırılacak ve kamu gelirlerindeki payı yükseltilecektir.
- Veraset ve intikal vergisi oranları, intikal eden mirasın büyüklüğüne oranlı olarak kademeli olarak artırılacaktır.
- Emlak vergisi sistemi, kişilerin sahip oldukları konut sayısına göre artan oranlı vergilendirildikleri bir çerçevede değiştirilecektir. Öte yandan, boş tutulan konutlar için ilave vergilendirme yapılarak, daha geniş bir kümenin konut sahibi olması için alan yaratılacaktır.
- Taşınmazların imar değişiklikleriyle elde ettikleri değer artışları, vergi adaletinin sağlanması amacıyla vergilendirilecektir.

- Trafik cezalarında araç kasko bedeline göre oranlama yapılacaktır.

Vergilerin dağılımı kadar önemli bir diğer konu da devletin vergi toplamadaki etkinliğidir. Bu etkinliğin artırılması için yasal düzenlemeler gerçekleştirilecek, vergi kaçırma ve vergiden kaçınmaya karşı önlemler alınacak, vergi denetiminin daha sağlıklı yürütülmesini sağlayacak kurumsal değişiklikler yapılacaktır.

Bu çerçevede Hürriyet Partisi iktidarında yapılacaklar şunlardır:

- Vergi kanunları sadeleştirilecek, vergi kalemleri ve istisnalar azaltılacak, karmaşıklıklar giderilecek ve azami fayda gözetilerek tekrardan yapılandırılacaktır.
- Gelir İdaresi Başkanlığı'nın özerkliği kuvvetlendirilecek, vergi denetim elemanlarının sayısı artırılacak ve daha kalifiye olmaları sağlanacaktır.
- Yargı organını, dolayısıyla vergi mahkemelerini, yürütme organından ve siyasetten bağımsız hale getirecek reformlar yapılacaktır. Vergi kaçırma ve rüşvet karşılığında vergi usulsüzlüklerine zemin hazırlama gibi hususlarda caydırıcılığı artıracak şekilde yüksek cezalar uygulanacaktır.
- Vergi hukukundaki uzlaşma müessesesi tümünden kaldırılacaktır.
- Kayıt dışı ekonomi ile mücadele edilecek, bu noktada ekonomide dijitalleştirmeye ve bu bağlamda şeffaflığa ağırlık verilecektir.
- Vergi müfettişlerinin yetkilerini ve etkinliklerini artıran, vatandaşların ve tüzel kişilerin finansal hareketlerinin ve mal varlığı değişimlerinin takip edilebildiği, bu hususlarda gerekçe sormaya elverişli bir "nereden buldun yasası" çıkartılacaktır.
- Vergi kaçakçılığıyla mücadele kapsamında vatandaşların ihbarda bulunabileceği bir ihbar hattı oluşturulacaktır.
- Ülkeler arasındaki vergi rekabetinin azaltılması amacıyla vergi kaçırma/vergiden kaçınmaya karşı uluslararası yaptırımlar oluşturulması için diplomasi yürütülecektir.
- Denetimleri daha etkin kılmak için memurlara alanlarında uzmanlaşmalarını sağlayacak eğitimler verilecektir. Denetim memurlarının özlük hakları ve hayat

standartlarında iyileştirmeler yapılacaktır. Söz konusu kurumlar, Türkiye'nin genç yeteneklerinin istihdamı için cazibe merkezi haline getirilecektir.

- Vergi denetimlerinde usulsüzlükleri önlemek için denetimlerde dijitalleşmeye öncelik verilecektir. Bunun için gerekli teknolojik yatırımlar yapılacaktır. Vergi denetimleri sektörel bazda yürütülecektir.
- Vatandaşa vergi bilincinin kazandırılması adına, fiyat etiketlerinde ürünlerin vergilendirilmiş ve vergilendirilmemiş fiyatlarının yazması zorunlu hale getirilecektir.
- Kamu harcamalarında tümüyle şeffaflık sağlanarak vatandaşların vergi ödeme konusundaki gönüllülüğü artırılabilecektir.

Kamu Harcamaları

Kamu harcamalarının vatandaşlar tarafından denetlenmesi, modern demokrasilerin çıkış noktasıdır. Mevcut iktidarın kamu harcamaları üzerinde keyfî tutum alma arzusu sebebiyle Türkiye'de demokrasi gerilemektedir. Siyasetin finansmanında kamu kaynaklarının yağmalanması ne yazık ki olağan hâle gelmiş, normal kabul edilir olmuştur.

Hürriyet Partisi bu israf ve yağma düzenine kesin bir son verecektir. Halkın kendisinden alınan vergilerin hangi işler için harcanacağı konusunda söz sahibi olmadığı, hatta hangi işlere harcadığına dair malumat sahibi dahi olamadığı yerde ne modern bir devletin ne de cumhuriyetin varlığından bahsedilebilir. Böyle bir memlekette olsa olsa tiranlıktan bahsedilebilir. Türkiye'nin yeniden kurumsal ve demokratik bir devlet olma yolundaki ilk adımlarından biri, kamu harcamalarında şeffaflığın sağlanması olmak zorundadır.

Hürriyet Partisi iktidarında kamu harcamaları mümkün olan azami şeffaflıkla tüm vatandaşların denetimine açılacak ve tüm bütçe süreçleri yine katılımcı bir anlayışla yönetilecektir. Bu sayede kamuda verimlilik sağlanacak ve vatandaşın emeğinden alınan pay heba edilmeyecektir. Alınacak tedbir ve kararlaştırılacak denetim yöntemleri, Türkiye'de siyasi örgütlerin kamu kaynaklarıyla finanse edilmesi olgusunu tümüyle ortadan kaldıracaktır. Kamu harcamalarının en verimli şekilde kullanılması, oluşturacağı çarpan etkisiyle ülke ekonomisinin kalkınmasında da kilit bir rol oynayacaktır.

Bu strateji gereğince Hürriyet Partisi iktidarında yapılacaklar şunlardır:

- Kamu harcamaları ve bütçe süreçleri şeffaf hale getirilecek, vatandaşların bilgiye kolayca erişimi sağlanacaktır. Tüm harcamalar, kalem kalem en ince ayrıntısına kadar internet üzerinden açık veri formatında yayımlanacaktır.
- Kamu ihalelerinin tamamının ilana çıkılmasının zorunlu olduğu ortak bir platform kurulacaktır. İhaleyi veren kurum, başvuran işletmenin şartnameye uygunluğunu reddettiğinde gerekçeli reddini bu platformda yayınlamak zorunda olacak ve bu gerekçeli ret, hem kamuoyu denetimine hem de yargı üzerinden itiraz sürecine açık olacak ve haksız ret ihtimalleri tazminata konu olacaktır.
- Partilere merkezî bütçeden aktarılan ödeneğin harcanma süreci daha titizlikle denetlenecektir. Bu harcamalar da açık veri olarak herkesin denetimine sunulacaktır.
- Bütçe Dışı Fonlar, TVF de dahil olmak üzere lağvedilecektir. Bu fonlar, faaliyet gösterdikleri alanlara göre bakanlıklara veya bütçesi mecliste görüşülen diğer kamu kurumlarına devredilecektir. Bu şekilde vatandaşların kamu bütçesinin tümüne dair söz hakkına sahip olması temin edilecektir.
- Sosyal güvenlik, eğitim ve sağlık harcamalarının GSYİH'e oranları, OECD ülkelerinin ortalamasının üzerine çıkarılacaktır.
- Yoksulluğu azaltmak için sosyal yardım programları ve gelir desteği mekanizmaları güçlendirilecektir.
- Eğitim düzeyleri önceliklendirilip belirlenen önceliğe yönelik bütçe ayrılacaktır. Eğitim altyapısının geliştirilmesine daha fazla kaynak ayrılacak ve eğitimde fırsat eşitliği sağlanacaktır. Ders saatleri azaltılarak sınıf mevcutları düşürülüp eğitim fakültelerinin en az yarısı kapatılacaktır.
- Ar-Ge yatırımları, milli gelirin %3-4'ü seviyelerine çıkarılarak teknoloji ve yenilikçilik desteklenecektir. Yapay zekâ ve diğer ileri teknolojilerin kamu hizmetlerinde kullanılmasına yönelik pilot projeler geliştirilecektir. Kamu destekli

Ar-Ge projelerinden üretilecek patentlerde kamunun da ortaklığı olacak ve buradan elde edilecek gelir, inovasyon döngüsünün sürekliliği için kullanılacaktır.

- Stratejik sektörlerde yerli üretimi desteklemek için kamu harcamaları açık rekabet ortamı sağlanması koşulu ile artırılabilecek; özellikle yeşil dönüşüm, tarım, enerji ve savunma gibi alanlarda yerli üretim teşvikleri, kamu alımları yoluyla desteklenecektir.
- Kamu borçlanması makroekonomik istikrar ve düşük maliyetli finansman hedeflenecek, uzun vadeli borçlanma stratejileri geliştirilecek, borçlara yönelik yeniden yapılandırmalar gözetilerek faiz yükü azaltılacaktır.
- Kamuda verimsiz/gereksiz kadro şişkinliği alanları tespit edilip bu kişilerin ihtiyaç duyulan farklı alanlara ataması kanunlar çerçevesinde yapılacaktır.
- Devlet dairelerindeki kamu hizmetinin, hizmet alan vatandaşlar tarafından puanlanacağı ve bu puanlamaya göre kurumların/çalışanların performans primi almaya hak kazanabileceği bir değerlendirme sistemi oluşturulacaktır.
- Devletin vermesi zorunlu olan hizmetleri veren bakanlıkların ve bunların yakın çalıştığı meslek gruplarının da katılımı ile ilgili alanlardaki verimsizliğe ilişkin çalışmalar yapılacaktır.
- Yerel veya ulusal ölçekte büyük çaplı etki ve maliyet doğuracak projelerin tüm süreçleri halkın denetimine açık olacaktır. Halkın onay vermediği hiçbir proje hayata geçirilmeyecek olup, geçirileceği zaman da ihalesinden itibaren tüm aşamalar canlı olarak halkın gözetimine açılacaktır.
- Kamu Özel İş Birlikleri'nin tamamı tek tek incelenecek, hangisinde ne kadar kamu zararı oluştuğu tespit edilecek ve bu doğrultuda kamuyu zarara uğratıp aşırı kazançlar elde etmiş olanların kazançları tahsil edilecek, hazine ödemeleri kesilecek, hukuki süreç başlatılarak kamuya devirleri sağlanacaktır.

Enflasyon – Fiyat İstikrarı

Enflasyon, tüm medeni dünyanın çözdüğü ancak Türkiye'nin 40 yılı aşkın bir zamandır çözemediği Türk ekonomisinin en önemli sorunlarından biridir. Enflasyon, ekonomideki

istikrar ve öngörülebilirliği ortadan kaldırır. Enflasyon toplumların ahlakını bozar; borçlunun borcunu ödememesine, memurların rüşvet almasına, toplumdaki güven ortamının aşınmasına neden olur. Hürriyet Partisi, enflasyonu toplumsal yapının en büyük düşmanlarından biri olarak görmektedir. Siyaset ve büyük sermaye gruplarının içli dışlı yapısı nedeniyle her daim sıradan vatandaşın zaruri gereksinimlerini kısmasını enflasyona çözüm gören cari siyaset anlayışına karşı Hürriyet Partisinin temel ilkesi sıradan vatandaşın yanında olmak olacaktır. Zira akla ziyan enflasyonist politikalar uygulanırken bundan nemalanan hiçbir zaman geniş kesimler olmamaktadır.

Enflasyon sorunu, uzun vadeli bir planlama ve milli bir mutabakatla çözülebilir. Milli mutabakattan maksat; Türkiye'deki siyasi elitin ve hatta toplum kesimlerinin, kronik enflasyon sorununun çözümüne dair yol haritası konusunda uzlaşmasıdır.

Enflasyonla mücadelenin ilk ve en önemli adımı kamudaki verimsizliklerin/yolsuzlukların ortadan kaldırılmasıdır. Kamu gelirleri mevcut düzende iktidar ve çevresindeki çıkar odaklarının doymasına yetmediği gibi üstüne, yapılan kamu borçlanmaları aracılığı ile enflasyon tetiklenmektedir. Bu kamu borçlanmasını azaltmanın birincil yolu, yolsuzlukları imkânsız kılacak şeffaflığı ve denetimi yasal çerçeve ile teminat altına almaktır. Kamu harcamalarında önerdiğimiz politikalar, enflasyonda mücadelede de en önemli silahımız olacaktır. Bununla birlikte enflasyonla mücadele için diğer para politikası ve maliye politikası araçları da gerekecektir.

Bu bağlamda Hürriyet Partisi iktidarında yapılacaklar şunlardır:

- Enflasyonu tek hanelere indirmek ekonomi politikamızın en temel önceliği olacaktır.
- Merkez Bankası'nın ve Para Politikası Kurulu'nun bağımsızlığını temin etmek üzere iki kurumun da kurumsal yapısı değiştirilecektir. TCMB başkanı ve PPK üyeleri genel seçimlerden sonraki ilk yasama dönemi başladığında TBMM üyeleri tarafından seçilecek ve meclisin görev süresi boyunca görevlerini ifa edeceklerdir.
- TÜİK'in yapısı bağımsız hale getirilecek ve verilerin doğruluğu konusunda güven tesis edici düzenlemeler yapılacaktır. TÜİK verilerinin şeffaf bir şekilde kontrol

edilebilmesi için tüm sepet verileri, ağırlıkları ve fiyatlarıyla birlikte açık veri olarak yayınlanacaktır. Olası suistimallere yargı yolu açılacaktır.

- Kamu kaynaklı enflasyonun en önemli ayağı olan kamu borçlanması, kamu gelirlerine endekslenecek bir oranla sınırlı tutulacak, bu sınır kanunla güvence altına alınacaktır.
- Kamunun tüm alacakları, borçları ve harcamaları için tek bir yeniden değerlendirme oranı olacaktır. Memur maaş zammı ne kadar olarsa asgari ücret artışı da o kadar olacaktır.
- Gıda enflasyonunun azaltılması amacıyla maliyeti düşürücü önlemler alınacak, gıda arzının artırılması ve tedarik zincirlerindeki verimliliğin sağlanması amacıyla gerekli düzenlemeler hayata geçirilecektir. Tarım sübvansiyonlarına ayrılacak bütçe artırılacak, gıda ürünlerinde KDV tekrar %1'e düşürülecek, hayvancılık alanındaki girişimlere uzun vadeli krediler kamu tarafından sağlanacak, çiftçilerin kooperatiflere katılımı teşvik edilecek ve bu kooperatifler üzerinden ulusal ve bölgesel sezonluk mahsul planlamaları yapılacaktır.
- Türkiye'nin üretim kapasitesini artıracak önlemler alınarak enflasyonun arz yönündeki ayağı zayıflatılmaya çalışılacaktır. Üretim kapasitesini artıracak tarım ve sanayi yatırımlarına yönelik teşvikler artırılacak, üretmeden kazanmayı mümkün kılan -rantiyeciliğe imkân veren- alanlar ise caydırıcı önlemlerle daraltılacaktır.

Çalışma Hayatı – İstihdam

Üretimde ve hatta hizmet sektöründe insan emeğine olan bağımlılık, her geçen gün azalmaktadır. Bununla birlikte nihayetinde yapılan bütün sanayi ve hizmet üretimi, insanlar tarafından tüketilmek üzere pazara sunulmaktadır. Teknoloji ile gelen emek verimliliği artışına karşılık bugüne kadar işleyen başlıca çözüm, üretim ve tüketim kapasitesinin durmadan artırılarak yeni istihdam sahalarının oluşturulması olmuştur ki buna kısaca “ekonomik büyüme” denmektedir.

Diğer yandan bu büyümenin hem ekolojik bazda hem de toplumsal ilişkiler bazında var olduğu muhakkak olan “ekolojik sınırını” çoktan görmüş ve bir hayli geçmiş bulunmaktayız.

Daha fazla metalaştırma ve sanayi/hizmet üretimi ile insanların istihdamı belli oranlarda hâlen sağlanabilmektedir. Fakat bu yöntemin hem ekolojik maliyetleri hem de ürettiği refaha kıyasla kıymeti, son derece tartışmalıdır.

Bu denklemde yapılması gereken, insanların refahını artıracak ürün ve hizmetlerin sunulmasının teşvik edilmesi ve istihdam olanaklarının da bu alanlara yönlendirilmesidir. Ayrıca burada gözetilecek refah artışı kısa vadeli olmamalı ve gelecek nesillerin dünyasını asla yıkıma uğratmamalıdır. Makinelerin daha az insan iş gücü gerektirecek şekilde üretime dahil olması, “insanların emeğine ihtiyacın azalacağı” endişesiyle değil, bir ümitle karşılanmalıdır. Bu ümit, daha az insan emeği gerekecek yeni dünyada, yeni üretim biçimlerinin nasıl “genelin refahını artırabileceği” sorusunun cevabını bulmaya yönlendirilmelidir.

Bu minvalde Hürriyet Partisi, herkes bir işte çalışıyor gözüksün gibi göstermelik bir istihdam politikasını değil, insanların yaşam standartlarında anlamlı ve sürdürülebilir artış sağlayacak üretim alanlarında istihdamın artırılmasını hedeflemektedir. Bu alanlardaki üretkenliği ve verimliliği artırdıkça, oluşan refahın da eşit bir biçimde dağılımını ve teknoloji ile artan verimliliğin ödülü olarak insanlara daha fazla boş zaman verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Üretimin yönünün tayin edilmesi ve verimlilik artışı ile gelen refahın adil paylaşımının sağlanması için de işletme yönetimlerinin daha katılımcı bir perspektifle yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Karar alma süreçlerine aktif katılımın, yapılan işlerin hakikaten sahiplenilmesi üzerinden verimlilik artışı sağlayacağına; diğer yandan ortak akılla alınacak kararların, işletmeleri daha doğru yöne iteceğine inanıyoruz.

Bu doğrultuda Hürriyet Partisi iktidarında yapılacaklar şunlardır:

- Çalışma saatlerinin dereceli olarak düşürülmesi hedeflenecektir. Büyük Buhran ve dünya savaşlarından sonra, mesai saatlerini ciddi oranlarda düşürerek işsizliği azaltma fikri denenmiş ve sonuç vermiş bir yöntem olarak önümüzde durmaktadır.
- İş üzerinde sürekli eğitim ile çalışanlara yeni kabiliyetler kazandırılmasını sağlayacak kurumlar kurulacak, süreçler oluşturulacak ve gerekli yasal çerçeve çizilecektir.

- Eğitim kurumlarından iş dünyasına geçiş sürecinin daha etkili kılınabilmesi amacıyla düzenli olarak işgücü ihtiyaç analizi yapılması sağlanacaktır. Bu analizler, sektör bazında beceri ve nitelik gereksinimlerini belirlemeye yönelik olacaktır. İhtiyaç analizleri sonucunda, şirketlere gelecekte ihtiyaç duyacakları elemanların eğitim süreçlerini finanse etmelerinin yolu açılacaktır.
- Dijitalleşme süreçlerini hızlandırmak için şirketlere teknoloji yatırımlarında başvurabilecekleri teşvikler verilecek, Ar-Ge yatırımlarının artırılması için özel destek programları oluşturulacaktır.
- Genç girişimciliği teşvik eden destek programları, start-up hibeleri ve kuluçka merkezleri oluşturulacaktır.
- Staj ve çıraklık programlarıyla gençlerin iş dünyasına entegrasyonu sağlanacaktır. Mesleki eğitim programlarının yaygınlaştırılması ve güncellenmesi ile gençler ihtiyacın daha çok olduğu alanlara yönlendirilecek, özellikle teknoloji, yeşil enerji ve dijital beceriler gibi alanlarda meslek liseleri açılacak ve bu alanların tercih edilmesi için teşvikler sunulacaktır.
- Belirli büyüklükteki şirketlerin mevcut veya eski çalışanları tarafından kamuya açık biçimde değerlendirilmesinin önü açılacaktır. Bu sayede çalışanlar şirketlerin çalışma hayatına bakışına bir karne verebilecek ve şirketler de daha tercih edilebilir bir konumda olmak için çalışanlarına yönelik tutumlarını iyileştirmeye çalışacaktır.
- Çalışanların maaş bilgisi üzerindeki gizlilik kaldırılacaktır. Belirli büyüklükteki şirketler hem mevcut çalışanlarının maaşlarını hem de verdikleri iş ilanlarındaki önerdikleri maaşları şeffaf biçimde paylaşmak zorunda olacaktır. Böylece ücret ve maaş pazarlığındaki çalışan aleyhine bilgi asimetrisi ortadan kalkacaktır.
- Belli sayıda çalışan istihdam eden şirketlerin yönetim kurullarında işçi temsilcisi bulundurulması, buna dair çıkarılacak yasa ile zorunlu kılınacaktır. Böylece hem çalışanların şirket politikasına katılımı hem de alınan kararlar hakkında bilgi sahibi olması sağlanacaktır.

- Çalışanlara hisse edindirme programlarına önemli miktarda vergi teşviki verilecektir. Bu sayede şirketlerin büyümesinde pay alacak olan çalışanların çalışma motivasyonu ve iş sahiplenme duygusu pekişecek, inovatif gelişmelerin önü açılacaktır.
- Kamu iktisadi teşebbüslerinin ve Türkiye Varlık Fonu'na devredilmiş şirketlerin özelleştirme süreçlerinde; kadroların daha liyakatli hâle getirilmesi sağlanacak, ardından da bu şirketlerde çalışanların hisse sahibi olmasına önem verilecektir. Böylece bu işletmeler endüstriyel demokrasinin yaygınlaşması için öncül olacaktır.
- Kıdem tazminatı tavanı kademeli olarak yükseltilecektir.
- Yıllık izin günü sayısı belirlenmesinde iş yeri kıdemi değil, çalışma hayatındaki toplam kıdem dikkate alınacaktır. Kıdemsiz çalışanların izin gün sayılarının artırılmasıyla farklı kıdemler arasındaki izin gün sayısı farkı azaltılacak, bu sayede kıdemli olmanın işgücü piyasasında bir dezavantaja dönüşmemesi sağlanacaktır.
- Kamu çalışanları gibi özel sektör çalışanlarının da başladıkları her işte yıllık izin hakları doğacak, bu hakkın kullanımı için 2 aylık kıdem şartı koşulacaktır.
- Hafta tatili 2 güne çıkarılacaktır.
- Fazla mesai uygulamaları, sıklığı yoğun olan sektörlerden başlamak kaydıyla sıkı takibe alınacaktır. Haftalık çalışma süresine ve fazla mesai ücretlerine kademeli bir düzenleme getirilecektir.
- Çocuklu ailelerin çalışma hayatına aktif katılımının teşvik edilmesi için esnek çalışma saatlerine, babaya verilecek uzun doğum iznine ve çocuklara kreş desteğine yönelik çalışmalar yapılacaktır. Bu sayede çocuklu çalışanların iş-yaşam dengesi gözetilmiş olacağı gibi nüfus artış desteği de yaratılacaktır.
- Çalışanlara mesai saatleri dışında işle ilgili iletişimleri görmezden gelme hakkı veren bir "görmezden gelme hakkı" tanınacaktır.
- Belirli bir hizmet süresinin üzerinde çalışanlar için işin niteliği uygunsa esnek ve uzaktan çalışma seçenekleri yasal hak haline getirilecektir.

- İş yerinde taciz ve zorbalığı önlemek ve önlenemediği hâllerde çözüme varma süreçlerini yürütmek üzere işverenlerin “anonim ihbar” esasına dayalı hususi birimler kurması zorunlu kılınacaktır.
- Hâlihazırda kurulu olan sendikaların örgütlenmelerini kısıtlayan üye sayısı, ilgili iş kolunda faaliyet gösteren işçi sayısı ve ilgili iş kolundaki sendika sınırı gibi koşullar esnetilecektir.
- Sendikal hakların engellenmesi suçu yeniden düzenlenecek, iş yerinde sendikal hakların kullanılmasını ya da tümüyle sendikalaşmayı engelleyen işverenlerin adli ve idari yaptırımlarla karşılaşması sağlanacaktır.
- İş Mahkemeleri Kanunu güncellenecektir. Yargılama sürelerinin kısalması amacıyla delillerin incelenmesi, tanık dinlenmesi ve rapor hususlarında süratle hareket edilebilmesi için gerekli mekanizmalar oluşturulacaktır.
- Devlete ödeyecekleri SGK primleri ve vergilerin düşük kalması amacıyla çalışanlarına elden ödeme yapan işverenlere hapis cezası ve yüklü miktarda adli/idari para cezası uygulanacaktır.
- İş yerlerinde iş güvenliği uzmanı bulundurma zorunluluğu kati şekilde uygulanacaktır. İşçilerin keyfi olarak İSG önlemlerine uymaması halinde iş sözleşmesinin işveren tarafından haklı nedenle feshi hakkı sağlanacaktır.
- İş kazaları neticesinde ortaya çıkan geçici iş göremezlik ve sürekli iş göremezlik ödenekleri artırılacak, işverenin kusur sorumluluğuna ilişkin detaylı ve kapsayıcı düzenlemeler yapılacaktır.
- Özellikle istihdama yeni katılan genç çalışanlar için kısa çalışma, yarı zamanlı çalışma veya uzaktan çalışma modelleri teşvik edilerek işgücü piyasasına daha fazla insanın katılımı sağlanacaktır. Belli bir yaş üstündeki çalışanlar için ise tam zamanlı, güvenceli istihdam temel alınacaktır.

Sektörel Politikalar

Bugün Türkiye’de hemen her sektörde ülkenin yönetim anlayışından ve şeklinden kaynaklanan benzer sorunlar mevcuttur. İlk safhada başta kamu görevlilerinin mevzuata uygun olarak işlerini yapması, bununla birlikte vatandaşların ve tüzel kişilerin de istisnasız biçimde aynı kanunlara tabi olması ile sektörlerin ortak kümesinde yer alan sorunlar büyük oranda çözülecektir. Başka bir deyişle keyfi yönetim yerine kanun önünde eşitlik sağlanacak, böylece her sektörü boğan birçok sorun ortadan kalkacaktır. Ayrıca kamu gelirleri ile harcamalarında atılacak adımlar, alım gücünün korunmasına yönelik alınacak tedbirler ve çalışma hayatının tüm tarafları için azami fayda üretmesini sağlayacak politikalar; yine tüm sektörleri olumlu etkileyecek gelişmeleri hayata geçirecektir. Bütün bunların yanında sektörlerin kendilerine has sorunlar için de ayrıca sektördeki çalışanlar ve işverenlerle istişare edilecek, daha özelleştirilmiş politika setleri oluşturulacaktır.

Mevcut durumda Hürriyet Partisinin sektörlere özel problemler için tespit ettiği sorunlara dair çözüm önerileri ise şunlardır:

Bilgi Teknolojileri

- İnternet sitelerine erişim engeli yetkisi BTK'dan alınacaktır.
- Gerçekleştirilen her türlü üretim, tüketim ve tedarik zinciri faaliyetlerinin takibinin gerçekleştirilebilmesi ve verimliliğin geliştirilmesi için güvenilir veri kaynakları oluşturulacaktır.
- Türkiye’nin yazılım ve bilişim ihracatını artırmak amacıyla yeni vergi indirimleri, hibeler ve destek programları oluşturulacaktır. Yazılım geliştirme ve ihracat süreçlerinde bürokratik engeller azaltılacaktır.
- Türkiye’nin siber güvenlik altyapısının güçlendirilmesi amacıyla ulusal bir siber güvenlik stratejisi oluşturulacaktır. İlaveten kamu kurumlarında veri güvenliğinin sağlanması için denetim mekanizmaları oluşturulacak, böylece veri ihlallerine karşı cezai önlemler alınacaktır.

- E-Devlet sisteminin kullanım kolaylığı artırılacak ve vatandaşların tüm resmi işlemlerini çevrim içi ortamda tamamlayabileceği hale getirilecektir. Bu veçhile kamu bütçesi rahatlatılacak ve bu kaynak, KOBİ'lerin dijitalleşmesi için özel destek programlarına aktarılacaktır.
- Üniversitelerde yapay zekâ laboratuvarları kurulmasına yönelik yatırım yapılacak, bu alanda inovasyon atılımları desteklenecektir.
- Türkiye genelinde teknoparkların ve kuluçka merkezlerinin sayısı artırılarak yerel girişimcilere destek paketleri oluşturulacaktır. Özellikle Anadolu'daki üniversite şehirlerine teknopark yatırımları yapılarak, bölgesel kalkınma desteklenecek ve iş gücü göçünün önüne geçilmesi sağlanacaktır.
- Türkiye'de üretimi ve Ar-Ge'si sınırlı olan yapay zekâ, çip teknolojileri, batarya teknolojileri, gelişmiş motorlar, bulut ve quantum teknolojileri alanlarında faaliyet gösteren şirketlere Ar-Ge teşvikleri verilecektir. Öte yandan suistimallerin önlenmesi için de bu şirketler şeffaf şekilde denetlenecektir.

Haberleşme

- Türkiye Varlık Fonu kontrolündeki mobil operatörler özelleştirilecektir.
- Haberleşme altyapısı şirketleri bağımsız olacak, hiçbir şekilde operatör işletme ile dikey/yatay bir ilişkisi kalmayacaktır.
- Yer altına 10 farklı firmanın kablo döşemesi mümkün olmadığından ve bu alanda her daim eksik rekabet olduğundan, BTK ve Rekabet Kurumu aracılığı ile sıkı bir fiyat denetimi kurgulanacaktır.
- Frekans ihale bedelleri düşük tutularak firmaların tüketiciye uygun hizmet fiyatları sunması sağlanacaktır.
- Kurulacak alt yapı işletmesinin fiber altyapı yatırımları için devlet bankalarından uzun vadeli, düşük faizli kredi desteği verilecektir.
- 5G ve akabinde 6G'ye geçiş bir an önce yapılacak ve bunun akabinde IOT alanında araştırmalara teşvik verilecektir.

- İnternet ve sosyal medyanın ne ölçüde kamusal alan olduğu tartışmaya açılacak ve bilişim hukuku alanında kapsamlı çalışmalar yapılacaktır. Bu kapsamda tüketici/seçmen manipölasyonu amacıyla kurgulanan otomasyonlara makul bir sınır getirilecektir.
- Küresel tekel durumundaki big-tech firmaların kişisel veriler üzerindeki hakimiyetini kırmaya yönelik uluslararası girişimlere destek verilecektir.
- Her türlü mecrada tüketicilerin aldatılmasına imkân veren reklam ve tanıtımlar ciddi cezai yaptırımlara uğrayacaktır.
- Mobil ve geniş bant tarifelerinde kullanıcıların kafasını karıştıracak ölçüde yeni tarife çıkışının önüne geçilecek, tarifelerin mümkün mertebe basitleştirilecek sunulması sağlanacaktır.

Enerji

- Enerji tüketimini ve kayıp oranını azaltmaya yönelik tedbirler alınacaktır. Bu doğrultuda konutlarda ısı yalıtımı ve sanayide verimliliğin artışı gibi konular önceliklendirilecektir.
- Yenilenebilir enerji sübvansiyonları ve alım garantileri artırılacak, fosil yakıt kullanımını hem otomotivde hem de diğer alanlarda azaltacak önlemler alınacak ve fosil yakıttan kaynaklanan cari açık azaltılacaktır.
- 2035'e kadar enerji üretiminde yenilenebilir enerjinin payını özellikle rüzgâr ve güneş enerjisine yapılacak teşviklerle OECD ortalamasının üzerine çıkartılması için çalışmalar yapılacaktır.
- Bireysel konutlarda ve sanayi tesislerinde güneş panelleri ve rüzgâr türbinleri gibi mikro enerji üretim sistemlerinin kurulumu teşvik edilecektir.
- Yenilenebilir enerji ekipmanlarının yerli üretimini artırmak amacıyla uluslararası teknoloji transfer anlaşmaları yapılacaktır. Türkiye'nin teknoloji geliştirme kapasitesini artırmak için özel sektör, üniversite ve kamu iş birliği desteklenecektir.

- Yenilenebilir enerji teknolojilerine yönelik inovasyon projeleri için özel fonlar oluşturulacaktır. Enerji verimliliğini artıracak depolama teknolojileri ve akıllı şebeke sistemleri gibi alanlara yatırım yapılacaktır.
- Nükleer enerji ve yenilenebilir enerji projeleri, Türkiye'nin 2053 net sıfır karbon hedefi doğrultusunda uyumlu bir şekilde yürütülecektir. Yenilenebilir enerji kaynakları ve nükleer enerji arasında denge sağlanarak karbon yoğun fosil yakıtlar kademeli olarak devreden çıkarılacaktır.
- Türkiye'nin mevcut tek nükleer santral projesi olan Akkuyu'nun çevresel etkileri ve güvenlik standartlarına ilişkin olarak, kamuoyunu düzenli bilgilendirme mekanizmaları oluşturulacaktır. Bağımsız bilim insanları ve sivil toplum kuruluşlarının denetim süreçlerine katılımı teşvik edilecektir.
- Nükleer atıkların güvenli depolanması ve bertarafına yönelik uzun vadeli bir strateji geliştirilecektir. Uluslararası standartlara uygun atık yönetim planları oluşturulacaktır.
- Türkiye'nin nükleer enerji teknolojilerinde uzmanlaşması için yerli insan kaynağı yetiştirme programları desteklenecektir. Üniversiteler ve özel sektör iş birliğiyle Ar-Ge faaliyetlerine yatırım yapılacaktır. Uzun vadede enerjide dışa bağımlılığı azaltmak, Türkiye'nin ana hedefi olacaktır.

Tarım ve Hayvancılık

- Yer altı suyu ile tarım yapılması, gerekli tasarruflu sulama altyapıları kurulduktan sonra yasaklanacaktır. Sulama barajlarından gelecek suyun verimli kullanımı adına, mümkün olan her yerde damlama sulama gibi daha tasarruflu su kullanımı sağlayan yöntemlere geçiş teşvik edilecektir.
- Özellikle mazot, gübre ve enerji gibi kritik girdilerde çiftçilere verilen destek yükseltilecek, verilen desteklerin takibinin gerçekleştirilmesi için denetim mekanizması oluşturulacak ve var olan mekanizmalar işlevsel hâle getirilecektir.

- Kooperatifler desteklenerek çiftçilerin birlikte hareket etmesi sağlanacak ve girdilerin toplu alıma tâbi tutulması sağlanacaktır. Ayrıca sezonluk ürün planlamalarında da kooperatifler üzerinden çiftçilerin organize olması teşvik edilecektir.
- Küçük ve parçalanmış tarım arazilerinin daha büyük ve verimli birimlere dönüştürülmesi için arazilerin toplu kullanımına yönelik teşvik mekanizmaları kurgulanacaktır. Bu sayede, teknolojik tarım uygulamalarının daha etkin kullanılması ve verimliliğin artırılması hedeflenecektir. Ayrıca GPS, IoT ve drone teknolojilerinin tarıma entegrasyonu ile üretim süreçleri daha etkin hale getirilecek, su ve gübre kullanımı optimize edilerek çevreye daha az zarar verilecek ve üretim maliyetleri de azaltılacaktır.
- Gıda teknolojileri, sürdürülebilir tarım ve dikey/topraksız tarım gibi yenilikçi tarımsal girişimler teşvik edilecektir.
- Tarım ürünlerinin işlenerek katma değeri yüksek gıdalara dönüştürülmesi teşvik edilecektir. İşlenmiş gıdaların ihracatında markalaşma desteği sağlanacaktır. Bu şekilde piyasada üretimi düşük ya da fiyatı yüksek ürünlere yeni talep imkanları oluşturulacaktır.
- Başta süt olmak üzere hayvancılık ürünlerine yönelik tavsiye fiyat uygulaması kaldırılacaktır. Ayrıca çiftçiden süt satın alan firmalar arasındaki tekelleşme kesin olarak engellenecektir.
- Hayvancılık sektöründeki küçük ölçekli girişimlerin birlikte hareket ederek hem uzmanlık desteğine hem de diğer modern üretim araçlarına ulaşımında ve pazarlamada daha etkin olması teşvik edilecektir.

Sanayi

- İhracat kapasitesini istenen noktaya çıkarmak için firmalar Ar-Ge konusunda bilinçlendirilecek, Ar-Ge yatırımları teşviklerle desteklenecektir.

- Yoğun deprem riski altında bulunan ve sektörel olarak ihracatın %80'ini gerçekleştiren Marmara bölgesinde sanayi yoğunluğunu azaltacak mekanizmalar hayata geçirilecektir.
- Özellikle uzay, havacılık ve savunma gibi stratejik alanlarda sübvansiyonlar devam ettirilecektir.
- Üniversite laboratuvarlarında Ar-Ge süreçlerinde kullanılabilecek ekipmanlardan gümrük vergisi alınmayacak ve gümrük prosedürleri kolaylaştırılacaktır.
- Türkiye, global pazarın ihtiyaç duyduğu çevre dostu biyoplastikler veya geri dönüştürülebilir petrokimya ürünleri gibi ileri teknoloji malzemeler ve yeni ürünler üretmeye odaklanacaktır.
- Çalışan sayısı gözetilmek suretiyle belli bir oranın üzerinde aleyhinde iş davası sonuçlanmış olan firmalar, belirli bir süre boyunca teşviklerden menedilecektir.
- Gıda sanayi alanında AB standartlarına uyumlu, şeffaf ve etkin bir denetim sistemi kurulacaktır.
- Sanayi sektörünün sürdürülebilirlik kriterlerine uyum sağlayabilmesi için devlet teşvikleri artırılabilecek; enerji verimliliği, su yönetimi ve atık azaltma teknolojileri teşvik edilecektir.

Lojistik

- Yük taşımacılığında karayolunun ağırlığı azaltılacak ve limanlarla sanayi merkezleri arasında inşa edilecek demiryollarının ağırlığı artırılabilecektir.
- Deniz aşırı ihracat yapılan sektörlerde karşılaşılan sorunların önüne geçmek için limanlardaki kapasite ve altyapı sorunları çözüme kavuşturulacaktır.
- Lojistik ve e-ticaret sektörlerinde dijital dönüşümü hızlandırmak amacıyla, dijital projelere yatırım yapan firmalara vergi muafiyetleri ve indirimleri sağlanacaktır. Ayrıca akıllı depo teknolojileri, otonom taşıma sistemleri ve dijital izleme çözümleri gibi yenilikçi alanlarda yatırım yapan şirketlere düşük faizli kredi ve hibe destekleri sunulacaktır.

- Yapay zekâ ve blockchain teknolojileri kullanılarak gümrük süreçleri tamamen dijitalleştirilecek, böylece işlemler daha hızlı ve şeffaf bir şekilde yürütülecek, karmaşık bürokrasi ortadan kaldırılacaktır.

İnşaat

- İthal inşaat ürünleri yerine yerli inşaat ürünlerinin geliştirilmesi ve kullanılması için mevzuat çerçevesinde teşvikler verilecektir.
- İnşaat süreçlerindeki zaman kayıplarını ve maliyetleri azaltabilmek için dijital dönüşümlerin kamu destekli bir şekilde piyasada kullanılması sağlanacaktır.
- İnşaat sektöründeki ara eleman ihtiyacının karşılanması ve işçilik kalitesinin artması için saha ve uygulama odaklı eğitimlerin artırıldığı bölümler kurulacaktır.
- Ev kiralamada emlakçı sadece ev sahibinden para alabilecek, kiracıların üstündeki yük azaltılacaktır.

Turizm

- Turizmde hedef turist sayısını artırmak değil, turist başına geliri artırmak olacaktır.
- Tamamı kamuya ait olan kıyılarımızın haksız işgallerden arındırılması için etkin bir politika yürütülecektir.
- Türkiye’den çok daha büyük turizm kapasitesine sahip olmasına rağmen modern dünyada neredeyse örneğine rastlanmayan Turizm Bakanlığı, tümünden kapatılacaktır.

Madencilik

- Madencilik faaliyetlerinin doğuracağı uzun vadeli ekolojik maliyetlerin dışsallaştırılmasının önüne geçilecek, olası tüm çevresel zararların ihale süreçlerine dahil edilmesi sağlanacaktır.
- Hammadde ticareti yerine hammaddelerin işlenerek ticaretinin yapılmasına ve bu sayede daha yüksek katma değerli ihracat yapılabilmesine yönelik politikalar geliştirilecektir.

- Sektördeki iş güvenliği denetimi ve caydırıcı cezaları artırmak suretiyle iş kazası oranının düşürülmesine yönelik somut adımlar atılacaktır.
- Elektrikli araç ve yeşil enerji gibi yeni teknolojilere yönelik madenlerin çıkartılabilmesi için bu tür madenlere özel çalışmalar yapılacak ve teşvik verilecektir.

Finans

- Kayıt dışı para hareketlerini engellemek için nakit para dolaşımı minimumda tutularak dijital para dolaşımı teşvik edilecektir.
- Kamu bankaları büyük projelerin finansmanından çekilecek; kredi imkanlarını tabana yaymak amacıyla, kredi başına üst bir limit getirilecektir.
- Borsada kısa vadeli kazançlara stopaj vergisi getirilip uzun vadeli yatırımlara sübvansiyon verilecektir.

GÖÇ POLİTİKALARI

Giriş

Hürriyet Partisi, memleketin en mühim ve acil problemlerinin başında gelen göç sorununa ilişkin çözüm ve politika önerilerini; Türk ulusunun çıkarlarını ve insan haklarını gözeterek, gerçekçi ve uygulanabilir bir düzlemde hazırlamıştır.

Hürriyet Partisi için vatandaşlarımızın güvenliği, huzuru ve memleketin dirliği esastır. Bununla birlikte özellikle son 13 yılda Türkiye'nin kapasitesinin oldukça üzerinde göçmene kapılarını açmasının çift taraflı olarak yarattığı problemler ivedi ve en insani şekilde çözülmelidir. Hürriyet Partisinin stratejisi, göçmenlerin güvenli bir şekilde ülkelerine geri gönderilmesi kapsamında uzun vadeli çözümleri hayata geçirmektir.

Türkiye Cumhuriyeti'ni yöneten hükümetlerin basiretsiz politikaları, bugün yaşamakta olduğumuz ekonomik ve politik birçok problemle ve aynı zamanda 2016 yılında kabul edilen Geri Kabul Anlaşması ile doğrudan ilintilidir.

Söz konusu anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti'nin geçici koruma altındaki yabancılara ilişkin manevra kabiliyeti daraltılmıştır. Türkiye'nin taşımakta olduğu sorumluluğa karşılık, anlaşma koşullarında sözü edilen “vize muafiyeti” de Türk vatandaşlarına sağlanmamaktadır.

Bugün bahsi geçen anlaşma, yalnızca Türk vatandaşlarının omuzlarında maddi ve manevi bir yük olarak varlığını sürdürmektedir. Bu yük, 100 yıl evvel omuzlarımıza yüklenmeye çalışılan Sevr koşullarına oldukça benzemektedir. Tıpkı 100 yıl öncesi gibi bugün de Türkiye Cumhuriyeti'nin manevra alanı bilinçli olarak kısıtlanmakta ve beraberinde uluslararası alanda iradesini özgürce ortaya koyma kabiliyetini engellemektedir.

Göçmenlere ilişkin problemler; ekonomik, hukukî, sosyal ve kültürel politikalar kapsamında bütüncül ve geniş bir perspektifte ele alınmıştır. Hürriyet Partisi; Türk ulusunun refah ve güven içerisinde yaşadığı, göçmenlerin güvenli şekilde evlerine döndüğü, yasadışı göçe geçit vermeyerek sınırlarını korumaktan imtina etmeyen bir Türkiye tasavvur etmektedir.

Hürriyet Partisi olarak, Türkiye Cumhuriyeti topraklarında Türk ulusunun huzur ve güven içerisinde yaşadığı, komşu ülkelerde yaşanan sorunlara çözüm üretilirken ulusal çıkarlardan feragat edilmediği, vatanın ve ulusun bekasının öncelendiği bir Türkiye var etme gayesindeyiz.

Sınır Güvenliği

Kaçak göçmen probleminin önünü kesmek ve problemin oluşmasını engellemek için öncelikle gözetilmesi gereken husus, sınır güvenliğimizdir. Sınırlarımızın güvenliği hiçbir hâl ve koşul altında geri plana atılamaz öneme sahiptir. Buna rağmen son yıllarda Türkiye’de sınırlar tamamen delik deşik edilmiş, mevcut hükümet elinde oyuncak haline getirilmiştir. Hürriyet Partisi; devletin esas görevi olan sınır güvenliğini sağlama hususunda Türk ulusundan aldığı politik gücü kullanmaktan geri durmayacaktır.

- Açık kapı politikasına derhal son verilecek, sınır güvenliğini ve asayişî önceleyen politikalardan taviz verilmeyecektir.
- Türkiye- İran sınırındaki duvar tamamlanacak, teknolojik imkanların seferber edilmesiyle de söz konusu duvarın etkinliği artırılacaktır.
- İnsan kaçakçılığı suçlarıyla mücadele, adli yargı içinde ayrı birimlere bölünecektir. Bu bağlamda özel savcılık birimleri, ihtisas mahkemeleri ve bu alana yönelmiş adli kolluk ihdas edilecektir.
- Sınır güvenliğinin birbirinden farklı kurumlar tarafından yürütülmesi ve bu kurumlar arasındaki koordinasyon sorunu, ortak bir yapı kurularak ortadan kaldırılacaktır. Böylelikle sınırların güvenliği, tek bir merkezden koordine edilecektir.
- Doğudan gelen göç ile ilgili İran başta olmak üzere bölge ülkeleriyle geri kabul anlaşması imzalanması hedeflenecektir.

Geçici Koruma ve Geri Gönderme

2011 yılından bu yana süregelen Suriye İç Savaşı, bölgesel ve küresel olmak üzere çeşitli etki ve sonuçlar doğurmuştur. Türkiye Cumhuriyeti, Suriye ile uzun bir sınırı paylaşıyor olduğundan, doğal olarak bu savaştan doğrudan etkilenmiştir. Öte yandan Türkiye, bölgede

önemli bir uluslararası aktör de olduğundan; bu iç savaşın yarattığı mülteci sorununu, ekonomik ve demografik imkanlarını sonuna kadar zorlayarak çözmeye çalışmıştır.

Gelinen noktada geçici koruma statüsü sağlanan yabancılar; Türkiye'nin kamu harcamalarında büyük bir gider kalemi oluşturmakta, demografik yapıya uyum gösterememekte ve sınırlarımız içinde çeşitli huzursuzluk ve güvenlik problemlerine sebep olmaktadır.

Bu bağlamda temel önceliğimiz geçici koruma statüsündekileri güvenliği ve dirliği sağlanmış anavatanlarına gönüllü bir şekilde göndermektir. Bu süreçte Türkiye'nin uluslararası iş birliklerinde arabulucu rolünü üstlenmesi sağlanacak, böylelikle hem Türk ulusunun hem de geçici koruma altındaki yabancıların refahı ve güvenliği en üst düzeyde gözetilecektir.

- Avrupa Birliği ile yapılan Geri Kabul Anlaşması derhal sona erdirilecektir.
- Geçici koruma statüsü altında bulunan yabancıların tamamı kayıt altına alınarak verilen hizmetlere ilişkin veriler doğru şekilde tutulacaktır. Suriyeli nüfusunun geri gönderilene kadar etkin şekilde yönetilmesi için gerekli veri altyapısı oluşturulacaktır.
- Suriyelilerin geri gönderilmesinde ekonomik süreçler dikkate alınarak aşamalı bir plan oluşturulacaktır. Gerekli hazırlıklar yapılarak geri gönderme süreciyle beraber geçici koruma statüsü tümünden kaldırılacaktır.
- Geri gönderme aşamasındaki hız ve verimlilik, idari yargıya yapılan başvuruların hızlı, adil ve etkin sonuçlanmasıyla mümkün olacağından, bu doğrultuda ihtisas mahkemeleri kurulacaktır.
- Geri dönüş için imkanlar sağlandıktan sonra, geri dönmeyen kişilerin gönderilebilmesi için Türkiye'de kalma şartları ağırlaştırılacak, ücretsiz hizmetler sonlandırılacaktır.
- Vatandaşlık verilen kişilerin vatandaşlıkları geriye dönük kontrol edilecektir. Geçici koruma statüsündeki yabancılara hukuka aykırı olarak verilen vatandaşlıkların tümü iptal edilecektir.

- Hürriyet Partisi iktidarında, ev alımına karşılık vatandaşlık verilmesi uygulaması tümünden kaldırılacak; bu şekilde verilen vatandaşlıklar, geriye dönük olarak iptal edilecektir.
- Sınır dışı işlemleri, ailesi burada olmayan genç erkekler ve suç kaydı bulunan şahıslar önceliklendirilerek yapılacaktır. Bu hususta iş gücüne aktif katılım gibi yan kriterler gözetilmeyecek; gerektiği takdirde politikalar sertleştirilecektir.
- Suriyeli nüfusun demografiyi ve asayişi yoğun bir biçimde etkilediği Hatay, Kilis gibi il ve bölgelerdeki yabancıların sayısı azaltılacaktır. Bu uğurda söz konusu illerdeki nüfus yoğunluğu, bölgesel kalkınma planları aracılığıyla yerleşime teşvik edilecek Türk vatandaşları ve Suriyeli nüfusun geri dönüş süreci ile kademeli olarak azaltılacaktır.
- Cenevre Sözleşmesi'ndeki "mülteci sıfatını ortadan kaldıran durumlar" kıyasen uygulanacak; bayram veya benzeri gerekçelerle ülkesine dönenler, Türkiye'ye tekrar giriş yapamayacaktır.
- Geçici Koruma Yönetmeliği'ndeki hükümler tavizsiz uygulanarak ülke sınırları içerisindeki sığınmacıların detaylı takibi yapılacaktır.
- Göç İdaresi Başkanlığı geriye dönük olarak denetlenecek, görev ihmalleri tespit edilecektir.
- Geri gönderme merkezlerinin nitelikleri artırılıp hukuk alanında tecrübe sahibi personel istihdam edilecek ve mevcut personele zorunlu hukuk eğitimi verilecektir.
- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komitesi ile yapılacak iş birliği kapsamında, Türkiye'deki mültecilerin geri dönüşü dair tutumlarını içeren rapor hazırlanacaktır.
- Avrupa Birliği ile yapılan anlaşmalardaki usulsüzlükler tespit edilecektir ve ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunulacaktır.
- Gümrük Birliği'nin güncellenmesi için Avrupa Birliği ile müzakereler yürütülecektir.

Kaçak Göçmenler

Türkiye'nin kaçak göçmenler için bir cazibe merkezi olması Avrupa Birliği ile imzalanan Geri Kabul Anlaşması ile doğrudan ilgilidir. 2016 öncesi Türkiye, kaçak göçmenler için bir transit geçiş noktası iken bugün Avrupa sınırından geçerken yakalanan kaçak göçmenler Türkiye'ye iade edilmektedir. İlaveten geri gönderme süreçlerinin bütün maddi ve hukuki yükü de Türkiye Cumhuriyeti'ne yükletilmektedir.

Kaçak göçmenlerin hiçbir hukuki kaydının bulunmaması, takiplerinin yapılmaması gibi olgular yasadışı işgücüne katılımlarda artışa sebep olarak kayıt dışı işgücünü büyötmektedir. Bununla beraber bu kayıtsızlıktan doğan güvenlik zafiyeti ve ihmaller de ölkemizde sıkça vuku bulmaktadır.

Hürriyet Partisi, sahip olduğu duruş itibariyle kaçak göçe hiçbir surette müsaade etmeyecektir. Hürriyet Partisi iktidarında, kaçak göçmenler her halükarda ölkelerine geri gönderilecektir. Kaçak göçmenlerin herhangi bir suç ya da usulsüzlük ile ilişkileri tespit edildiğı takdirde buradan doğan zararların tazmin edilmesi sağlanacak ve bu şahıslar ya kendi ölkelerine iade edilecek ya da üçüncöl ölkelere gönderilmesi sağlanacaktır.

- Türkiye Cumhuriyeti, mevcut iktidarın politikaları sebebiyle ucuz işgücü piyasasının yoğunlaştığı üçüncöl dünya ölkeleri haline getirilmiştir. Hürriyet Partisi ekonomi politikaları kapsamında 10 yıllık ekonomi kalkınma planları yaratacak, Türkiye'nin katma değerli ürün ihracatını üst sıralara taşıyarak ekonomik havuzu rahatlatacağız. Böylelikle Türkiye, ucuz işgücü için cazibe merkezi olmaktan çıkarılacaktır.
- Kayıt dışı ekonomiye tâbi olup vergisini ödemeyen kaçak göçmenlerin, varsa ivedilikle işletmelerinin mühürlenmesi ve kaçak göçmenin yüksek para cezasına çarptırılması gibi yöntemler benimsenecektir. Bahse konu işletmenin açılışında aracı olarak tespit edilen Türk vatandaşları da cezai yaptırıma tabi tutulacaktır.
- Kaçak göçmenlerin Türkiye'ye girdiğı andan itibaren elde edilmiş görüntü kayıtları geriye dönük olarak taranacak, takip kolaylaştırıcı verileri sisteme işlenecektir. Böylelikle, ilgili kişinin olası bir suç ile ilişkisi varsa Türkiye Cumhuriyeti ceza

kanunlarınca yargılanması sağlanacaktır. Suç ile ilişkisi bulunmayan kişilerin ise ülkelerine iade süreçleri başlatılacaktır.

- Yerel yönetimlere ve idari birimlere bölgelerini düzenli olarak nüfus kontrolünden geçirmesi için yasal zorunluluk getirilecek ve bu yönde teşvik uygulamaları yapılacaktır.
- Geri Kabul Anlaşması'ndan ivedilikle geri dönülerek, Türkiye'nin tekrar transit göç noktası haline getirilmesi hedeflenecektir. Böylelikle Avrupa'ya kaçmaya çalışıp yakalanan göçmenler, Türkiye Cumhuriyeti altında barınamayacak ve AB üye ülkeleri, Türkiye'yi üçüncül ülke olarak değerlendiremeyecektir.
- Yasadışı çalışan ve Türk vatandaşlarının istihdamında sorun yaratan göçmenlerin önüne geçmek için sıkı denetim mekanizmaları oluşturulacak, sigortasız göçmen çalıştıran işverenlere caydırıcı cezalar uygulanacaktır.
- Mevcutta ülkemizde çalışmakta olan, sosyal ve kültürel yapıya ilişkin bir soruna sebebiyet vermeyen, kayıtlı biçimde Türkiye Cumhuriyeti'nde çalışmalarında bir mahzur bulunmayan Türk soylu yabancıların vize süreleri, kısa vadeli olarak tayin edilmektedir. Bu durumdan doğan kaçak göçü engellemek adına, "2527 sayılı Türk Soylu Yabancıların Türkiye'de Meslek ve Sanatlarını Serbestçe Yapabilmelerine, Kamu, Özel Kuruluş veya İşyerlerinde Çalıştırılabilmelerine İlişkin Kanun", güncel sorunlara daha pratik çözümler sunar şekilde yeniden düzenlenecektir. Böylece Türkî Cumhuriyetlerden geri dönmek yolu ile yapılan kaçak göç sona erdirilecektir.
- Kaçak göç alınan ülkeler ile doğrudan ve asgari standartlar içeren anlaşmalar yapmak suretiyle, geri göndermenin önü açılacaktır.
- "Soft power" adı altında niteliksiz yabancı öğrenci alma politikası derhal sonlandırılacaktır. Katma değer katabilirlik, yüksek niteliğe sahip olma, ihtisas sahibi olma gibi kriterler; yabancı öğrencilerin ülkemize gelmesinde ön koşul olarak kabul edilecektir. Her eğitim kurumunun yabancı öğrenci almasına müsaade edilmeyecek, sadece nitelikli okulların belirli bir kontenjan dahilinde; araştırma, bilgiyi işleme,

ARGE vb. süreçlerde çalışmaların yapılması için yabancı öğrenci kabulüne izin verilecektir.

- Kaçak göçmenlerin ekonomik motivasyonlarını engellemek için sorunu kaynağında çözmek hedeflenecektir. Afganistan gibi Türkiye'ye en çok kaçak göçmen gönderen ülkelere karşı; AB ile iş birliği içerisinde ortak fon oluşturulacak, çeşitli ekonomik yatırımlarla buradan doğan kaçak göç sorunu doğmadan çözümlenecektir.

İç Güvenlik

Devletin vatandaşlara karşı en büyük yükümlülüğü, huzur ve güven içinde bir yaşamı ve ortamı tesis etmektir. Hürriyet Partisi, bu ortamı sağlamayı kamu hizmetinin ve devlet aygıtının temel önceliği olarak görmektedir.

İç güvenliğin tesisi için hazırlanan politikalar kapsamında, güvenliği tehdit edici hiçbir iç ve dış unsura izin ve geçit verilmeyecektir. Bu tehditkar unsurlarla, eldeki bütün yöntem ve imkanlarla mücadele edilecektir. Diğer taraftan mevcut imkanların yetersiz kaldığı bir ortam oluşursa da yeni enstrümanlar, bizzat Hürriyet Partisi tarafından yaratılacaktır.

Bu kapsamda göç politikalarımızın iç güvenlik ile ilişkisini şu bağlamlarda değerlendirmek gerekmektedir:

- Türkiye'de yaşayan yabancılara verilecek idari para cezalarının tebliği, takibi ve tahsiline ilişkin mevzuat yeniden düzenlenecektir.
- Kişinin sınır dışı edilemediği durumlarda, illegal faaliyetlerde bulunduğu tespit olunan ve/veya kesinleşmiş cezası bulunan yabancılara Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde ticari faaliyette bulunmaları ömür boyu engellenecektir.
- Yasadışı faaliyetlerde bulunan yabancılara yönelik yapılacak operasyonlar kapsamında görevini yerine getirmeyen personellere uygulanacak denetleme ve cezalandırma mekanizmalarının sıklığı ve niteliği arttırılacaktır.
- Göçmenlerce oluşturulan yasa dışı gruplara ve suç örgütlerine karşı göçmenlerin yoğun yaşadığı semt ve mahallelerde emniyet güçlerince düzenli aralıklarla sıkı

denetim yapılacaktır. Bölgede ikamet eden göçmenlerin menfaati de gözetilecek, güvenliğin ve huzurun tesisi açısından kolluk kuvvetleri aktif rol alacaktır.

- Hükümetin göçmenlere sağladığı ayrıcalıklı uygulamalara ilişkin veri kayıplarının üzerinde durulacaktır. Böylelikle Türk vatandaşlarının cebinden çıkan gider kalemlerinin ne ölçüde göçmenlerin ihtiyaçları doğrultusunda harcandığına ilişkin kamu kurumları şeffaf hareket etmeye yönlendirilecektir.
- Emniyet birimleri, göç idareleri ve hastanelerden özellikle kriminal kayıtlar alınarak anılan kayıtlar kamusal veriler olarak işlenecektir.
- Özellikle kısa vadede mensubu oldukları ülkeye iade edilemeyen geçici koruma altındaki yabancıların, ülkemizde bulundukları süre zarfında yerel halk ile sağlıklı iletişim kurabilmeleri ve yaşantılarını azami düzeyde refah içerisinde sürdürebilmeleri sağlanacaktır. Bu bağlamda MEB tarafından kurslar ve eğitim programları düzenlenecek; bu sayede bölgedeki yabancılara Türkiye Cumhuriyeti'ne ait örf, adet, gelenek, gündelik yaşam gibi hususların öğretilmesi ve bu yönde pratik kazandırılması hedeflenecektir. Söz konusu eğitimler kademeli olarak zorunlu kılınacaktır.
- Geçici koruma statüsünde olsa dahi TCK kapsamında herhangi bir suç işleyen yabancıların, Cenevre Sözleşmesi kapsamında, cezalandırma prosedürleri gerçekleştirildikten sonra ivedilikle sınır dışı edilmesi sağlanacaktır.
- Mültecilere ve geçici koruma statüsü altındakilere verilen hiçbir destek nakit olarak gerçekleştirilmeyecektir. Bu destekler, yalnızca harcamanın kontrol ve denetimini mümkün kılan kartlar vasıtasıyla sağlanacaktır; belirlenen alanlar dışında da bu kartlar faaliyet göstermeyecektir.
- Kamu kuruluşlarından hizmet almak isteyen göçmenler kayıt zorunluluğuna tabi olacak, herkesin parmak izi/retina taraması veri tabanına işlenecektir.

KADIN POLİTİKALARI

Giriş

Kadın, tarihsel anlamda mütemadiyen ev işi ve aile rolleri ile ilişkilendirilmiştir. Bu ilişkilendirme, bugüne değin mücadeleye konu olan toplumsal cinsiyet kavramı ile kadını yalnızca ev ve aile ile tanımlayan bir anlatı oluşturmuştur. Kadın; insanî mahiyetinden ayrı tutulmuş, yalnızca ev ve aile üyelerinin hayatını düzene koyan bir araç olarak görülmüştür. Kadın kimliğinin özel alan ile bu denli ilişik görülmesi, kadının kamusal alanda sahip olabileceği görünürlüğünü büyük ölçüde engellemiştir. Bugün gelinen noktada kadınlar, önlerine dizilen bariyerlerin birçoğunu yıkmış olsalar da hâlâ birçok engel ile karşı karşıyadır. Zira kadın kimliği hâlâ tek başına aile kavramı ile bir görülmekte; mesele ev işi olduğunda işçi erkekten beklenmeyen bir efor, işçi kadından beklenmektedir. Oysaki aile, evvela iki insanın bir araya gelmesiyle oluşur; bu iki insandan birinin diğerinden aşağı görülmesi, Hürriyet Partisinin ilkesel olarak kabul edemeyeceği bir tutumdur.

Türk kadınının yıllardır verdiği mücadelenin, bu topraklarda görülen en güçlü hak kazanımı örneklerinden biri olduğu aşikârdır. Türk kadınının ekonomik, sosyal ve siyasal açıdan önüne dizilen tüm barikatları aşarak hür bir birey olması, bu hak kazanımının zaruri sonucudur. Hürriyet Partisi; Türk kadınının iradesini besleyecek, somut çözümler üretip uygulayacak, bu mücadelenin bizzat parçası olacaktır.

Kadın İstihdamı

Kadın istihdamı, Türkiye’de oransal olarak oldukça düşük bir seviyededir. Beri yandan kadın istihdamı, kadınların hürriyeti için bir ön koşuldur. Bir başka deyişle kadınlar da diğer tüm bireyler gibi ancak ekonomik özgürlüğe sahip olduklarında toplumda hür bir biçimde var olabilir. Dolayısıyla kadınların iş gücüne katılımı, yalnızca iş gücüne katılan kadının bireysel refahıyla ilgili değil, kamusal alanın refahı ile de ilgilidir. Bu bağlamda Hürriyet Partisi, kadın istihdamını artıracak öncül politikaları önceliklendirmeyi amaçlamaktadır:

- Ev hizmetlerinde ve ev-eksenli işlerde çalışan kadınların hakları İş Kanununda yapılacak değişikliklerle teminat altına alınacak, kayıt dışı istihdam önlenecektir.

- İş yerlerine uygulanan kreş zorunluluğunda yalnızca kadın çalışan sayısı değil tüm çalışanların sayısı dikkate alınacaktır. Bu sayede çocuğa bakma yükümlülüğünün kadın ve erkek arasında eşit olarak paylaşılması hedeflenecektir.
- Cinsiyet eşitliği politikası kapsamında özel ve kamusal alan için belirlenen kadın-erkek istihdam oranı ile eşit ücret politikasının denetimi sağlanacaktır. Bu denetimde belli kriterleri karşılayan iş yerlerine "Eşit Ücret Sertifikası" adlı sertifika takdim edilecektir. Sertifikası olan iş yerlerine vergi indirimi gibi teşvik edici ayrıcalıklar sağlanacaktır.
- Çalışma hayatında hakları öğretilmeyen kadınlar için eğitim ve seminerler düzenlenecektir. Bu eğitimler, oryantasyonlar programlarına entegre edilecek veya şirket içi eğitimlerde uygulanacaktır.
- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu yeniden yapılandırılacak ve aktif bir şekilde çalışması sağlanacaktır. Komisyon, ayrıca toplumsal cinsiyet eşitliğinin ihlaline dair iddialar ile ilgili başvuruları değerlendirme görevini üstlenecektir.
- Kendi işini kurmak isteyen kadınlar için çeşitli hibeler öngörülmesi yoluyla, kadınlar girişimciliğe doğrudan teşvik edilecektir.
- Meslek edindirme kursları kapsamında, meslek edinmek isteyen orta-üst yaş grubundaki kadınlara yetenek testi ve kişilik envanteri uygulamaları hayata geçirilecektir. Bu süreçte yetkin kişilerden rehberlik desteği alınarak kişilerin kendilerine uygun iş sahalarına yönlendirilmesi sağlanacaktır.
- Kadınların oransal olarak daha az çalıştığı sektörlerde ayrımcılığın önlenmesi için cinsiyet eşitliğine dair kapsamlı şirket içi eğitimlerin verilmesi sağlanacaktır.
- Kadınların eğitim seviyelerini artırmaya yönelik çalışmalar yürütülecektir. “Baba Beni Okula Gönder” (BBOG) gibi kampanyalar, yeniden hayata geçirilecektir.
- İç Anadolu ve Doğu Anadolu’dan başlamak üzere 81 il teftiş edilecek, eğitimden uzak tutulan kız çocuklarına derhal ulaşılabilecektir. Söz konusu teftiş ile "Çocuk gelin" probleminin çözülmesi için kapsamlı adımlar da atılacaktır.

- Kadın istihdamını artırmak amacıyla kurumların yönetim kurulları, hükümet ve sivil toplum kuruluşları iş birliği yapacaktır. Bu kurumsal iş birliği, hükümet eliyle denetlenecektir.
- Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eden eğitim kampanyaları düzenlenecektir.
- Çalışma ve aile sorumlulukları arasında dengeyi sağlayan erken bakım eğitimleri ve bakım merkezleri gibi destekleyici düzenlemeler yapılacaktır.
- Hükümet eliyle kreş evleri açılacaktır.
- Kadınların özellikle STEM ve erkek egemen iş kolları alanlarında iş gücüne katılımını artırmak için kadınlara özel eğitimler planlanacaktır.
- Aile içi sorumlulukları paylaşmayı teşvik eden programlar uygulamaya konacaktır.
- Çocuk bakımına erişimi kolaylaştıran destek mekanizmaları geliştirilecektir. Yenidoğan bakım kiti gibi çözümler, bu kapsamda değerlendirilecektir.
- İş verenlerin kadın çalışanlara regl izni vermesi kolaylaştırılacaktır. Bu izinlerin maliyeti, teşvik kampanyaları çerçevesinde devlet tarafından karşılanacaktır.
- Türkiye’de eğitim hayatı çeşitli sebeplerle yarıda kalmış çok sayıda kadın bulunmaktadır. Evlilik, doğum, maddi kaynak yetersizliği gibi sebeplerle istihdam dışında kalan kadınlara yönelik eğitim programları düzenlenecek ve iş yerleri de bu programlara destek için bilfiil teşvik edilecektir.
- Kadın üzerinde artan çocuk sorumluluğunu ebeveynler arasında eşit şekilde bölebilmek için babalara yönelik ebeveynlik danışmanlığı, çocuk gelişimi konusunda rehberlik ve çocuk bakım izinleri hakkında bilgi veren eğitim programları oluşturulması hedeflenecektir. Kamu ve özel işyerleri için babaların bu programlara katılımını artıracak iş yeri kültürü ve destek oluşturmalarını sağlayacak teşvikler yaratılması için planlama yapılacaktır; babaların ve baba adaylarının bu programlara katılımları medya, okullar ve iş yerleri aracılığıyla kampanyalar düzenlenerek toplum temelli farkındalık çalışmalarıyla desteklenecektir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı gibi konu ile yakından ilgili kurumlar, babaların çocuk bakımında aktif rol

almasını sağlayacak politikaların uygulanması ve bu politikaların sonuçlarının izlenip raporlanması gibi yeni iş tanımlarıyla tanıştırılacaktır.

Kadın Temsili

Kadınların toplumsal, ekonomik ve siyasal alanlarda temsili, demokratik bir toplumun temel ilkelerinden biridir. Hürriyet Partisi için kadın temsili; kadınların, doğrudan doğruya kadın olarak temsilî kuvvetinin artırılması manasına gelmektedir. Bugün, kadınların karar alma mekanizmalarındaki varlığı hâlâ yeterli düzeyde değildir; bu durum, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik daha güçlü adımlar atılmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu sebeple, kadınların her düzeyde daha aktif rol alabilmesi için kapsayıcı ve dönüştürücü politikaların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Hürriyet Partisinin hedefi; kadınların temsil oranını artırmak, liderlik pozisyonlarında daha fazla yer almalarını sağlamak ve toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı bir temsil anlayışını yaygınlaştırmaktır.

Kadın temsili için en iyi düzeye ulaşabilmesi için Hürriyet Partisinin uygulayacağı politikalar şu şekildedir:

- Seçim dönemi siyasi parti aday listelerinde kadın adayların oranının en az %40 olması yönünde bir yasa düzenlemesi yapılacaktır.
- Kadın temsili özelinde toplumsal farkındalığı artırmak için sosyal kampanyalar düzenlenecektir.
- Kadının temsiliyeti ve temsilciliği bağlamında kadın sivil toplum kuruluşları ile siyasette aktif rol alan kadın sayısı oranını artırmak üzere projeler geliştirilecektir.
- Siyasi partiler içerisinde kadın temsili ve toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine çalışan birimlerin kurulması zorunlu kılınacaktır. Bu ekipler; partilerin programlarının kadın hakları açısından incelenmesini sağlayacak, parti içinde toplumsal cinsiyet konusunda farkındalık oluşturacaktır.
- Hürriyet Partisi iktidarında siyasi partilerin kadın aday oranını artırmak için mali çalışmalar yapılacak, adayların seçim kampanyaları desteklenecektir.

- Kadınların siyasi alanda teorik ve pratik bilgisini artıracak, liderlik becerisini geliştirecek destek eğitim programları yürürlüğe konulacaktır.

Güvenlik ve Adalet

Ne yazık ki kadınlar dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de çeşitli ayrımcılıklar, şiddet ve eşitsizliklerle karşı karşıya kalmaktadır. Türk kadını, tarihi boyunca gösterdiği mücadelelerle kendi güvenli alanını yaratmış ve kendi kendinin sesi olmuştur. Bugün ise bu güçlü sesin yeniden susturulmaya çalışılması söz konusudur. Devamlı yaşanan güvenlik eksikliği, kadınların toplumsal alandaki varlıklarına zarar vermektedir. Bu gerçeklerden hareketle Hürriyet Partisi, kadınların yaşamın her alanında maruz kaldığı adaletsizliklere son vermek, eşit haklar temelinde özgür bir gelecek inşa etmek ve şiddetten uzak, insancıl bir yaşam sürmelerini sağlamak için kapsamlı politikalar geliştirmeyi temel bir sorumluluk olarak görmektedir.

- Kolluk kuvvetleri içerisinde kadına şiddet sorunu ile alakadar olacak özel bir birim kurulacaktır. Bu birime kamusal ve özel alanın kadınlar için güvenli bir hâle getirilmesi ve kadına yönelik suçları önleme kabiliyetini artırması adına birtakım özel yetkiler tanımlanacaktır.
- Adli süreci devam eden kadın ve çocukların kolayca ulaşabileceği ihbar hatları kurulacaktır. Bu hatlar özelinde çalışacak kolluk kuvvetleri ve psikolojik destek personelleri, tehdit altındaki bu bireylere yahut soruna hızlı müdahale sağlayacak şekilde yapılandırılacaktır.
- Kadına karşı işlenmesi halinde nitelikli halinden hüküm kurulan suçlar genişletilecek; şantaj, kişisel verileri hukuka aykırı işlemek/paylaşmak gibi suçların kadına karşı işlenmesi halinde söz konusu suçların cezaları nitelikleri itibarıyla artırılacaktır.
- Lisans öncesi eğitim kurumlarında her sene belli aralıklarla yapılacak çalışmalarla aile içinde kadına yönelik işlenen bilumum suçun tespit edilmesi amaçlanacaktır.
- Türkiye Cumhuriyeti, İstanbul Sözleşmesi'ne yeniden dönecektir.

- Kadınların iş ve sosyal hayatlarındaki haklarına yönelik EBA benzeri uygulamalarda eğitim seminerleri yayınlanacaktır. Bu yayınlarda ayrıca kadınlar, hukuki yardım programlarına erişim yolları ile buralardan edinebilecekleri yardımlar hakkında bilgilendirileceklerdir.
- Kadına yönelik suçlarda kadın erkek karşılaştırmasındaki eşitlik kriterinin uygulamada adaleti sağlamaya yeter kalmadığı aşıkardır. Bu bağlamda kadın ve erkeğin hukuk hizmetlerine erişimindeki farklılıkların ortadan kaldırılacağı şekilde mevzuat değişiklikleri yapılacaktır.
- Uzaklaştırma kararı bulunan bir failin elektronik kelepçe benzeri cihazlarla takibi gerçekleştirilecek ve kadının korunması öncelenecektir.
- Özellikle cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar kapsamında şikâyetle bulunan kadının hakları ceza muhakemesi ilkelerince sıkı bir biçimde korunacaktır.
- Kadın sığınma evlerinin sayısı artırılacak, kadınlar için ulaşılabilir olması sağlanacak ve şartları en iyi hale getirilecektir.
- Tren istasyonları, otobüs durakları gibi toplumsal alanların doğru ışıklandırılması, belirli güvenlik tedbirleri alınması, cadde ve sokaklarda doğru ışıklandırma yapılması ile kadınlar için oluşabilecek güvenlik riskleri azaltılacaktır.

Eğitimde Fırsat Eşitliği

Türkiye’de kadınların eğitim oranı, bilhassa Anadolu’da, istenen seviyeden çok uzaktadır. Var olan fırsat eşitsizliği içerisinde toplumun yarısını oluşturan kadın vatandaşların eğitime ulaşma imkânı, ayrıca ele alınmalıdır. Hürriyet Partisi; özellikle kadınların eğitimde karşılaştığı tüm yapısal ve kültürel engelleri ortadan kaldıracak, kadınların eşit fırsatlarla kaliteli eğitime erişimini sağlamak adına çalışmalar yürütecektir.

- Okullaşma oranının düşük olduğu bölgelerde okullaşma oranı %90’ın üzerine çıkarılacaktır. Düzenli denetimlerin yanı sıra, okula devam eden kız çocuklarına yönelik teşvik ve destekler sağlanacaktır.

- Şehir bazında her yıl lisede öğrenim gören kız çocuklarının en az %10'una yönelik olarak; teknoloji, mühendislik, matematik gibi alanlarda okul saatleri sonrası ek programlar yaratılarak liderlik ve mentorluk fırsatları sunulacaktır.
- Okullarda güvenli ve kapsayıcı bir ortam yaratmak için projeler yürütülecektir. Temizlik konusunda iyi olan okullara beyaz bayrak verildiği gibi kadınlar ve kız çocukları için fırsat eşitliği imkanlarından yararlanan okullara “mor bayrak” verilecektir.
- Kadınların lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına devam edebilmesi için özel burs programları oluşturulacaktır. Bu burslar, sadece eğitim masraflarının karşılanması için değil, aynı zamanda temel ihtiyaçları karşılayabilecek düzeyde belirli bir maaş desteği ile kadınları ekonomik olarak güçlendirebilecek düzeyde olacaktır. Ayrıca hem iş deneyimi hem burs olanağı sağlanması için programlar ve iş birlikleri oluşturulacaktır.
- Çocuk evliliği ve çocuk işçiliğini önlemek için denetimler artırılacak, cezalar daha da caydırıcı hale getirilecek ve yasalar sıkı bir şekilde uygulanacaktır.
- Öğretmenler hizmet içi seminerler ve konferanslarla cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlendirilecek ve bu konuda aktif faaliyet göstermeleri için teşvik edilecektir.
- Televizyon, radyo, sosyal medya ve yerel etkinlikler aracılığıyla; kız çocuklarının eğitimi konusundaki toplumsal önyargıları yıkmaya ve bu konuda farkındalığı artırmaya yönelik geniş kapsamlı iletişim kampanyaları düzenlenecektir.
- Kırsal kesimlerde ve eğitime erişimin kısıtlı olduğu bölgelerdeki kız çocuklarının eğitime erişiminin güçlendirilmesi için yatılı okulların niteliği ve kapasitesi artırılacaktır.
- Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eden içerikler müfredata dahil edilecek, bu konular öğrencilerin bilinçlenmesini sağlamak amacıyla hem zorunlu hem de seçmeli derslerde ele alınacaktır.

- Uzak ilçelerde, köylerde yaşayıp okulun uzak olması sebebiyle eğitime devam edemeyen kız çocukları için "taşınmalı eğitim" uygulamasının tekrar aktif hale getirilmesi, yaygınlaştırılması ve kız öğrencilere belli durumlarda öncelik tanınması sağlanacaktır.
- Okula devam etmek isteyen ancak ailesinin izni bulunmadığı için eğitimine devam edemeyen öğrenciler için ilgili kurumlar tarafından aile ziyaretleri gerçekleştirilecek, zorunlu seminerler oluşturulacak ve katılımlar denetlenecektir.
- 18 yaşına kadar örgün eğitimin tamamında veya bir bölümünde olmadığı tespit edilen kız çocuklarının ailelerine yüksek para cezaları uygulanacaktır.
- Her okulda cinsiyet eşitliğini gözetmekle sorumlu olacak cinsiyet eşitliği komiteleri oluşturulacaktır. Bu komiteler, sadece okul içinde değil, okul dışında da kız öğrencilerin okula gelmesini ve eşit biçimde eğitime katılmasını sağlayacak her türlü tedbiri almaya yetkili kılınacaktır. Ayrıca bu komitelere okul müfredatlarında cinsiyet eşitliğini destekleyecek önlemleri alma ve öğretmenler dahil yetkililere öneriler sunma gibi ilave görevler de verilecektir. Bu komiteler cinsel istismar konularında ailelere ve öğretmenlere bilinçlendirme seminerleri vereceklerdir.
- Ortaokul ve liselerde “cinsiyet nötr meslek rehberliği” programları düzenlenecektir. Bu program kapsamında okullardaki rehberlik öğretmenleri, cinsiyet klişelerinden bağımsız, sadece öğrencilerin yeteneklerine göre meslek önerileri sunacaktır.

DIŞ POLİTİKA

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti, var oluşundan bu yana dış politika alanında daima aktif bir rol üstlenmiştir. Bu durum, Türkiye'nin bölgedeki diğer devletlere nazaran “medeniyetin” ve beraberinde refahın öncüsü olmasından kaynaklandığı kadar, tarihsel bir miras olarak devraldığı hariciye geleneğinin de doğal bir sonucudur.

Jeopolitik gelişmeler, bölgede asla sona ermeyen ve son yıllarda iyiden iyiye tırmanan gerilim, Türkiye'nin özellikle güney sınırında her an artan tehdit, küresel çapta yaşanan göç problemi, yakın gelecekte meydana geleceği öngörülen su krizi gibi sebepler; dünyada dengelerin hızla değişmesine sebep olmaktadır. Bu panorama karşısında devletler, egemenlik ve bütünlüklerini korumaya yönelik kati politikalar ve tedbirler inşa etmeye mecburdur.

Türkiye Cumhuriyeti ise jeopolitik konumu ve hükümetin dış politikada adeta her adımı yanlış atması neticesinde, bu süreçlerin yaratacağı sorunlarla doğrudan karşı karşıya kalabilecek bir durumda bulunmaktadır. Yakın çevremizde asla sona ermeyen ve ereceğe de benzemeyen çatışma ve istikrarsızlık ortamı, Türkiye Cumhuriyeti'nin daima hazır ve kendisini mümkün mertebe çatışma düzleminden uzak tutacak pozisyonda bulundurma zorunluluğunu doğurmaktadır.

Dünya dış siyasetinin ve bölgemizin çalkantılı bir döneme girdiğini göz önüne aldığımızda, Türkiye Cumhuriyeti'nin çıkarlarını korumak için her zamankinden daha çalışkan ve kararlı olmamız gerekmektedir.

Dış politikada ilk önceliğimiz, Türk halkının güvenliği ve ulusumuzun mevcut sınırları içerisindeki egemenliğidir. Bu hususlardan asla taviz verilemez. Öte yandan Mustafa Kemal Atatürk'ün “Yurtta sulh, cihanda sulh.” ilkesine bağlı kalarak küresel ve bölgesel barışın sağlanması konusunda öncü ülke rolü üstlenmeye devam edilecektir.

Türkiye Cumhuriyeti, vatandaşlarının faydasına olan mevcut uluslararası iş birliklerini sürdürecektir ve devletimizin çıkarlarıyla örtüşecek potansiyel iş birliklerine açık olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti, müttefikleri ve çevresindeki ülkelerle dengeli ve yapıcı diyaloglar geliştirecek ve çevresinde bir istikrar ve refah alanı oluşturulmasına bilfiil katkıda bulunacaktır. İkili ilişkilerimiz güçlendirilirken, karşılıklı ticaret ve yatırımların güvenliği de ön planda tutulacaktır.

Türk dış politikasının sağlıklı ve tutarlı bir şekilde ilerlemesi için gerçekçi, dikkatli ve sabırlı bir yaklaşım sergileyeceğiz. Bununla birlikte Hürriyet Partisi, ülkemizin bölgedeki hakiki rolünü bildiği gibi yurdumuza ve ulusumuza yönelebilecek tehditlerin de farkında bulunmaktadır. Bu doğrultuda her türlü değişime uyum sağlayabilecek, yeri geldiğinde yaratıcı ve cesur adımlar atabilecek bir dış politika anlayışı esas olacaktır.

AB Politikaları

- Türkiye, mevcut Geri Kabul Anlaşması'ndan derhal çekilecektir.
- Her türlü ilişki ve iletişimde, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına vize süreçlerinde yaşatılan mağduriyetlerin çözülmesi ön talep olarak dile getirilecek ve bu sorun en kısa sürede sona erdirilecektir.
- Avrupa Birliği ile bölgede karşılıklı iş birliği; özellikle göç, istihdam ve sosyal haklar bağlamında yeniden kurgulanacaktır.
- Avrupa ülkelerinde yaşayan Türk diasporasıyla ilişkiler güçlendirilerek onların hem Türkiye hem de AB için bir kültür elçisi rolü üstlenmesi sağlanacaktır.
- Türkiye'nin, Avrupa'nın enerji güvenliği, bölgesel istikrar ve Asya ile bağlantı gibi hususlarda kritik bir jeopolitik aktör olduğu açıktır. Bu bağlamda enerji projelerinde Türkiye'nin merkez ülke konumunun güçlendirilmesi sağlanacaktır ve Türkiye'nin Doğu Akdeniz ve Karadeniz'deki hakları geri adım atılmaksızın savunulacaktır.
- Avrupa Birliği dışındaki ülkelerle ekonomik ve diplomatik ilişkiler geliştirilerek çok taraflı bir dış politika benimsenecek ve Türkiye'nin manevra alanı arttırılacaktır.
- Avrupa Birliği ülkelerindeki Türkiye Cumhuriyeti karşıtı dezenformasyon kampanyalarına karşı etkili bir medya stratejisi geliştirilecektir.

- Avrupa Birliği ile ilişkiler kısa vadeli kişisel menfaatler için değil uzun vadeli milli çıkarlar gözetilerek yürütülecektir.

Suriye ile İlişkiler

- Türkiye - Suriye ilişkileri diğer bütün komşu ülkelerle de olması gerektiği şekilde, öncelikle Türkiye'nin çıkarları gözetilerek ele alınmalıdır. Türkiye'nin çıkarları; bölgede istikrarlı, kapsayıcı ve güvenli bir Suriye'nin var olmasını gerektirmektedir.
- Türkiye, hem barındırdığı Suriyeli sığınmacı nüfusu hem de Suriye İç Savaşı'nda aldığı aktif tutum nedeniyle, Suriye'de yaşanacak gelişmelerin ve kurulacak düzenin en önemli aktörüdür. Bu bağlamda Türkiye, kendisine tehdit oluşturacak terör örgütlerinin Suriye'yi bir faaliyet alanına çevirmesine müsaade edemez.
- Suriye'deki yeni yönetim ve yeni düzenle birlikte Türkiye'nin; kalıcı barışın sağlanması, Türkiye-Suriye arasında kişilerden ve diğer aktörlerden bağımsız güçlü ilişkilerin sağlanması, ticaret hacminin artırılması ve Suriyelilerin lkelerine dönmesini hedeflemesi gerekmektedir.
- Bölgede kozlarını paylaşan dış aktörler, Türkiye'nin kendi tutarlı politikasını ve diğer ilkelerini doğrudan etkilememelidir. Bu bağlamda Türkiye, kendi dış politika esasları ve duruşundan taviz vermemeli, bir yandan da dış politikanın denge unsurunu daima gözetmelidir. Öte yandan bölgesel sorunların, ancak bölgedeki ülkeler ve uluslar arasında çözülmesi mümkündür. Bu cihetle Türkiye'nin misyonu; Ortadoğu lkelerinin birlikte çözüm arayışında, ekonomik ve siyasi anlaşma zeminlerinde nc konumda olmaktır.
- Türkiye'nin Suriye başta olmak üzere dış politikadaki yaklaşımları, politikacıların i siyasete dair kazanımlarından bağımsız olmak durumundadır. Hürriyet Partisi iktidarında günün i siyaset konjonktürü bir yana bırakılarak, Türk ulusunun komşularıyla güven ve huzur içinde yaşaması önceliklendirilecektir.

İsrail – Filistin Anlaşmazlığı

İki taraf arasında uzun yıllardır devam etmekte olan çatışma ortamı, bölgesel huzur ve barışın tesis edilmesinin önündeki en büyük engellerden biri konumundadır. İsrail'in komşu devletlerine karşı sergilediği yayılcı tavır, bölgenin istikrarsızlaşmasına neden olmaktadır. Bu durumun sonlanması ve bölgede huzurun sağlanması için gerekli diplomatik adımlar atılmalıdır.

- Türkiye, Filistin topraklarına Yahudilerin iskân edilmesi ve Filistinlilerin yerlerinden edilmesi politikasına son verilmesi konusunda ısrarcı olacaktır.
- Türkiye, Filistin'e gereken diplomatik desteklerini sürdürmeye devam edecek, Filistin'e ve Filistinlilere gereken insanî yardımı yapmaya sürdürecektir.
- Türkiye, iki devletli barış çözümü için kamuoyu yaratmak, üçüncü ülkelerle görüşmek, ulusal ve uluslararası konferanslar düzenlemek ve bu minvalde etkili arabuluculuk faaliyetleri yaratmak için politika yürütecektir.
- İsrail'in Filistin'e insanlık dışı müdahaleleri devam ettiği müddetçe, ticarî ilişkiler normal seviyeye çekilmeyecek ve bu husus, öncelik olarak daima dile getirilecektir.

Soft Power ve Lobicilik

- Yumuşak güç ve lobicilik, devlet kurumları ve vakıfların desteğiyle yürütülmeli, bu alanda aktif kurumlar oluşturulmalıdır.
- TİKA ve YTB gibi kurumlar vizyonlarını değiştirerek etkili faaliyetlere odaklanmalı ve desteğe ihtiyaç duyan Türk topluluklarına öncelik vermelidir. Söz konusu kurumların liyakat ilkesini öncelikleyecek biçimde yeniden şekillendirilmesi gerekmektedir.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, aslî görev ve sorumluluklarına yönlendirilerek bu alanda faaliyet sahası genişletilmelidir. Liyakat sahibi kişilere destek sağlanarak Türkiye'nin kültür üretimi politikaları Batı dünyasıyla rekabet edecek seviyeye taşınmalıdır.

BRICS ve Türkiye

BRICS örgütünü oluşturan ülkeler, geniş bir nüfus alanını kapsamaktadır ve dünya ekonomisinde büyük bir paya sahiptir. Dolayısıyla BRICS organizasyonu çerçevesinde veya

dışında bu ülkelerle belirli oranda iş birlikleri ve ilişkilerin geliştirilmesi kaçınılmazdır. Özellikle Çin'in alternatif bir güç olarak sahneye çıktığı yeni dönemde, değişen uluslararası dengelere kayıtsız kalınmamalıdır. Bunun yanında; ABD ve AB'nin geçtiğimiz yirmi yıldaki yapısının değiştiği, yeni ve dışlayıcı ilişkilerin kurulmakta olduğu bu süreçte; Türkiye için diğer BRICS üyesi gelişmekte olan ülkeler, hem siyasi hem ekonomik bir alternatif olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla hem ekonomik hem de siyasi olarak bu ilişkilerin gelişmesi için stratejik adımlar atılmalıdır. Bununla birlikte BRICS üyeliği konusunda temkinli yaklaşılmalı, Türkiye bir otokratik devletler kulübünün parçası olmamalıdır. Bu nedenle, BRICS toplantılarına gözlemci statüsü ile katılmak dış politikada dengeyi korumak adına önemli bir adım olacaktır.

BRICS üyesi ülkelerle enerji, teknoloji ve ticaret alanlarında somut projeler geliştirilmeli, bu iş birlikleri Türkiye'nin ekonomik çıkarlarını güçlendirecek şekilde tasarlanmalıdır. BRICS ile ilişkilerde, Türkiye'nin NATO ve AB bağlamındaki konumunu zayıflatmayacak şekilde dengeli bir yaklaşım sürdürülecektir.

Türkiye'nin BRICS ülkeleriyle insani yardım, kültürel değişim ve akademik iş birlikleri gibi yumuşak güç unsurlarını da içeren çok yönlü bir iş birliği politikası benimsemesi, ilişkilerin daha sağlam bir zemine oturmasını sağlayacaktır. Öte yandan Türkiye ile BRICS ülkeleri arasında ticarete yerel para birimlerinin kullanımı teşvik edilerek, döviz kurlarındaki dalgalanmalara karşı ekonomik dayanıklılık artırılacaktır. Türkiye, BRICS Kalkınma Bankası ile altyapı, enerji ve dijital dönüşüm projelerinde iş birliği yaparak ekonomik kalkınmayı hızlandıracaktır.

BRICS ülkeleriyle enerji transferi için lojistik koridorlar oluşturularak, Türkiye'nin bölgesel enerji merkezi olma hedefi desteklenecektir. Güneş, rüzgâr ve hidroelektrik gibi yenilenebilir enerji projelerinde BRICS üyeleriyle ortaklıklar geliştirilecektir. Türkiye'nin savunma sanayindeki bilgi birikimi BRICS ülkelerinin teknolojik altyapısıyla birleştirilerek ortak projeler geliştirilecek; Türkiye, BRICS ile siber güvenlik ve terörle mücadele alanında bilgi ve teknoloji paylaşımı yapacaktır.

BRICS üzerinden Türkiye'nin Asya-Pasifik'teki varlığını artırması sağlanacak, BRICS ülkelerinin Afrika'daki etkinliğinden faydalanılarak Türkiye'nin Afrika politikası desteklenecektir.

Türkî Devletler ile İlişkiler

Hürriyet Partisi iktidarında Türk Devletleri Teşkilatı üye ve gözlemci ülkeleri arasında tarihî ve kültürel bağların geliştirilmesine önem verilecektir. Bu kapsamda üniversiteler arası işbirliği artırılmalı, ortak akademik çalışmalar desteklenmelidir. Diğer yandan hâlihazırda çeşitli sektörlerde karşılıklı ilişki kurulan Türkî devletler ile bu ilişki sahası genişletilecek ve karşılıklı anlaşmalar ile farklı sektörlerde de iş birlikleri yapılması hedeflenecektir. Bu kapsamda özellikle maden ve enerji zengini devletlerle ilişkilerin geliştirilmesi çabası sürdürülecektir. Türkî devletlerle yapılacak karşılıklı işbirliklerinde, savunma sanayii ürünlerinin değerlendirilmesi amaçlanacaktır.

Türk Devletleri Teşkilatı devletlerinin demokrasi ve insan hakları bağlamında gelişmesi ve yol kat etmesi, bu devletlerin ve ulusların hayrınadır. Türkiye, bu devletleri aktif bir şekilde global sahneye çıkarıp ortak dış politika stratejileri geliştirmeye öncül olarak, bu bağlamlarda da gelişmeleri için öncülük etmelidir. Diğer yandan üye devletler ve teşkilat ile düzenli diplomatik zirveler ile ikili ve çok taraflı görüşmeler sürdürülmeli, küresel çeşitli meselelerde birlikte hareket etme yolu güçlendirilmelidir.

Ermenistan ile İlişkiler

Hürriyet Partisinin Ermenistan'la ilişkilere dair genel bakış açısı, Türkiye'nin komşularıyla mümkün olan en iyi ilişkileri gerçekleştirebilmesi ve bölgesel barışın sürekliliğinin sağlanmasını öncelemektedir.

Bu kapsamda iki ülke arasındaki sınırların kapalı olması; ekonomik, lojistik, diplomatik ve kültürel anlamda geliştirilmesi mümkün ilişkilerin önüne ket vurmakta, ayrıca Türkiye'nin dünya çapındaki imajını da olumsuz etkilemektedir. Bu sebeple sınırların açılarak ticari kısıtlamaların kalkmasının, en azından orta vadede değerlendirilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan 1915 Ermeni Tehciri'ne dair tartışmalar, iki ülke ve ulus arasındaki ilişkileri zedelemek için bir propaganda malzemesi olarak kullanılmaktadır. Bu bakımdan Hürriyet Partisinin yaklaşımı, konunun artık iki devlet arasında bir çözüme kavuşturularak Ermeni diasporasının bağlam dışına itilmesi gerektiği yönündedir. Bu bakımdan her iki devletin resmen görevlendirerek kıstaslarını ortak olarak belirleyeceği bir Tehcir Araştırma Komisyonu kurulması ve bu komisyon tarafından gerçekleştirilecek ortak çalışmanın, nihaî bir rapora dönüşmesi amaçlanacaktır. Böylece on yıllardır süregelen tartışmalara, en azından uluslararası politikanın gerçek aktörleri tarafından bir neticeye bağlanabileceği değerlendirilmektedir.

Öte yandan Türkiye'nin Azerbaycan ile arasındaki ilişki, Hürriyet Partisinin perspektifinde önemli bir noktayı oluşturmaktadır. Bu bağlamda Azerbaycan ile Ermenistan arasında kalıcı bir barışın zemini için Türkiye, arabuluculuk rolünü üstlenmeli ve bölgede karşılıklı güven ilişkisinin yeniden yaratılması sağlanmalıdır.

EĞİTİM POLİTİKALARI

Giriş

Hürriyet Partisi; rasyonel, demokratik, bilimsel ve çağın ihtiyaçlarına uygun bir eğitim sistemi inşa etmeyi, Türkiye'nin öncelikli hedeflerinden biri olarak görmektedir. Neredeyse çeyrek asırdır adeta bir deneme tahtasına döndürülmüş olan milli eğitim sistemi, istikrarsızlığın sebep olduğu bir keşmekeşe sürüklenmiştir. Her sene yapılan keyfi müfredat ve sınav sistemi değişiklikleri, kafası karışan ve eğitim sürecine bir türlü adapte olamayan binlerce geleceğin heba edilmesine neden olmuştur. Hürriyet Partisi; saf tutan, çürüten, vatanın evlatlarını ilimden uzaklaştıran bu sistemi kökünden değiştirecek; okul öncesinden yükseköğretime kadar her öğrenci grubunu gözetecek, eğitim sistemindeki bu zafiyeti temelli giderecektir.

Hürriyet Partisi, eğitimde fırsat eşitliğini temel hedef olarak görmektedir. Adil bir düzen sağlamak ve sürdürülebilir bir gelecek tesis etmek için her alanda olduğu gibi eğitimde de hiçbir ayırım gözetilmeksizin, Türk ulusunun her bir evladının sunulacak hizmetlerden eşit şekilde faydalanabilmesi sağlanacaktır. Bununla beraber, fırsat eşitliği yalnızca ülke içinde değil; Türk vatandaşlarının medeni memleketlerdeki akranlarıyla da eşit imkanlara ulaşabilmesi amacıyla sağlanacaktır. Türk ulusunun evlatları da çağdaş dünyada uygulandığı gibi yenilikçi, vizyoner ve teknoloji destekli bir eğitim modeline kavuşturulacaktır. Türk gençlerinin medeni memleketlerde eğitim gören akranlarına ve 21. yüzyılın yeni mesleklerine yetişebilmesi için çağın imkânları, gerekli tüm araçlarıyla eğitime tahsis edilecektir.

Okul Öncesi Eğitim

0-6 yaş aralığını kapsayan erken çocukluk dönemi, çocuk gelişiminin en önemli evresidir. Bu yaş grubuna yönelik olan okul öncesi eğitim; çocukların üretken ve yaratıcı bireyler olmalarını doğrudan etkilemekte, hayat boyu başarılarında etkin rol oynamaktadır. Hürriyet Partisinin okul öncesi eğitimde temel amacı, çocukların hayatta ihtiyaç duyacağı sosyal niteliklerin gelişimini erkenden sağlamak ve çocukları pedagojik açıdan ilköğretime hazır hâle getirmektir. Okul öncesi eğitim kapsamındaki tüm programlar; özgüveni ve sosyal becerisi yüksek, iletişim kabiliyeti gelişmiş, problem çözme ve akıl yürütme yetkinliğine

sahip, yaratıcı çocuklar yetiştirmek üzere, uzman görüşleri alınarak hazırlanacaktır. Sosyal becerilerin yanı sıra, çocuklara sosyal bilinç kazandırmaya özen gösterilecek; çevresini, içinde bulunduğu toplumu ve dünyayı doğru yorumlayabilen nesiller yetiştirmek adına Hürriyet Partisi var gücüyle çalışacaktır.

- Öğretmen ve kurumlara profesyonel rehberlik programlarıyla destek olunacaktır. Bu programlar dahilinde öğretmenlerin eğitim müfredatında inisiyatif almaları ve gelecekte kendi programlarını tasarlamalarının önü açılacaktır.
- Türkiye’de okul öncesi eğitimde öğretmen başına düşen öğrenci oranı oldukça yüksektir. Bu oran, eğitimin kalitesinde büyük düşüşe sebep olmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerle birebir iletişimini ve eğitim kalitesini artırmak adına bu oran makul seviyelere getirilecektir.
- Yeni açılacak okullardaki oyun alanı, uyku odası, bahçe, çok amaçlı salon gibi fizikî imkanların tam teşekküllü olarak tasarlanması sağlanacak, mevcuttaki okullar da bu bağlamda denetlenip geliştirilecektir. Okullarda maddi kısıtlardan kaynaklanan sorunlar çözüme kavuşturulacaktır.
- Eğitimde farkındalığı artırmak ve niteliği en üst seviyeye çıkarmak amacıyla; velilerin, çocuk gelişimine dair eğitimlerle bilinçlendirilmeleri sağlanacaktır. Bu sayede çocuklara okulda verilen eğitimin, evdeki ebeveyn iletişimi tarafından desteklenmesi sağlanacaktır.
- Anasınıfları, zorunlu eğitim kapsamında hizmete açılacak olan diğer okul öncesi kurumlarla birleştirilecektir. Bu yolla anasınıfı öğretmenine okul yönetiminde söz hakkı tanınacaktır.
- Türkiye’de okul öncesi eğitim kapsamında çok sayıda birbiri ile çelişen yönetmelik yürürlüktedir. Yönetmeliklerdeki bu istikrarsızlığı ortadan kaldırmak ve ortak standartlar çerçevesinde denetimleri kolaylaştırmak için bir mevzuat uyum çalışması gerçekleştirilecektir.
- Okul öncesi öğretmenliği programı kapsamında eğitim fakültelerine anasınıfları açılacaktır. Bölüm öğrencilerine bu sınıflarda staj yapma imkânı sunulacaktır.

İlköğretim

İlköğretim; çocukların eğitim hayatı ile tanıştığı, yaşam boyu sahip olması gereken temel yetkinliklerini kazandığı ve sosyal değerlerini büyük ölçüde oluşturduğu en kritik aşamadır. Okulda öğretilen derslerin yanı sıra analitik düşünme, problem çözme, iletişim becerileri gibi yeteneklerin temelleri de yine ilköğretimde atılmaktadır. Bu derecede öneme sahip olmasına rağmen ilköğretim, ne yazık ki ülkemizin harap olmuş eğitim sisteminden nasibini almaktadır. Her konuda yetersiz okullar, sürekli değişen müfredatlar, çağın gerisinde kalmış eğitim sistemi; ülkemizin sadece bugününü değil, yarınlarını da karartmaktadır. İlköğretimi bitirmiş Türk çocuklarının uluslararası düzeyde PISA ve TIMSS sınavlarında aldığı sonuçlar da durumun vahametini ortaya koymaktadır.

İlköğretimi çağın gereksinimlerine uygun, bilginin öğrenilebilir ve gerçek yaşama yansıtılabilir olduğu, verimli öğretim tekniklerinin uygulandığı bir hâle getirmek amacıyla yapılacak eğitim reformu, içinde bulunulan durumda bir zorunluluktur.

- Türkiye'de mevcutta ezberci ve öğretmen merkezli bir eğitim sistemi olduğu açıktır. Bu durum; bilginin öğrenilememesi, günlük yaşama uygulanamaması ve öğrencilerin yeteneklerini keşfedememesi, derslerin sıkıcı bir hale gelmesi gibi sorunlara yol açmaktadır. Bu durum değiştirilecek; öğrencilerin derslere aktif katılımı ve öğrenimi için gerekli koşullar sağlanacaktır.
- İlköğretimde öğrencilerin okullara kayıtları esnasında veya öğrenim sürecinde okulların velilerden herhangi bir maddi yardım talebi olmayacaktır. Halihazırda bu tür uygulamaların olduğu eğitim kurumları tespit edilecek ve bu durum engellenecektir.
- Özellikle kalabalık ilçelerde uygulanan iki kademeli -sabah ve öğle- öğretim yöntemi ortadan kaldırılacak, tüm ilköğretim okullarında tek kademeli -tam gün- öğretime geçilecektir.
- Öğretmenlerin öğrencilerle birebir ilgilenebilmesi ve etkileşim içerisinde olması, sınıfların sağlıklı bir ortama kavuşması, eğitim-öğretimin uygun bir ortamda gerçekleştirilebilmesi için sınıf mevcutları azaltılacaktır.

- İlköğretimin yaygınlaşması, sınıf mevcutlarının azaltılması ve tek kademeli eğitime geçilebilmesi amacıyla ihtiyaç duyulan yerlerde yeni ilköğretim okulları açılacak, okullaşma oranı arttırılacaktır. Türkiye'nin buna bütçe ayıracak maddi gücü mevcuttur.
- Çocukların kendi ilgi alanlarını ve yeteneklerini keşfedebilmesi için seçmeli dersler büyük önem arz etmektedir. Fakat birçok okulda bu dersler maksadına uygun kullanılmamaktadır. Hürriyet Partisi iktidarında her öğrencinin istediği dersi seçmekte hür olmalarına önem verilecek, bu konuda okullardaki eksiklikler denetlenip giderilecektir.
- Fırsat eşitliği ilkesi gereği ilköğretimde okullar arasındaki nitelik farkları asgarî seviyeye indirilecektir. Bu doğrultuda öğretim kadrolarının tamamının eğitim fakültesi mezunu nitelikli öğretmenlerden oluşması gerekmektedir. Okullardaki ücretli öğretmenlik kavramı tamamen ortadan kaldırılacak, ihtiyaç duyulan tüm kadrolar için gerekli atamalar yapılacaktır.
- Okullarda kayıtlı öğrenci sayısı ile orantılı olarak eşit ve yeterli bütçe oluşturulacaktır. Yeni açılan ve halihazırda var olan ilkokulların fizikî şartları iyileştirilecektir.
- İlköğretim seviyesindeki devlet okullarında öğrenci ve velilerin okullarda karar alma süreçlerine aktif olarak katılmaları için gerekli organizasyonel yapı tesis edilecektir.

Ortaöğretim

Ortaöğretim; öğrencilerin fiziksel ve zihinsel gelişimlerini büyük ölçüde tamamladıkları, ilköğretimde kazandıkları temel bilgi ve becerilerin yapılandırarak ilk kariyer basamağını çıktıkları evredir. Ortaöğretimden yeni mezun bir öğrencinin yetenek ve ilgi alanlarını keşfetmiş, kariyer planlarını oturtmuş ve bu çerçevede kendini yetiştirmeye başlamış bir birey olması beklenmektedir. Türkiye'nin içine düştüğü sosyoekonomik durum, öğrencileri gelecekleri konusunda endişeye sürüklemiş ve istemedikleri alanlarda ilerlemeye mecbur bırakmıştır. Hâlihazırda yükseköğretimin kalitesizliği ve yükseköğretim mezunlarının işsizlik oranları da ortaöğretim öğrencilerini derin bir umutsuzluğa sürüklemektedir. Hürriyet Partisi, ortaöğretim mezunlarına kariyerlerini en doğru şekilde yönlendirebilmeleri için gereken her

türlü destekte bulunacak ve ortaöğretimde sunulacak eğitimin kalitesini muasır seviyeye yükselterek öğrencilere her alanda gerekli mesleki beceriler kazandıracaktır.

- Liselerde; sanayi, ticaret, esnaf odaları, kamu ile özel sektör yetkilileri, akademisyenler ve araştırmacıların destekleriyle eğitimin farklı ilgi ve yetkinliğe sahip öğrenci gruplarına özel müfredatlarla verilmesi sağlanacaktır.
- Liselerin kontenjanları; yükseköğretim kurumları, bakanlıklar, kamu ve özel sektörden yetkililerin seferberliği sağlanarak belirlenecektir. Bu sayede öğrencilerin kariyer planları, lise tercihlerinde de desteklenmiş olacaktır.
- Sınav tabanlı eğitim yerine proje ve uygulama tabanlı eğitim müfredatı benimsenecektir. Proje ve uygulamalar için gerekli kaynak, devlet tarafından sağlanacaktır. Böylece lise mezunu gençlerin proje yönetimi ve kariyer uygulamalarına yönelik erken tecrübe edinmesi sağlanacaktır.
- Başta uygulamalı alanlarda çalışan öğretmenler olmak üzere, liselerde eğitim veren öğretmenlerin yetkinliklerini artırmak amacıyla verilen hizmet içi eğitimler düzenlenecek, eğitim çıktıları değerlendirilecek ve etkinlikleri artırılarak öğretmenlerin alanlarında uzmanlaşmaları kolaylaştırılacaktır.
- Öğrencilerin yetenek setleri ve istekleri doğrultusunda eğitim hayatlarının ilk anından itibaren yetenek takip sistemi oluşturulacaktır. Her dönem sonunda ilgili öğretmen, psikolojik danışman ve yeni kurulacak olan öğrenci değerlendirme kurulları ile öğrencilerin yetenek ve performansları değerlendirilecektir. Bu değerlendirmeler sonucunda kariyerinde değişiklik isteyen ya da farklı alanlara yeteneği olan öğrencilerin diğer liselere geçişi kolaylaştırılacaktır.
- Öğrencilerin ilgi ve yetenek alanları takip edilerek, özel başarı gösteren ve yetenekli öğrenciler için farklılaşmış liseler oluşturulacaktır.
- Öğrencilerin akademik ve teknik becerilerinin yanı sıra hem sosyal hem de toplum yararına eğitimlerinin sağlanması için müfredatta düzenlemeler gerçekleştirilecektir. Münazara, empati yapma, liderlik, stres yönetimi, topluluk önünde konuşma gibi

becerilerin yanı sıra ilk yardım ve afet yönetimi gibi konularda da yetkin bireyler yetiştirilecektir.

- İnternet kullanımı, temel hukuk, bilim tarihi, finansal okuryazarlık ve ekonomiye giriş gibi öğrencilerin genel kültürünü ve vatandaşlık bilincini artıracak dersler de müfredatta yer bulacaktır.
- Lise çağındaki bireylerin sosyal ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak müfredat içerisine kitap ve şiir okuma, spor müsabakalarına gitme, sinema ve tiyatro faaliyetlerine katılma gibi konularda eklemeler yapılacaktır. Öğrencilerin bu ihtiyaçlarının karşılanması için özel teşvikler oluşturulacaktır.
- Öğrencilerin psikolojik ve duygusal gelişimlerinin takibi için psikolog ve rehber danışmanlara ulaşımı sağlanacaktır.
- Özel eğitim ihtiyacı bulunan bireylerin topluma katılımları kolaylaştırılacak ve uygun bireylerin mesleki eğitimleri teşvik edilerek toplum içerisinde rol almaları sağlanacaktır.
- Üniversite sınavlarında öğrencilerin yetkin oldukları alanlarda tercihler gerçekleştirebilmeleri adına sınav sistemine eklemeler gerçekleştirilecektir. Meslek liselerinden mezun olan öğrenciler için özel sınavlar yapılarak kendi alanlarında yükseköğretim eğitimi almaları sağlanacaktır.
- Yükseköğretime devam etmek isteyen öğrencilerin yükseköğretim hayatlarında gerekli olacak temel akademik becerilere sahip olması için müfredatta düzenlemeler yapılacaktır. Üniversiteye giriş sınavında bu becerilere ilişkin soruların yer alması amaçlanacaktır.

Yükseköğretim

Hürriyet Partisi olarak yükseköğretimde temel amacımız, gençlerimizin özgür düşünme, eleştirel akıl yürütme ve bilimsel üretim kapasitelerinin en üst düzeye çıkarılması; üniversitelerin, özgürlükçü ve özerk yapılarıyla uluslararası standartlara uygun bilim merkezleri haline getirilmesidir. Liyakat ve şeffaflık ilkelerine dayalı bir yükseköğretim

sistemi inşa edilecek, gençlerin sosyal ve ekonomik gereksinimlerine yönelik kapsamlı çözümler sağlanacaktır. Akademik özgürlük, kaliteli eğitim ve fırsat eşitliği esas alınarak ülkemizin bilgi toplumu hedefine ulaştırılması için gerekli adımlar atılacaktır.

- YÖK'ün mevcut yapısı, üniversitelerin özerkliğini kısıtlayan, bilimsel özgürlüğü tehdit eden, verimliliği ve kurumsal işleyişi zayıflatan bir mekanizma olarak işlemektedir. Bu nedenle, Hürriyet Partisi iktidarında YÖK kapatılacak, üniversitelerimizin gerçek anlamda özerk, özgür ve siyasi müdahalelerden bağımsız bir yapıya kavuşması sağlanacaktır.
- YÖK'ün kapatılmasından sonra Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) bağımsız bir kurum haline getirilecek, bu kurum üniversite eğitim kalitesini sürekli denetleyecek ve her üniversitenin belirli kriterlere göre şeffaf ve adil bir şekilde değerlendirilmesini sağlayacaktır. Akademik kadro, altyapı, öğretim yöntemleri ve öğrenci memnuniyeti gibi göstergeler dikkate alınarak üniversitelerin performansları izlenecek ve eğitim kalitesi artırılacaktır.
- Üniversitelerdeki siyasi baskı ve müdahaleleri sona erdirmek için Cumhurbaşkanının rektör atama yetkisi sona erdirilecek, üniversitelerin yönetim yapısı özerklik ilkesi doğrultusunda yeniden düzenlenecektir. Her üniversite, kendi yönetim kurulları tarafından bağımsız bir şekilde yönetilecektir. Rektör seçimleri, üniversite bileşenlerinin (öğrenciler, akademik personel ve idari personel) katılımıyla demokratik yöntemlerle gerçekleştirilecek, bu süreçte tüm paydaşların eşit temsili ve şeffaflık esas alınacaktır.
- Yurtdışına eğitim amacıyla giden öğrencilerin karşılaştığı vize zorluklarını aşabilmek için, eğitim vizesi başvuru süreçlerinde bürokratik engellerin en aza indirilmesi, başvuruların daha esnek ve hızlı bir şekilde değerlendirilmesi sağlanacak, diplomatik temsilciliklerle iş birliği güçlendirilecektir.
- Üniversitelerimizin bilimsel üretim ve eğitim kalitesinin artırılması için akademik personel alımları tamamen liyakat ve şeffaflık esasına dayalı olarak gerçekleştirilecek, mülakat gibi subjektif değerlendirme yöntemleri kaldırılacaktır. Ayrıca liyakat

esalarına uygun olmayan şekilde atanmış akademik personeller; sınav puanları, yabancı dil yeterlilikleri ve bilimsel üretkenlikleri de göz önünde bulundurularak tespit edilip gerekli idari işlemlere tabi tutulacak, bu pozisyonlara alanında yetkin personellerin atanması sağlanacaktır.

- Ülkemizdeki akademisyenler; yetersiz akademik özgürlük, düşük maaş ve sınırlı araştırma imkanları gibi nedenlerle yurtdışında daha iyi fırsatlar aramaktadır. Bu sorunu çözmek amacıyla, akademisyen maaşları uluslararası standartlara uygun hale getirilecek, araştırma fonları artırılacaktır. Yurtdışında akademik kariyerini sürdüren akademisyenlerin yurda dönüşünü teşvik etmek için maddi destekler, araştırma projeleri ve profesyonel imkanlar sağlanacaktır.
- Üniversitelerde öğrenci başına düşen öğretim elemanı sayısını artırmak ve nitelikli bilim insanları yetiştirmek amacıyla özel burs programları, araştırma destekleri ve uluslararası iş birliği projeleri hayata geçirilecektir. Bu çerçevede, akademisyen yetiştirme süreci teşvik edilerek, bilimsel üretkenlik ve eğitim kalitesi güçlendirilecektir.
- Devlet yurtlarının kapasitesi artırılıp fiziksel koşulları iyileştirilerek öğrencilere insancıl barınma alanı sağlanacaktır. Özel yurtlar, kaliteyi artırmaları ve öğrencilere uygun fiyatlı barınma seçenekleri sunmaları amacıyla teşvik edilecek, öğrenciler için gerekli yaşam standartlarının korunması adına düzenli denetimlere tabi tutulacaklardır.
- Üniversite kampüslerine yakın, modern ve ekonomik konaklama alanları inşa etmek için yerel yönetimler ve özel sektör ile iş birliği yapılarak öğrencilere ekonomik barınma imkanları sağlanacaktır.
- Her ile bir üniversite politikasından vazgeçilecek, ihtiyaç fazlası üniversiteler ivedilikle tespit edilerek kapatılacak, bölümlerin kontenjanları düşürülecektir.
- Türkiye'nin yükseköğretim ihtiyaçları düzenli olarak analiz edilecektir. Bu analizler doğrultusunda; üniversite açılışları, kapanışları ve kontenjanlar bilimsel verilere dayalı olarak belirlenecek, bölgesel ve sektörel ihtiyaçlara göre üniversitelerin kapasitesi düzenlenecektir.

- Yeni açılacak üniversiteler ve bölümler; kalkınma ihtiyaçları, ekonomik talepler, bilimsel üretkenlik kapasiteleri göz önünde bulundurularak kurulacak, mevcut üniversitelerin kontenjanları ise işgücü piyasasıyla uyumlu hale getirilecektir. Bu sayede, yükseköğretim daha planlı ve etkin bir şekilde yönetilecektir.
- Ülkemizdeki üniversitelerin büyük bir kısmında fiziksel koşullar, kaliteli bir eğitim için yetersizdir. Bu durum, nitelikli eğitimin önünde büyük bir engel oluşturmaktadır. Mevcut üniversitelerdeki derslik, laboratuvar, kütüphane ve diğer eğitim-öğretim mekanları, uluslararası standartlara uygun şekilde modernize edilecek; araştırma merkezleri ve laboratuvarlar, yüksek teknolojik imkanlarla donatılarak hem akademik personelin hem de öğrencilerin kullanımına sunulacaktır.

Öğretmenler

Bir toplumun geleceğini şekillendiren en önemli araç olan eğitimin temel eyleyicisi öğretmenlerdir. Öğretmenler bilgi aktarmanın yanı sıra bireylerin hayata bakış açılarını geliştiren, değerlerini şekillendiren ve potansiyellerini ortaya çıkaran rehberlerdir. Her bir öğrencinin hayatına dokunan öğretmen, sadece bireysel başarıların değil, aynı zamanda toplumsal ilerlemenin de mimarıdır. Hürriyet Partisi iktidarında hedeflenen eğitim reformunun gerçekleştirilebilmesi için öncelikle öğretmenlerin alanında yetkin ve nitelikli bilim insanları olarak yetiştirilmeleri sağlanacaktır.

- Yükseköğretim politikasında belirtilen Devlet Planlama Teşkilatı'nda kurulacak Eğitim Birimi ile eğitim fakültelerinin sayısı ihtiyaç doğrultusunda düzenlenecektir.
- Her yıl binlerce öğretmen adayını mağdur eden mevcut öğretmen atama sistemi Devlet Planlama Teşkilatı ile yapılacak olan çalışma ile düzenlenecektir. 5 yıllık öğretmen atama planı yapılandırılacaktır. Mülakat sisteminden doğan liyakatsiz sistem, usulüne uygun olarak hazırlanmış sınavlarla yeniden düzenlenecektir.
- Hem öğretmeni hem öğrenciyi doğrudan etkileyen ücretli öğretmenlik sistemi direkt olarak kaldırılacaktır. Sözleşmeli, uzman, baş öğretmen gibi sınıflandırmalar incelenecek, meslek kanunu alanında en yetkin insanlar tarafından tekrar düzenlenecektir.

- Yöneticiler ve milli eğitim müdürlükleri tarafından öğretmenlere haddinden fazla idari görev verilerek uygulanan yıldırma politikası sona erdirilecektir. Öğretmenlerin en önemli görevi olan öğrenci yetiştirme, alanlarındaki bilgilerini öğrenciye aktarma eylemine odaklanmaları sağlanacaktır.
- Her meslek grubunda yaşanan ücret adaletsizlikleri öğretmenleri de doğrudan etkilemiş, yaşanan motivasyon eksikliği eğitim kalitesini aynı ölçüde düşürmüştür. Öğretmen özlük hakları iyileştirilecek, bu iyileştirmeler ekonomik alanda sınırlı kalmayıp yer değiştirme hakları gibi sosyal konuları da içerecektir.
- Öğretmenlerin hizmet içi eğitim adı altında içerik kalitesi yetersiz olan çevrimiçi seminerler yerine gerek yüz yüze gerek uygulamalı eğitimler alması için bütçe sağlanacaktır.

Mesleki Eğitim

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Mesleki Eğitim Merkezleri, çırak-usta sistemi ile lise çağındaki gençlere meslek kazandırma amaçlı kurulmuş yapılardır. Mesleki çıraklık eğitimi, Türkiye'nin genç nüfus potansiyelini ekonomik ve sosyal kalkınmaya dönüştürmede stratejik bir öneme sahiptir. Bu politika, gençlerin iş gücü piyasasına nitelikli birer birey olarak katılımını sağlamayı, mesleklerinde uzmanlaşmalarına olanak tanımayı; sanayi, ticaret, hizmet ve teknoloji gibi çeşitli sektörlerdeki ara eleman ihtiyacını karşılamayı amaçlamaktadır. Çıraklık eğitimi; teori ile pratiği birleştiren, iş dünyası ile eğitim kurumları arasında köprü kuran bir model olarak gençlerin gelecekteki kariyerlerine sağlam temeller atmalarını hedefler. Hürriyet Partisi olarak , öğrencilerin kişisel ve mesleki gelişimlerini destekleyen, iş dünyasının ihtiyaçlarına uygun, yenilikçi ve sürdürülebilir bir çıraklık eğitimi sistemi oluşturulması temel amacımızdır.

- Mesleki eğitim merkezleri, organize sanayi bölgeleri, ticaret ve esnaf odaları, kamu ve özel sektör temsilcileri, akademisyenler ve araştırmacıların destekleriyle, iş dünyasının ihtiyaçlarına uygun müfredatlar oluşturulacaktır.
- Mesleki eğitim merkezlerinin kontenjanları, yükseköğretim kurumları, bakanlıklar ve sektör temsilcileri ile iş birliği yapılarak oluşturulacaktır.

- Çıraklık eğitimi süresince öğrencilere işletmelerde staj imkânı sağlanacak, uygulamalı eğitim teşvik edilecektir.
- Çıraklık öğrencilerinin çalışma ve staj koşulları denetlenecek, sağlıklı ortamlarda çalışmaları sağlanacaktır.
- Çıraklık öğrencilerinin sigorta primlerinde devlet teşviki uygulanacaktır. Bu öğrencilerin maaşlarının bir kısmı devlet tarafından karşılanacaktır.
- İşletmelerin çıraklık programlarına katılımını teşvik etmek için ek destek mekanizmaları oluşturulacaktır.
- Her çıraklık öğrencisinin en az bir yabancı dilde yetkin olması için müfredata yönelik düzenlemeler yapılacaktır.
- Çıraklık eğitimi süresince öğrencilerin teknolojik beceriler kazanmaları sağlanacaktır.
- Mesleki eğitim veren öğretmenlerin alanlarında uzman olması sağlanacak ve düzenli değerlendirmelerle eğitim kalitesi artırılacaktır.
- Öğrencilerin yeteneklerine uygun alanlara yönlendirilmesi için değerlendirme kurulları aktif hale getirilecektir.
- Üniversite eğitimine devam etmek isteyen mesleki öğretim öğrencilerinin, diğer lise mezunlarına kıyasla dezavantajlı olmamaları adına müfredattaki eksiklikler kapatılacaktır. Müfredatta temel akademik becerilerin kazanımına yönelik gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
- Çıraklık eğitimi dahilindeki müfredatlar, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) ve uluslararası standartlarla uyumlu hâle getirilecektir.
- Eğitim sonunda alınan belgeler, ulusal ve uluslararası düzeyde geçerlilik taşıyacaktır.

Eğitimde Fırsat Eşitliği

Ulusal eğitimin amacı bireylerin potansiyellerini gerçekleştirebilmelerini sağlamak, bu sayede sürdürülebilir kalkınmayı temin etmektir. Bu anlamda eğitim, toplumun temel yapı taşlarından birisidir. O hâlde eğitim, bir fırsat olarak her vatandaşa eşit şekilde sunulmadığı sürece bir

imkân olmaktan çıkar; derinleşen eşitsizliklerin bir sebebi hâline gelir. Tüm vatandaşların eğitimde eşit fırsatlara sahip olabilmesi için atılacak adımlar, sadece bireysel başarıları değil toplumsal barışı ve kalkınmayı da doğrudan etkileyecektir.

Bu bağlamda vatandaşların eğitimde eşit fırsatlara sahip olabilmesi için iki hususta önlemler alınmalıdır. İlk olarak sosyoekonomik seviyesi düşük vatandaşların kaliteli bir eğitime erişimleri temin edilmelidir. İkinci olarak dil, ırk, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrımcılığa uğrayan grupların kaliteli bir eğitime erişebilmeleri sağlanmalıdır.

Devlet okulları ile özel okullar arasındaki kalite ve verim farkının yüksekliği, bu özel okullarda eğitim görme imkânı olmayan vatandaşları akranlarıyla yarışta geride bırakmaktadır. Bu ayrışmanın devam etmesi halinde, toplumsal eşitsizlik gittikçe derinleşecektir. Hürriyet Partisi, bu sorunu ortadan kaldırmayı hayati önemde görmektedir. Bunun için özel okullarla ilgili düzenlemeler yapılacak, bu okullara zorunlu başarı bursu kontenjanları getirilecektir. Bununla birlikte temel amaç devlet okullarındaki eğitimin asgari bir seviyeye getirilerek “kaliteli bir eğitim için özel okula gitmenin şart olduğu” fikri ortadan kaldırılacaktır.

Bunun yanında Hürriyet Partisi, eğitim politikalarında cinsiyet eşitliğini garanti altına alacak stratejilerin benimsenmesini, toplumsal cinsiyet ayrımcılığını ve kalıplaşmış yargıları ortadan kaldıracak reformların uygulanmasını, kadın ve erkek öğrencilerin eşit fırsatlara sahip olmasını sağlayacaktır.

- Ekonomik durumu kötü olan vatandaşlara yönelik ulusal dağıtım programlarına başvuru sistemlerinin basit ve erişilebilir olması sağlanacaktır. Bu programların çeşitliliği artırılacak, tespit edilen ihtiyaç sahiplerinin eğitim masrafları karşılanacaktır.
- Ders kitapları, kırtasiye malzemeleri ve teknolojik eğitim araçları gibi gerekli ekipmanlar devlet tarafından ihtiyaç sahibi vatandaşlara ücretsiz olarak sağlanacaktır. Öğrencilerin eğitime erişimine engel olacak malî sorunların önüne tamamen geçilecektir.

- Kırsal bölgelerdeki okulların internet ağı başta olmak üzere altyapı sorunları ve eğitim materyali eksikleri ortadan kaldırılacaktır.
- Ülkenin her bir bölgesinde internete erişimin sağlanması için yatırımlar yapılacak, uzaktan eğitim olanakları iyileştirilerek her öğrencinin gerektiğinde evden de eğitime katılması sağlanacaktır. Eğitim alanındaki dijital platformlar yaygınlaştırılıp iyileştirilerek, daha basit ve erişilir hale getirilecektir.
- Yükseköğretime geçişte öğrencilere daha fazla burs ve maddi destek sağlanacaktır. Üniversite öğrencileri, eğitimlerine daha iyi odaklanmaları adına maddi kaygılardan kurtarılacaktır.
- Özellikle kadın öğrencilerin liderlik becerilerini geliştirecek programlar geliştirilecektir. Kadın öğrencilerin bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik (STEM) gibi erkek egemen alanlarda eğitim almalarını teşvik eden mentorluk ve burs programları başlatılacaktır.
- Öğretmenlerin, okul yöneticilerinin ve eğitimcilerin, toplumsal cinsiyet rollerine dair var olan kalıp yargılara karşı duyarlı olmalarını sağlayacak eğitimler düzenlenecektir. Bu eğitimlerle öğretmenlerin kadın ve erkek öğrenciler arasında eşitlikçi bir dil kullanmaları sağlanacaktır.
- Tüm öğrencilere duygusal farkındalık, empati, toplumsal cinsiyet eşitliği ve sağlıklı ilişki kurma konularında özel oluşturulmuş eğitimler sunulacaktır. Bu eğitimler, cinsiyet fark etmeksizin her öğrencinin cinsiyet eşitliğine duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacaktır.

SAĞLIK POLİTİKALARI

Giriş

Hürriyet Partisi, Türkiye'nin en önemli meselelerinden biri olan sağlık sorunlarına yönelik çözüm ve politika önerilerini; ulusumuzun ihtiyaçlarını, insan haklarını ve sağlık hizmetlerine ulaşımında eşitlik ilkesini temel alarak hazırlamıştır.

Vatandaşlarımızın sağlığı ve yaşam kalitesi, Türkiye'nin kalkınması ve refahı için vazgeçilmez bir önceliktir. Ancak son yıllarda sağlığa ayrılan kaynakların adil olmayan bir şekilde kullanılması, sağlık çalışanlarının tükenmişliği ve koruyucu sağlık hizmetlerine yeterince önem verilmemesi gibi sorunlar, ulusumuzu derinden etkilemiştir. Bu sorunların ivedilikle ve insan onuruna yakışır bir şekilde çözülmesi zaruridir.

Hürriyet Partisinin sağlık alanındaki çözümleri, yalnızca kısa vadeli iyileştirmeleri değil; uluslararası standartlarda, sürdürülebilir bir sağlık sistemi oluşturmayı hedefleyen uzun vadeli reformları da kapsamaktadır. Parti programında; ekonomi, hukuk, sağlık altyapısı, sosyal ve eğitim politikalarıyla bütünlük bir yaklaşımla hazırlanmış, uygulanabilir ve gerçekçi çözüm önerilerine detaylı biçimde yer verilmektedir.

Hürriyet Partisi koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik vererek; vatandaşlarımızın sağlık sorunlarını daha ortaya çıkmadan önlemeyi, eşit ve erişilebilir sağlık hizmetlerini her birey için garanti altına almayı ve sağlık çalışanlarının haklarını gözeterek motivasyonlarını artırmayı temel almaktadır. Hiçbir vatandaşın sağlık hizmetlerinden mahrum kalmadığı, uluslararası standartlarda bir sağlık sistemini Türkiye'nin her köşesinde inşa etmek Hürriyet Partisi sağlık politikasının en büyük hedefidir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün "Türk vatandaşının sağlığı ve sağlamlığı, her zaman üzerinde durulacak ulusal sorunumuzdur. Çünkü Cumhuriyet; düşünsel, bilimsel ve bedensel bakımlardan güçlüce yüksek düzeyli koruyucular ister." sözünden ilham alan Hürriyet Partisi; her vatandaşın sağlık güvencesine sahip olduğu, çocukların sağlıklı bir geleceğe umutla baktığı ve sağlık hizmetlerinde eşitliğin hüküm sürdüğü bir Türkiye'yi var etme gayesindedir.

Koruyucu Hekimliğe Geçiş

Hürriyet Partisi, toplum sağlığını korumak yerine hasta bireyleri tedavi etmeyi önceleyen mevcut sistemin aksine, koruyucu hekimlik ve kronik hastalık yönetimini merkezine alan bir sağlık politikası yaklaşımı sunmaktadır. Amaç, sağlık sistemini vatandaşlar hasta olunca değil, hastalanmadan önce devreye sokmaktır. Bu amaç bireyin mevcut sağlık durumunu koruyarak toplumun refahını artırmayı hedefleyen bir anlayışı ifade etmektedir.

Bu hedef doğrultusunda İlçe Sağlık Müdürlüklerinin (İSM) verimliliğini artırarak ve bu hizmetleri yaygınlaştırılarak kronik hastalıkların kontrolünü sağlamak Hürriyet Partisinin temel öncelikleri arasındadır.

Aynı zamanda, koruyucu hekimlik, sağlık harcamalarını uzun vadede azaltarak ekonomiye önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda, Hürriyet Partisinin anlayışıyla şekillenmiş bir Sağlık Bakanlığının ana odak noktası, koruyucu hekimlik olacaktır.

- İlçe Sağlık Merkezleri'nde (İSM) verilen multidisipliner yaklaşımlar geliştirilecek, yaygınlaştırılacak ve hastalar uzman hekimden aldıkları reçetelerle fizyoterapi hizmetlerinden yararlanabilecektir. Ayrıca, İSM'lerde görev alacak psikologlar sayesinde psikolojik destek hizmetleri de sunulabilecektir.
- İSM'lerde verilen mesleki rehabilitasyon hizmetleri genişletilecek, iş kazası veya erken engellilik durumunda kişiye özel mesleki rehabilitasyon sürecine destek verilecek ve bu süreçte İşkur'la kol kola çalışma yürütülecektir. Kazalardan sonra bireylere ve bireylerin ailelerine psikolojik destek sağlamak için kriz merkezleri kurulacaktır. Ayrıca, İSM'lerde görev alacak psikologlar sayesinde terapi hizmetleri de sunulabilecektir.
- Çocuk aşılama programı gelişmiş ülkeler ve güncel tıbbi çalışmalar bazında tekrardan güncellenecek ve zorunlu hale getirilecektir.
- Erişkin bağışıklama programları yine aynı doğrultuda genişletilecek, halk bu aşılama programları için teşvik edilecektir. Kronik hastalığı olan bireylerin olması gereken aşılarla ulaşım kolaylaştırılacaktır.

- Bakanlığın mevcut kanser taramaları genişletilecek; Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri (KETEM), Aile Sağlığı Merkezleri (ASM), ilgili hastaneler ve aile hekimleri, hastaların bu programlara katılımını etkin bir şekilde takip edecektir. Kanser tarama, yenidoğan taraması ve aşılama programları kararlılıkla uygulanacak, halkın bu testlere erişimi kolaylaştırılarak katılımı teşvik edilecektir.
- Sigara tüketiminin azaltılması için kampanyalar yürütülecektir. Nikotin bandı ve türevi ürünlere ve sigara bırakma ilaçlarına ulaşım kolaylaştırılacak, kullanımı teşvik edilecektir.
- Antibiyotik direnciyle mücadelede doktorların ilaç yazımı konusundaki özerkliği korunacak, halk ise bilinçlendirme kampanyalarıyla etkin ve kalıcı şekilde bilgilendirilecektir.
- Hıfzıssıhha Enstitüsü yeniden yapılandırılarak faaliyete geçirilecek ve aile hekimliklerinin, İlçe Sağlık Müdürlükleri (İSM) ve Toplum Sağlığı Merkezleri (TSM) gibi diğer sağlık kuruluşlarıyla entegre bir şekilde çalışması sağlanacaktır.
- Pandemi ve pandemi gibi toplumu etkileyen krizlerde, Hıfzıssıhha Kurumu, eski dönemlerinde olduğu gibi aşı üretimi ve araştırmalarını da üstlenerek salgın hastalıkların her aşamasını anlık olarak izleyip hızla harekete geçecektir. Bu kurumun etkin müdahalelerle süreci kontrol altına alacağı bir sistem inşa edilecektir.
- Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp (GETAT) uygulamaları yalnızca yetkili hekimler tarafından gerçekleştirilecek ve bu alanda sıkı denetimler uygulanacaktır. Sağlık çalışanlarının bilimsel temelden uzak, toplumun ve bireyin sağlığını tehlikeye atan etik dışı uygulamaları tespit edildiğinde, gerekli disiplin önlemleri alınarak mesleki sorumluluk ve halk sağlığı güvence altına alınacaktır.
- Gıdalarda Türk Standartları Enstitüsü'nün gıdalar özelinde belirlediği kriterler, vatandaşlarımızın sağlık düzeyini koruyacak şekilde güncellenecek ve toplum sağlığı korunacaktır. Üretimden tüketime kadar gıda zincirinin tüm aşamaları, bilhassa kontaminasyon denetimi, halk sağlığını korumak için sıkı bir şekilde denetlenecektir.

- Çocukluktan itibaren sağlıklı beslenme alışkanlıklarının kazandırılması için okullarda zorunlu beslenme eğitimi verilecektir.
- Şehir suyu standartları yükselterek içme suyu bulunmayan bölgelerde bu sorun giderilecektir. İçme suyu sistemleri modernize edilip arıtma tesisleri yaygınlaştırılacak, düzenli su kalitesi analizleriyle su kaynakları korunarak sonuçlar şeffaf şekilde kamuoyuna sunulacaktır. Tüm bu çalışmalarla şebeke suyu her ilde içilebilir hale gelecektir.
- Hürriyet Partisi iktidarında "Sağlık Sistemini Geliştirme Çalışma Grubu" adı altında, doktor, hemşire, hasta temsilcileri gibi sağlık sistemi ile ilgili paydaşlardan oluşan bir yapı kurulacaktır. Bu yapı iktidarımızın uyguladığı sağlık sistemi ile ilgili aksayan yönleri tespit edecektir.

Aile Hekimliğinin Güçlendirilmesi

Modern sağlık sistemlerinin temel taşlarından biri olan aile hekimliği kurumu, uygulanan yanlış sağlık politikaları nedeniyle önemli ölçüde zayıflamış ve etkinliğini yitirme tehlikesiyle karşı karşıya gelmiştir. Sevk sisteminin uygulanmaması, yeterli teşvik politikalarının sağlanmaması, hekimlerin aşırı iş yüküyle karşı karşıya bırakılması, halkımızın sağlık hizmetlerine erişimini zorlaştırmış ve aile hekimliğinin temel görevlerini yerine getirmesini ciddi şekilde engellemiştir.

Hürriyet Partisi, aile hekimliğinin sağlık sistemindeki rolünü yeniden tanımlamakta ve güçlendirilmiş bir sevk sisteminin hayati önem taşıdığına inanmaktadır. İdeal bir sağlık politikası, hastaların doğru birimlere yönlendirilmesini sağlayarak kaynakların verimli kullanılmasını ve sağlık hizmetlerinin eşitlikçi bir şekilde sunulmasını garanti eder. Bu politikalar sayesinde hem vatandaşların mağduriyetleri giderilecek hem de sağlık çalışanlarının yükü hafifletilerek sağlık hizmetinin kalitesi artırılabilecektir.

- Hürriyet Partisi iktidarında, aile hekimliği sistemi bireylerin güncel adresleri esas alınarak düzenlenecek, vatandaşların bulundukları yerde hızlı ve etkili sağlık hizmetine erişimi sağlanacaktır.

- Aile hekimliği sağlık sisteminin temeli olacak, sevk sisteminde sevk kâğıdı olmadan bir üst basamağa geçiş engellenecektir.
- Aile hekimliğini tercih edenlere çeşitli teşvikler sunulacak, tüm uzmanlık dallarının eğitimleri gelişmiş ölkelerin standartları temel alınarak yeniden düzenlenecek ve Tıpta Uzmanlık Kurulunun (TUK) mevcut yetersizlikleri giderilerek daha etkin bir yapıya kavuşması sağlanacaktır. Ek olarak, tüm uzmanlık alanlarında hayat boyu eğitim zorunlu hale getirilerek hem sağlık çalışanlarının mesleki yeterlilikleri artırılacak hem de vatandaşlarımızın daha kaliteli sağlık hizmetine erişimi mümkün kılınacaktır.
- Sağlık hizmetine erişimde zorluk yaşıyan vatandaşlarımızın da bu hizmetten eşit şekilde faydalanabilmesi için evde sağlık hizmetleri daha da güçlendirilecek, toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak kapsamlı düzenlemeler hayata geçirilecektir.
- Teletıp hizmetindeki mevcut boşluklar giderilerek, bu alanın geliştirilmesi ve hukuki altyapısının güçlendirilmesi sağlanacaktır.
- Başta doğu illeri olmak üzere sağlık altyapısı az gelişmiş illere altyapı yatırımları yapılacak, böylelikle hastaların kendi illerinde tedaviye ulaşmaları temin edilecektir. İş yükünün bilhassa ağır olduğu bölgelerde çalışan sağlık personeline cazip teşvikler sunulacaktır.
- Köylerde ve kırsal alanlarda ebe-hemşire-acil tıp teknisyeni birimlerinden oluşan küçük ekiplerin verimliliği artırılacak ve bu ekiplere özel eğitimler verilecektir. Bu alt birim, kırsal kesimde doktorun ulaşamadığı hastaları bilgilendirecek, teletıp hizmetleri sunacak ve gerektiğinde hastaları kırsal alanlarda kurulacak küçük kliniklere ulaştırarak destek sağlayacaktır.

Randevu Sistemi Reformu

Sevk sistemindeki yetersizlikler, hastaların doğru uzmanlık alanlarına yönlendirilmesini zorlaştırmakta ve bu durum, yanlış bölümlere yapılan başvurular nedeniyle sağlık hizmetlerinin verimliliğini düşürmektedir. Hürriyet Partisi, sevk sürecini tıbbi gerekliliklere

göre düzenleyerek hasta yoğunluğunu adil yönetmeyi, sağlık hizmetlerini erişilebilir kılmayı ve aile hekimliği sistemini güçlendirmeyi amaçlayan somut adımlar atacaktır.

- Hürriyet Partisi iktidarında hastalar, uzman hekimlere başvurmadan önce aile hekiminden sevk alacaktır. Sevk sistemi, ancak aile hekimlerinin gerekli gördüğü durumlarda devreye girecektir.
- Sevksiz olarak uzmana gitmek isteyen hastalar, devlet hastanelerindeki ücretli özel muayene hizmetlerini veya özel hastane seçeneklerini kullanabilecektir. Bu hizmetlerin fiyatları erişilebilir düzeyde fakat randevu sistemini de aksatmayacak seviyede tutulacaktır.
- Aile hekimlerinin sevk oranları düzenli olarak denetlenecek ve sevk sistemini istismar etmelerinin önüne geçilecektir. Ancak uygulanacak olan sevk kotaları, hekimin tıbbi kararlarını kısıtlayacak şekilde uygulanmayacaktır.
- Uzmanların randevu takvimleri, hasta yoğunluğu ve öncelik durumlarına göre merkezi bir sistem üzerinden yönetilecektir. Hekimler bu takvimlerde esneklik hakkına sahip olacaktır.
- Hastaların sağlık sisteminde doğru birimlere başvurmalarını sağlamak için dijital platformlarda yönlendirme rehberleri sunulacak ve farkındalık kampanyaları düzenlenecektir.

Sağlıkta Dijitalizasyon

Hürriyet Partisi, sağlık sisteminin temel sorunlarından biri olan ve hizmetin tüm aşamalarına olumsuz yansıyan dokümantasyon eksikliğine çözüm üretmek amacıyla acil adımlar atmayı hedeflemektedir. Sağlık sistemine dijitalizasyonun dahil edilmesiyle, gereksiz tanı ve tedavilerin önüne geçilecek; böylece kaynakların daha etkin ve verimli bir şekilde kullanılması sağlanacaktır. Buna ek olarak, dijitalleşmenin güçlendirilmesi ile hem hastaların doğru bir şekilde yönlendirilmesi mümkün olacak hem de sağlık profesyonellerinin üzerindeki yoğun iş yükü hafifletilecektir.

- Hastalara, Sağlık Bakanlığı tarafından geliştirilecek yeni internet sitesi ve mobil uygulamalar sunulacak, mevcut platformlar ise daha düzenli, kullanıcı dostu ve eksiksiz hale getirilecektir. Hafif şikayetleri olan hastalar, bu platformlar üzerinden sorunlarını iletip gerekli desteği alabilecek, böylece aile hekimine veya 112'ye başvurmadan çözüm sağlanacaktır. Gerekli durumlarda ise sistem, hastaları doğrudan aile hekimine ya da 112'ye yönlendirecektir.
- Hastane Bilgi Yönetim Sistemi (HBYS) kapsamı genişletilecek, arayüzündeki eksiklikler giderilecek ve sağlık merkezlerinden HBYS'ye veri aktarımı süreçleri iyileştirilecektir. Tüm sağlık kuruluşları, bu geliştirilmiş sistem altında birleştirilerek verilerin merkezi ve entegre bir yapıda yönetilmesi sağlanacaktır.
- Sağlıkta kişisel verilerin güvenliğini artırmak için gelişmiş şifreleme sistemi hayata geçirilecek, prosedürler sadeleştirilerek gereksiz cep şifre uygulaması kaldırılacaktır. E-Nabız sistemine erişim, güvenli ve kolay bir şekilde sadece kimlik kartıyla sağlanacaktır.
- Epikriz sistemi, malpraktis risklerini azaltmak ve tıbbi süreçlerin şeffaflığını artırmak amacıyla hem reforme edilecek hem de kapsamı genişletilecektir.

Sağlık Çalışanlarının Özerkliği

- Türkiye'nin sağlık sisteminin temel taşlarını oluşturan sağlık çalışanları, yıllardır zorlayıcı koşullar ve yetersiz destekle mücadele etmek zorunda bırakılmıştır. Bu durum vatandaşlarımızın aldığı sağlık hizmetlerinin kalitesini düşürmüş hem de sağlık çalışanlarının tükenmişliğini derinleştirmiştir. Hürriyet Partisi, sağlık çalışanlarının haklarını savunmak ve özerkliklerini güçlendirmek için kapsamlı bir dönüşüm programı sunmaktadır.
- Doktorların randevu ve tıbbi kararlarında bağımsız olmaları sağlanacak, bu; malpraktis reformu ve performans sisteminin baştan aşağı değiştirilmesiyle gerçekleştirilecektir. Böylelikle doktorların olası bir dava riskine karşı kendilerini güvence altına almak için uygulanan defansif tıbbın önüne geçilecek, ayrıca SGK

harcamalarında pay sahibi olan gereksiz BT, MR, laboratuvar testi bu sayede önlenecektir.

- Hastalara ayrılması gereken etik ve uygun süre yine performans sistemi reformuyla güvence altına alınacaktır. Randevu süresinin belirlenmesinde Sağlık Bakanlığı devreden çıkarılarak sürecin daha etkin, verimli ve esnek bir şekilde yönetilmesi sağlanacaktır.
- Doktorların özlük haklarının korunması için mevcut önlemler daha sıkı tatbik edilip yeni önlemler alınacaktır. Sağlıkta şiddetin önüne geçilmesi için gerekli kanun düzenlemeleri yapılacak, cezalar en üst sınırdan verilecektir.
- Malpraktisin hukuki tanımı netleştirilecek, doktor-hasta ilişkisini düzenleyen sözleşmeler daha açık ve anlaşılır bir çerçeveye oturtulacaktır. Bu kapsamda, malpraktisle ilgili tanımların netlik kazanması ve bu alanda kapsamlı bir sağlık yönetmeliğinin yürürlüğe konulması önceliklerimiz arasında yer almaktadır.
- Sağlık çalışanlarının her mesleki grubu için özel yönetmelik ve kurallar hayata geçirilecektir. Bu düzenlemelerle fazla mesai ve mobbing gibi sorunlar çözüme kavuşturulacak, sağlık çalışanlarının yıpranmasının önüne geçilecektir. Asistan, hemşire ve doktorların görev tanımları netleştirilecek, çalışma şartları ve saatleri daha adil ve düzenli bir yapıya kavuşturulacaktır.

Performans Sistemi Reformu

Mevcut hükümetin akılcı olmayan maaş ve sağlık politikaları, sağlık sistemimizi ciddi bir krizin eşiğine getirmiştir. Sağlık çalışanları tükenmişlik sınırında çalışırken, hastalar da yeterli ilgiyi ve bakımı alamamaktadır. Bu yanlış politikalar, az sayıdaki sağlık çalışanının beyin göçüne yol açarak kadroların daha da azalmasına neden olmaktadır. Sağlık sisteminin sürdürülebilir bir yapıya kavuşması için, dinamik bir performans sisteminin net hukuki kurallar çerçevesinde işletilmesi hayati önem taşımaktadır.

Hürriyet Partisi, yenilikçi bir performans reformu yürürlüğe koyarak sağlık sistemindeki sürdürülemez gidişatı değiştirecektir. Bu reformlarla hem çalışanların tükenmişliği son bulacak hem de vatandaşlar hak ettiği insan odaklı bir sağlık sistemine kavuşacaktır.

- Performans değerlendirmeleri sadece hastalık odaklı olarak yeniden düzenlenecek, tetkik sayısı yerine hasta/hastalık kriteri alınacaktır. Hasta bir istatistik olmaktan çıkarılıp bir özne konumuna yükseltilecektir.
- Doktorların hasta yükünü hafifletmek için asgari hasta sınırı ve azami çalışma süresi sınırları konulacak, doktorlara hastalarını yönetme esnekliği verilecektir. Bu azami çalışma saatlerine nöbet, icap, özel muayene ve eve özel sağlık hizmetleri dahil olmak üzere, doktorun çalıştığı bütün çalışma saatleri kaydedilecektir.
- Doktorların maaşları, adil bir temel ücret ve hak ettikleri ek ödemelerle güvence altına alınacak; performans ücretleri ise zamanında ödenerek sağlık çalışanlarının maddi kaygıları ortadan kaldırılacaktır. Ayrıca sağlık çalışanlarının performans ödemelerinden gelen ek gelir de emeklilik maaşlarına yansıtılacaktır.
- Nöbet sonrası zorunlu dinlenme süreleri ile sağlık çalışanlarının hakları korunacak, hasta yükünü azaltmak için esnek ve adil çalışma saatleri belirlenecektir. Nöbetlerin maaş ve performans sistemine etkisi yeniden düzenlenecek ve bu kazançların zamanında ödenmesi sağlanacaktır.

Acil Hizmetler ve Triyaj Sistemi

Acil servislerin daha verimli ve amacına uygun şekilde kullanılması teşvik edilerek sürdürülebilir bir sistem oluşturulacaktır. Bu doğrultuda, uluslararası kabul görmüş, ülkemizde de kâğıt üstünde uygulanan Manchester Triyaj Sistemi daha etkin ve tam manasıyla uygulanacaktır. Söz konusu sistem, hastaların aciliyet durumunu renk kodlarıyla sınıflandırarak en öncelikli hastaların zaman kaybetmeden müdahale almasını sağlarken, sağlık hizmetlerinin daha adil sunulmasına da olanak tanıyan bir sistemdir. İşbu sistemde ve Hürriyet Partisi politikalarında bahsi geçen yeşil renk kodu; hastanın acil servis hizmeti veren kurumda tedavi edilmesi gereken fakat öncelik bakımından en son sırada olan renk kodudur.

Acil servislerin aşırı kullanımı, polikliniklerde randevu bulma zorluğundan ve acillerin gereksiz kullanımla istismara açık olmasından kaynaklanmaktadır. Gereksiz acil başvuruları için ivedilikle caydırıcı önlemler alınmalı ve bu önlemler tavizsiz hayata geçirilmelidir.

- Acil servislerde Manchester Triyaj Sistemi uygulanarak hastaların aciliyet durumuna göre önceliklendirilmesi sağlanacaktır. Bu triyaj sistemini uygulayan sağlık çalışanlarına karşı şiddet ve hukuki süreçlere karşı tam yasal koruma sağlanacaktır. Böylece hem vatandaşlarımızın hızlı ve etkin sağlık hizmetine erişimi hem de sağlık çalışanlarımızın güvenliği teminat altına alınmış olacaktır.
- Acillerdeki yoğunluğu kademeli olarak azaltmak için Aile Sağlığı Merkezleri (ASM) belirli saatlere kadar acil servis hizmeti de verecektir. Burada sadece Manchester Triyaj Sistemine göre yeşil olarak kabul edilen hastalara hizmet verilecektir. Bahsi geçen triyaj sistemine göre acil kabul edilmeyen hastaların poliklinikten randevu alması zorunlu olacaktır.
- Acil servislerin öncelikli hastalara daha hızlı hizmet sunması amacı doğrultusunda; acil serviste yeşil renk kodunu alan ve beklemeden tedavi talep eden hastaların masrafları sağlık sisteminin etkinliği için sağlık sigortası kapsamında karşılanmayacak, e-Devlet üzerinden hastalar tarafından ödenecektir. Aile hekiminde tedavi olan veya acil serviste tedavi sırasını bekleyen yeşil kodlu hastalar bu uygulamadan muaf tutulacaktır.
- Acil servislerde triyaj kararlarının güvenilirliği artırılacak, halkın acil durumların değerlendirilmesinde sağlık çalışanlarına güveneceği bir ortam yaratılacaktır.

Ruh Sağlığı Destek Sistemi Reformu

Gelişmiş ülkelerin topluma dayalı sağlık sistemleri, bireylerin ihtiyaçlarına duyarlı, insana odaklı ve sürdürülebilir yaklaşımlar sergileyerek dünya genelinde örnek alınan bir model oluşturmuştur. Hürriyet Partisi, Avrupa sağlık sistemlerinden esinlenerek Türkiye’de modern, kapsayıcı ve insan haklarına uygun bir psikolojik destek altyapısı inşa etmeyi hedeflemektedir.

- Psikiyatrik hastalara yönelik topluma dayalı destek ve izleme programları geliştirilecek, halk sağığı güvenliğı ön planda tutulacaktır. Bu vesile ile suç geçmiş i olan psikiyatrik hastalar için güvenli rehabilitasyon merkezleri kurulacak, bu merkezlerde topluma yeniden kazandırma odaklı bir yaklaşım benimsenerek insan hakları normlarına uyulacaktır. Psikiyatristlerin hazırlayacağı bilirkişi raporlarıyla senelik değerlendirmede tehlikesi devam ettiği saptanan kişilerin rehabilitasyonu devam edecektir. Yargı mercii bu bilirkişi raporuyla kişinin durumunu karara bağlayacaktır.
- Ruh Sağığı Yasası yürürlüğe konacak, kapsadığı kurumların ve meslek mensuplarının tam katılımıyla uygulanacaktır.
- Türk Psikologlar Birliğı Yasası yürürlüğe konacak ve meslek odaları kurulacaktır. Mesleki yeterliliğı bulunmayan kişilerin ve bilimsel dayanağı bulunmayan yöntemlerin önüne geçilmesi amacıyla denetim ve ceza sistemleri işletilecektir.

Askeri Hekimlik Hizmeti

- Askeri hekimlik, geçmiş te olduğu gibi askeriye bünyesinde ayrı bir tıp eğitimi kapsamına alınacaktır. Yeterli sayıda askeri hekim yetiştirilmesi sağlanarak, sivil hekimlerin askeri bölgelere gönderilmesinin önüne geçilecektir.

Yabancı Uyruklu Doktorlar

- Diplomasını Türkiye dışından alan doktorların ülkede hekimlik yapması daha sıkı şartlara tabi tutulacaktır. Dil ve beceri sınavları ile teorik yeterlilik sınavlarını başarıyla geçen adaylara dahi bir yıl zorunlu intörnlük eğitimi şartı getirilecektir. Ayrıca, Türkiye’de tıp eğitimi almış yabancı uyruklu hekimlerin, Tıpta Uzmanlık Sınavı’nda (TUS) düşük puanla aynı bölümlere yerleşmesi engellenecek ve kontenjanlar sınırlanarak fırsat eşitliğı sağlanacaktır.
- Ülkemizde hizmet veren yabancı uyruklu hekimlerin becerileri ile dil ve teorik bilgileri tekrar denetlenip başarısız olanların ülkede hekimlik yapmasına izin verilmeyecektir.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK POLİTİKALARI

Giriş

Türk ulusunun ezici çoğunluğu kentlerde yaşamını sürmektedir. Nüfusun çok büyük bir kısmı; gerek iş imkanları gerekse fiziksel koşulların nispeten kullanışlı olması nedeniyle, il ve ilçelerin merkezlerinde konumlanmıştır. Çevre ve şehir politikaları, son elli yılda giderek artış gösteren kentli nüfusun hızına yetişmekte başarısız olmuş; insanların hizmet ve işe erişim kolaylığı için insancıl yaşam koşullarını feda etmelerine neden olmuştur. Bu bağlamda şehircilik politikaları, Türkiye’de şehirleşme ile aynı ölçü ve oranda gelişmemiştir, özellikle büyükşehirlerde insani yaşam koşullarını neredeyse ortadan kaldırmıştır.

Hürriyet Partisi, imar rantını değil vatandaşların yaşam koşullarını önceleyen, yaşanabilir ve gelecek nesillere bırakılabilir şehirler barındıran bir Türkiye hedefiyle hareket etmektedir. Bu kapsamda Hürriyet Partisi iktidarında çevre ve şehircilik alanında yapılacak ekonomik, yapısal ve sosyal düzenlemeler şu şekildedir;

Şehircilik ve Konut

Türkiye’nin kentlerini insanca yaşanabilir hale getirmek, barınma sorunuyla mücadele etmek ve rant odaklı dönüşümlerin önüne geçmek Hürriyet Partisinin şehircilik anlamındaki birincil önceliğidir. Bu hedef doğrultusunda öncelikli olarak, çok katmanlı denetimlerin uygulanmasını ve vatandaşların şehirleşme süreçlerine dahil edilmesini temin eden mekanizmaların geliştirilmesini sağlayacağız.

- Merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki koordinasyonun sağlanması için Bakanlık bünyesinde "İmar Planlama Koordinasyon Birimi" kurulacaktır. Bu birim, yerel yönetimler arası iletişimsizliği ortadan kaldırarak bilgilerin toplanmasını ve bilginin sürdürülebilir hale gelmesini sağlayacak, öte yandan merkezi yönetim ile yerel yönetimin birlikte çalışarak vatandaşa eşit şartlarda hizmet vermesinin önünü açacaktır. Bu kurumun en temel şiarı tarafsızlık ve şeffaflık olacaktır.

- Şehirleşmenin en önemli kısımlarından biri olan imar planlarının değiştirilmesi, kimi zaman yerel ve kimi zaman merkezi yönetimler tarafından onaylanmaktadır. Hürriyet Partisi iktidarında bu imar planı değişiklikleri; sadece kamu yönetiminin onayına bırakılmayacak, aynı zamanda meslek odaları ve STK'ların da görüşleri dinlenecektir. İmar planlarında bulunan değişiklikler, değişikliğin olacağı çevrede yaşayan vatandaşlarla paylaşılacak ve halkın doğrudan görüşü alınacaktır. İmar planları uygulaması şeffaflaşacak ve vatandaşın yararının öncelendiği sürdürülebilir kentler oluşturulacaktır.
- Yerel yönetimlerde asgari yeşil alan oranı belirlenerek, yıllık bazda hedeflenen orana ulaşılması teşvik edilecektir.
- Alt ve orta gelir sınıfının konut sahibi olabilmesi için “sosyal konut” merkezli, insan hayatına elverişli olan ve ödeme aşamasında kamu bankalarıyla teşvik verilen, rant kaygısının güdülmediği uygulamalar hayata geçirilecektir. Bölgesel imar planları hazırlanacak ve TOKİ kullanım amacına uygun iş yapar bir yapıya büründürülecektir.
- İstanbul nüfusunun kademeli şekilde azaltılması için “İstanbul Kent Dengeleme Planı” hayata geçirilecektir. Bu plan doğrultusunda, öncelikli olarak İstanbul’da bulunan büyük sanayi kuruluşlarından belirlenen oranda vergi tahsil edilecek ve şehir dışına taşınmak, çeşitli proje ve kampanyalarla teşvik edilecektir.
- İstanbul’da raylı sistemler geliştirilerek bu ağlar komşu şehirlere uzatılacaktır. Özellikle altyapı yatırımlarıyla raylı sistemlerin şehirlerarası kapsamı da genişletilecektir. Bu uygulamalar için ilk aşamada makro ölçekte, Türkiye’de şehirlerarası ulaşım için raylı sistem çözümleri projelendirilerek uygulamaya geçirilecektir. Ardından mikro ölçekte ise şehir içlerinde raylı sistem çözümleri uygulanacaktır. Bu tip çalışmalarda ihaleler halka açık yapılacaktır.
- İstanbul’da, özellikle kıyı şeridini kapsayacak şekilde, yeni arsa oluşturulmasına belli sınırlar getirilip yapılaşma izinleri gözden geçirilecektir.
- Ülkenin deprem gerçeğine hazırlanması birincil sorumluluklardan biri olacaktır. Yönetmeliklerin ve uygulamaların hatasız olması için denetimlerin çoğaltılması

hedeflenecektir. Bu kapsamda hem merkezi yönetim hem de yerel yönetim düzeyinde olmak üzere çapraz denetimlerin yapılması sağlanacaktır. "Yapı Denetim Birimi" ile yapı denetimi sürecine kamu görevlileri de sahada olacak şekilde dahil edilerek özel yapı denetim firmaları ile koordineli denetim yapılacaktır.

- Türkiye’de devamlı artma eğiliminde olan konut ihtiyacına ilişkin olarak arsa oluşturulması sürecinin hızlanması amacıyla Arsa Ofisleri kurulacak, bu ofisler tüm şehircilik kurumlarıyla koordineli çalışacaktır.
- Emsal değişikliğine konu olan arsa geçmiş 5 yılda el değiştirdiyse aradaki değer farkı, mevcut ve önceki sahipler arasında dağıtılacaktır. Ayrıca imar hakkı aktarımı yapılan bölgelerdeki rantın önüne geçebilmek için emsal değişikliğine konu olmuş parselin geçmiş kayıtları incelenecektir. Böylece fazla değer artışından doğan ranta yönelik denetim sistemleri kurulacak; tespit edilen sınırın üzerindeki değer artışları, cezai yaptırıma tâbi olacaktır.
- Yeni imara açılan alanlar içerisindeki zorunlu yeşil alanların oranı artırılacaktır.

Çevre ve Sürdürülebilirlik

Türkiye’nin bölgesel ve uluslararası arenada çevreci politikaları ile örnek bir ülke olmasını sağlayacağız. Enerji, toprak ve su gibi kaynaklarımızı sürdürülebilir şekilde kullanacak politikaları uygulamaya alacağız. Gelişen dünyanın takipçisi olup iklim değişikliği ve benzeri global düzeydeki sorunlar için çözüm masaları oluşturan ve öncülük eden ülkelerden biri olacağız.

Atık Yönetimi

- Katı atık toplama ve ayrıştırma tesislerinin kapasitesi ve sayısı artırılacaktır.
- Bölgesel katı atık tesisleri kurularak verimliliği yüksek atık yönetim süreçleri oluşturulacaktır. Geri dönüştürülebilir ürünler için özel tesisler inşa edilecektir. Atıktan enerji üretim tesisleri kurulacak ve tesisler için teşvikler verilecektir. Modern tesislerle enerji üretimi sırasında ortaya çıkan emisyonlar azaltılacaktır.

- Kaynağında (hane, kurum ve işletme) ayrıştırma için vatandaşlar çeşitli yollarla teşvik edilecektir. Kritik atıkların üreticilerine teşviklerin yanı sıra, kaynağında ayrıştırma zorunlu tutulacaktır.
- Plastik, cam ve metal atıklar için depozito sistemi kurulacaktır. Geri dönüştürülebilir ürünlerin kullanılması ve geri dönüşüm tesisleri için teşvik verilecektir. Tek kullanımlık atık ürünleri üreten firmalara yönelik ek düzenlemelerle, bu ürünlerin imalatına sınırlama getirilecektir.
- Toplumun atık yönetimine katılımı için yerel yönetimler ve halk eğitim merkezleriyle koordinasyon sağlanarak sürekli eğitimler verilecektir.
- Geri dönüşüm amaçlı olanlar haricinde atık ithalatı kesin surette yasaklanacaktır.
- Atıkları doğada kalıcı tahribat oluşturan ürünlerin takibi yapılacak ve bu tip üretimlere ek vergi getirilecektir. Bu ek vergiler aracılığıyla doğada çözünme süresi daha kısa olan ürünlerin Ar-Ge ve üretim faaliyetlerine destek verilecektir.
- Elektronik aletler, piller, otomobil ve araçların geri dönüşümü için yatırımlar teşvik edilecektir. Özellikle üretici firmaların, bu konuda çeşitli teşvik ve yaptırımlarla döngüsel ekonomiye uyum sağlaması temin edilecektir.
- Atık taşıma ve depolama süreçleri sıkı denetimlerle izlenerek kimyasal ve biyolojik atıkların taşınması ve depolanmasına ilişkin kural ihlallerine ağır yaptırım ve cezalar getirilecektir.

Su, Toprak ve Hava Yönetimi

- Yapılarda su arıtma sistemlerinin oluşturulması, mevzuat aracılığıyla zorunlu tutulacaktır.
- Yeraltı suyu ile tarım yasaklanacaktır. Tarımda damlama sulama sistemlerine geçilmesi için gerekli destekler, uzun vadeli krediler aracılığıyla verilecektir. İlgili bölge ikliminin elverdiğinden çok daha fazla su isteyen ürünlerin üretimine yönelik caydırıcı politikalar yürürlüğe konulacaktır.

- Akarsulara atık boşaltmanın ciddi ve caydırıcı cezaları olacak, bu sorun tümüyle ortadan kaldırılacaktır.
- Su ücretlendirme politikası, ekinin kapladığı alan yerine gereken su miktarı baz alınarak yeniden değerlendirilecek ve hacim esasına dayalı fiyatlandırmaya geçiş için altyapı oluşturulacaktır.
- Suyun tarımda bilinçli kullanılması için çiftçiler düzenli eğitim programlarından geçirilecek, bu amaçla tarım eğitim kurumları kurularak bilinçli üreticiler yetiştirilecektir.
- Endüstriyel tesislerde gelişmiş filtre sistemleri zorunlu hale getirilecek ve bu tesislerde dünya standartlarına uygun arıtma yöntemlerinin uygulanması sağlanacaktır.
- Toprak sızıntılarını önlemek amacıyla tehlikeli atıklar için güvenli depolama standartları geliştirilerek denetimler artırılabilecektir.
- Tarımda kimyasal gübre ve tarımsal ilaçların kullanımına yönelik ulusal bir envanter oluşturulacak, aşırı kullanım önleneyecektir.
- Orman tahribatını engellemek ve tarımsal alanlarda toprağı korumak için "doğal tarım yöntemleri" uygulamaya konulacaktır.
- Organik tarım yöntemleri ve biyolojik mücadele teknikleri yaygınlaştırılarak, bu tekniklere geçen çiftçilere belli standartlarda devlet destekleri verilecektir.
- Yasaklı tarım ilaçlarını ve gübreleri kullanan çiftçiler tarımsal teşvik programlarından çıkarılacak, ihlalin tekrarı halinde idari para cezası uygulanacaktır.
- Kimyasal gübre ve ilaçların yerine kullanılabilecek biyolojik ve yerel çözümler geliştirmek için Ar-Ge çalışmaları desteklenecektir.
- Yeni sanayi siteleri, tarım arazilerinden uzak alanlara kurularak mevcut tesislerin çevresel etkileri minimuma indirilecektir.

- Çiftçiler, sanayiciler ve sivil toplum kuruluşlarının birlikte çalıştığı bölgesel çevre heyeti oluşturulacaktır. Bu heyetler, sorumlu olduğu bölgelere ait sorunlara uygun çözüm önerileri geliştirecektir.
- Yeni yapılaşmalarda ısınma ve elektrik kullanımında yenilenebilir enerjinin kullanılması mevzuat aracılığı ile zorunlu hale getirilecektir.
- Yenilenebilir enerji tesisatlarında kullanılan malzemelere vergi indirimi ve prosedür kolaylığına ilişkin teşvikler getirilecektir.
- Araçların egzoz emisyonlarının kontrolü sıkılaştırılacak, standartlara uymayan araçların sahiplerine caydırıcı cezalar verilecektir.
- Belli bir nüfus haddinin üzerindeki yerleşim yerlerinde düzenli hava kontrolleri yapılarak, buralarda yaşayan insanların devamlı soluduğu hava kalitesinin vatandaşın hak ettiği bir düzeyde tutulması hedeflenecek ve bu doğrultuda çalışmalar yapılacaktır.

İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik

- İklim değişikliği de göz önünde bulundurularak, uzun vadede Anadolu'nun çoraklaşmış topraklarını yeniden yeşertme imkanları için çalışmalar yürütülecek, uygun bitkilerle yeniden ağaçlandırma seferberliği yapılacaktır.
- Karbon hapsedme teknolojilerine yönelik Ar-Ge destekleri arttırılacaktır. Bu yönde yapılan uluslararası projelere Türkiye'nin katılımı artırılacak ve nitelikli personel yetiştirilecektir.
- Emisyon ticaret sistemi kurularak uluslararası ölçütlerle sıkı bir şekilde denetlenecektir ve belirlenen sanayi firmalarının net karbon sıfır planına uyum sağlaması için yaptırım ve teşvikler söz konusu olacaktır.
- Yüksek enerji tüketen ve yeni yapılan bölgelerde sıkı denetimler gerçekleştirilecek ve enerji verimliliğinin artırılması yönünde teşvikler verilip yaptırımlar uygulanacaktır.
- Mevcut yenilenebilir enerji sistemlerinin yaygınlaşması sağlanacak, ayrıca yeni enerji üretim yöntemlerinin getirilmesi için Ar-Ge destekleri verilecektir.

- Yenilenebilir enerji destekleri ile enerji tüketiminde negatife geçen firmalara teşvikler sağlanacaktır.
- İklim değişikliği hususunda Türkiye'nin belirlenen bölgeleri için uzun vadeli su, gıda, nüfus ve imar planları çıkarılacaktır. Bu planlar 50 yıllık öngörülerini kapsayacak şekilde oluşturulup bu minvalde ilgili bakanlıklar ve belediyelerin iş birliğiyle hareket planları oluşturulacaktır.

Ulaşım ve Altyapı

Türkiye'de geçmiş dönemlerde uygulanan yanlış plan ve politikalardan kaynaklı olarak sürdürülebilir olmayan ve sorunlu ulaşım - altyapı ağları oluşmuştur. Su baskınları, trafik sorunu, ağ sorunu gibi temel ve hayati öneme sahip konuların iyileştirilmesi, şehirlerde insani yaşam için zaruridir. Yaşadığımız yüzyılın getirmiş olduğu imkanlar ve bilimsel çözümleri esas almış olduğumuz doğru politikalar ile Hürriyet Partisinin amacı, gelecek nesillerin de yararlanabileceği ulaşım ve altyapı hizmetleri yaratmaktır.

- Türkiye'nin güncel durumuna ve ihtiyaçlarına yönelik yeni bir "Ulaşım Ana Planı" oluşturulacaktır. Ulaşım Ana Planı; üniversiteler, STK'lar ve sektör paydaşlarıyla beraber hazırlanacaktır. Yük ve yolcu taşımalarının daha çok raylı sistemlere aktarılması için öncelikli fizibilite çalışmaları yapılacaktır. Ulaşım ana planının uygulanmasının olası idare değişikliklerinden etkilenmemesi için gerekli yapısal düzenlemeler yürürlüğe konulacaktır.
- Yerel yönetimlerde yapılacak trafik analizi ve fizibilite çalışmaları sonucunda ulaşımı geliştireceği öngörülen, raylı sistemler öncelikli olmak üzere, toplu taşıma projeleri için şeffaf şekilde kaynak aktarımı sağlanacaktır. Kaynakların yerel idarenin başkanı ya da meclis çoğunluğunun mensup olduğu partiden bağımsız şekilde, ihtiyaç ve aciliyet sırasına göre önceliklendirilmesi için yasal düzenlemeler yapılacaktır. Kaynakların belirtilen sebeplerle kullanılıp kullanılmadığı sıkı şekilde denetlenecektir.
- Yerel yönetimler tarafından beldedeki trafik, ulaşım ve otopark sorunlarını anlamak amacıyla yapılacak bilimsel analizlerin önü açılacaktır. Öncelikli olarak

büyükşehirlerde belli aralıklarla bilimsel analiz yapılması ve bu analizlere göre belirlenen çözüm önerilerinin bakanlıkla paylaşılması zorunlu hale getirilecektir.

- Yerel yönetimlerde özellikle iş ve ticaret alanlarına servisle bağlanan, beldeye kayıtlı araç sayısına oranlı kapasitede kapalı ya da açık otopark inşa etme zorunluluğu getirilecektir. Belirlenecek olan niteliklere uygun park alanları yapılması için teşvik sağlanacaktır.
- Trafik ve otopark ihlallerinin tespiti için teknolojik ve kitle kaynaklı yöntemlerin adil ve sürekli şekilde uygulanması sağlanarak 7/24 denetim mümkün kılınacaktır.
- Akıllı ödeme, akıllı ulaşım planlaması, akıllı otopark, akıllı tabelalar ile trafik yönlendirme gibi yenilikçi ve verimli uygulamaların hayata geçmesi için yerel yönetim ile merkezi yönetimin koordineli şekilde çalışması sağlanacaktır.
- Fiber altyapısının tüm ülkeye yayılması için kamu ve özel sektör iş birliğiyle kırsal bölgelerde fiber ağların kurulması teşvik edilecektir. Düşük gelirli bölgelerde altyapı yatırımı yapan şirketlere vergi indirimleri uygulanacaktır.
- Mevcut kamu altyapılarına internet hizmetlerinin entegrasyonu için enerji, su ve doğalgaz hatlarıyla birlikte fiber kablo döşenmesi yönetmeliklerle zorunlu hale getirilecek ve yerel yönetimlerle ortak projeler geliştirilerek altyapı maliyetleri düşürülecektir.
- Kritik altyapıların güvenliğini artırmak için siber güvenlik standartları zorunlu hale getirilecek ve yerel veri merkezlerinin kullanımı teşvik edilerek verilerin yurtiçinde saklanması için ortam oluşturulacaktır.

AFET POLİTİKALARI

Giriş

Türkiye bir afet ülkesidir. Afetle mücadele, Türk ulusunun en önemli önceliklerinden birisi olmalıdır. Hürriyet Partisi, afetlerin tüm vatandaşların hayatını etkileyen, partiler üstü bir konu olduğu görüşündedir. Afetler sadece coğrafi bakımdan riskli bölgelerde yaşayan veya kırılganlığı daha yüksek insanları etkilememekte, sosyal sınıf farkı gözetmeksizin tüm topluma ciddi zararlar vermektedir. Bu sebeple Hürriyet Partisi, ürettiği politikaları geniş bir kapsamda en fazla yararı sağlayacak şekilde biçimlendirmiştir.

Afetlerin milli servete yalnızca saniyeler içerisinde son derece yıkıcı etkileri olmaktadır. Bu yıkımların onarımı, can ve mal kayıplarının azami ölçüde önüne geçilebilmesi için gereken sistemlerin inşasında daha doğru bütçelendirme yapmak yine Hürriyet Partisinin önceliklerindendir. Hürriyet Partisi, daha doğru bütçelendirme yapmanın yolunun, sıfırdan yeni bir müdahale sistemi kurgulamak yerine mevcut müdahale sistemini iyileştirmekten geçtiği kanaatindedir.

Bunun yanında Hürriyet Partisi, afet öncesi dönemde olası afet zararlarını en aza indirmek için yapılacak çalışmaların sadece hazırlık ve eğitim çalışmalarından ibaret olmasını, riski yönetmek adına yeterli görmemektedir. Politika önerileriyle vatandaşın canını ve malını felaket başa gelmeden, önleyici tedbirler olarak korumak zaruridir. Bu yüzden Hürriyet Partisi, hâlihazırda AFAD üzerinden işlemekte olan sistemi, geliştirdiği politikalar ışığında yeniden kurgulayarak daha dayanıklı bir toplum inşa etmeye öncelik verecektir.

Afet Müdahale Sisteminin İyileştirilmesi

Geçmişte yaşanan afetlerde yapılan il bazlı müdahalelerde, ne yazık ki kamu yöneticilerinin, yalnızca kendilerine yakın partili belediyeleri işe dahil ettikleri görülmüştür. Halbuki afet neticesinde zarar gören altyapının onarımı, arama kurtarma, enkaz kaldırma gibi iş ve işlemleri tüm belediye ve kamu kurumlarının katılımıyla daha etkin biçimde yürütmek mümkündür.

Hürriyet Partisi iktidara geldiğinde, afetleri partiler üstü bir konu olarak kabul edeceğini taahhüt etmektedir. Bu kapsamda;

- AFAD'ın sürdürülebilir kalkınma amaçları doğrultusunda, yönetim kapasitesinin artırılması için devlet kurumlarıyla ortak çalışmasını sağlayacak bir mekanizma inşa edilecektir. Bu doğrultuda Türkiye Afet Müdahale Planı'nda bulunan çalışma gruplarının ana çözüm ortaklarının bünyesinde bir afet birimi kurulması sağlanacaktır. Bu birimler afet öncesi dönemde kendi kapasitelerinin dayanıklılıklarını ölçecek ve kapasite artırıcı planlar hazırlayacaktır. AFAD kurulan bu birimlerin hazırlık ve risk durumlarını, hatta afet sonrası yeniden yapılanma kabiliyetlerini denetlemek üzere yetkilendirilecektir.
- AFAD kuruluş amacı itibarıyla risk azaltma ve afet dönemlerinde koordinasyon işlevlerini devam ettirecek, arama kurtarma ve kaza kırım gerektiren tüm faaliyetler itfaiye teşkilatlarına devredilecektir. AFAD'ın mevcut müdahale bütçeleri, mahalli itfaiyelerin kapasitelerini artırmak için kullanılacak olup gönüllülerin mahalli örgütlenmesi ve eğitimleri de itfaiye teşkilatları tarafından sağlanacaktır. Bu sayede ekstra bütçeye ihtiyaç duyulmadan hem arama kurtarma kapasitesi artırılmış hem de ulusal itfaiye kapasitesi modernize edilmiş olacaktır.
- İtfaiye teşkilatlarının personel kapasitesi de artırılacak olup buralardaki teknik personel kadrosu, kurulacak olan Sivil Savunma, Mülkiyet Koruma ve Acil Durum Yönetimi bölümleri altında toplanacak; uzman personel kadrosu ise Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümleri altında toplanacaktır. Afet müdahalesi için teşkilatlanmış AFAD'a ait birlik müdürlüklerindeki menkul ve gayrimenkul mal varlıkları ise ilgili belediyelere devredilip afet eğitim merkezi olarak yeniden kurgulanacaktır.
- Bakanlıklar nezdinde afet birimleri kurulacaktır. Bu birimlerde görevlendirilecek personeller ile AFAD'da yer alan afet ve acil durum masalarında görevli personellerin, görevleri itibarıyla inisiyatif alabilecek yetkinlikte olması şarttır. Bu nedenle söz konusu kadrolarda görev alacak personeller, acil yardım ve afet yönetimi gibi alanlarla ilişkilendirilebilecek eğitim programlarından mezun olmuş kişilerden seçilecektir.

- Müdahale dönemi için geliştirilen ama çoğu afette işlevsiz kalan AYDES gibi programların yerine, yapay zeka temelli bir karar destek sistemi geliştirilecektir. Bu sayede koordinasyon süreçlerinde AFAD'ın insan kaynaklı hata payı yüzdesi düşürülecek ve bürokrasinin yavaşlattığı koordinasyon süreçleri hızlandırılacaktır.
- Türkiye Afet Müdahale Planı'nda yer alan hizmet grupları, kamu kurumları dışında STK'lardan da destek alabilmektedir. Afet operasyonlarında kamu adına harcama yapan ve şartlı bağış kabul eden bu STK'ların şeffaflığını sağlamak için İçişleri Bakanlığı ile ortak bir denetim mekanizması inşa edilecektir.
- Yetişkinlerde afet gnllğn teşvik etmek ve afet personellerinin yıpranma payını azaltmak için afet müdahalesinde görev alınan gün sayısı kadar erken emekli olunmasının yolu açılacaktır.

Risk Azaltma Eylemlerinin Odak Payının Artırılması

Bir afetin riskini azaltmak, o afete müdahale etmekten hem insani hem iktisadi açıdan çok daha etkili ve sürdürülebilir bir yoldur. Bu nedenle muhtemel kaybı en aza indirmek için en doğrusu, afet gerçekleşmeden önce harekete geçmektir.

Bu erevede Hürriyet Partisi olarak; insan hayatını ve yaşam alanlarını merkeze alan, önleyici ve dayanıklılık odaklı bir dizi yenilikçi çözüm öneriyoruz. Bu kapsamda;

- AFAD'ın "soft power" kisvesi altında dış lkelere verdiği burs programları durdurulacak; mevcut bt, uzman afet personeli yetiştirmek için kullanılacaktır.
- Sinop, Mersin ve Kırklareli illeri ve bunların evre illeri öncelikli olmak üzere, yapımı yeni başlayan ve henüz iskanı verilmemiş yapı stoklarında sığınak zorunlu tutulacak; uzun vadede ise aynı şart, ulusal çapta getirilecektir.
- Deprem risk durumu gözetilmeksizin ülke genelindeki tüm binaların afet dayanıklılıkları ölçülecektir. Kentsel dönüşüm gerektiren yerlerde, imar affı olmaksızın dayanıklı kent inşasına katkı sağlayacak şekilde yapı stoku güçlendirilecektir.

- Deprem bölgelerinde sığınak ya da çadırkent bölgesi olarak tespit edilmiş kamu arazi ve binaları, vatandaş için güvenli hale getirilecektir.
- Sigorta, risk transferi konusunda emsalsiz bir yöntemdir. Riskin yönetilemediği ya da azaltılamadığı durumlarda, vatandaşın gelir elde ettiği işletmelere, işletmenin büyüklüğüne bağlı olarak belirlenen ölçüde sigorta zorunluluğu getirilecektir. Bu sayede vatandaşın afet sonrası dönemde yaşayacağı gelir kaybı en aza indirilecektir.
- KBRN afetleri için elzem olan afet risk iletişimi, Sağlık Bakanlığı ile uygun koşullarda tesis edilecek ve GAMER bu kapsamda yeniden yapılandırılacaktır.
- Hürriyet Partisinin temel ilkelerinden biri olan ifade hürriyetine istinaden, afet dönemlerinde bant daraltması gibi uygulamalar mevzuat düzenlemeleriyle engellenecektir. Öte yandan mevcut iletişim altyapısının güçlendirilmesi için devlet desteği verilecektir.
- İllerin risklerine yönelik zarar azaltma ve altyapı güçlendirme çalışmaları, İRAP uyarınca yapılacaktır.
- İskân aşamasına gelmiş olsa dahi yönetmeliğe uygun yapılmayan binaların barınma alanı olarak kullanılmasına izin verilmeyecek; yapım aşamasından sorumlu şirket, müteahhit ve denetim aşamasında onay veren tüm kamu yetkilileri hakkında etkin cezai süreçler yürütülecektir.
- İstanbul'da kentsel dönüşüm sürecinin uzun sürebileceği ve beklenen büyük Marmara depreminin kentsel dönüşüm süreci tamamlanmadan gerçekleşebileceği gibi hususlar göz önünde bulundurularak, kısa vadede riski yönetilebilir seviyeye çekebilmek için tüm kamu kurumlarının afet işlerindeki odak payı artırılacaktır.
- Afette kaynak yönetimi yapabilmek için kurumların müdahale gücünün önceden belirtileceği kapsamlı bir analiz yapılması hedeflenecektir.
- Fay hatlarına yakın olan barajlar, enerji hatları gibi kritik altyapıların dayanıklılıkları test edilecektir. Bu yapıların afet döneminde de çalışmaya devam edebilmesi için güçlendirme çalışmaları yapılacaktır.

- İç Anadolu bölgesinde iklim değişikliği kaynaklı artan sel tahribatı ve yol kapanmalarına ilişkin bir uyum planı hazırlanacaktır. Bu kapsamda vatandaşların 1. seviyedeki (s1) meteoroloji kaynaklı afetlerde CMAS üzerinden uyarılması sağlanacaktır. Kapanma olacağı öngörülen yollarda vatandaşın hazırlık düzeyi artırılmış olacak ve destek talep edenlerin durumunun acil olmadığı tespit edilirse, verilen hizmet bedeli geriye dönük tahsil edilecektir.
- Türkiye’de yangın riski; Akdeniz iklimine özgü sıcak, kurak yazlar ve bitki örtüsünün kolayca tutuşabilir özellikte olması nedenleriyle oldukça yüksektir. Bölgede mümkün olan yerlerde orman altı örtüsünün düzenli olarak temizlenmesi ve yangın koridorlarının oluşturulması, yangın riski olan aylarda yapay zeka destekli izleme yardımıyla erken uyarı sistemlerinin kurulması, orman yangını çıkarma ihtimali olan davranışlar hakkında halkı bilinçlendirmek için eğitimler verilmesi ve bu davranışları sergileyen vatandaşlara caydırıcı cezalar verilmesi gibi risk azaltma çalışmaları yapılacaktır. Ayrıca yangın söndürme uçakları ve helikopter filoları sayıca artırılarak ve eğitilmiş yangın söndürme personelleri yetiştirilerek olası yangınlara müdahale için etkin hazırlık yapılacaktır.